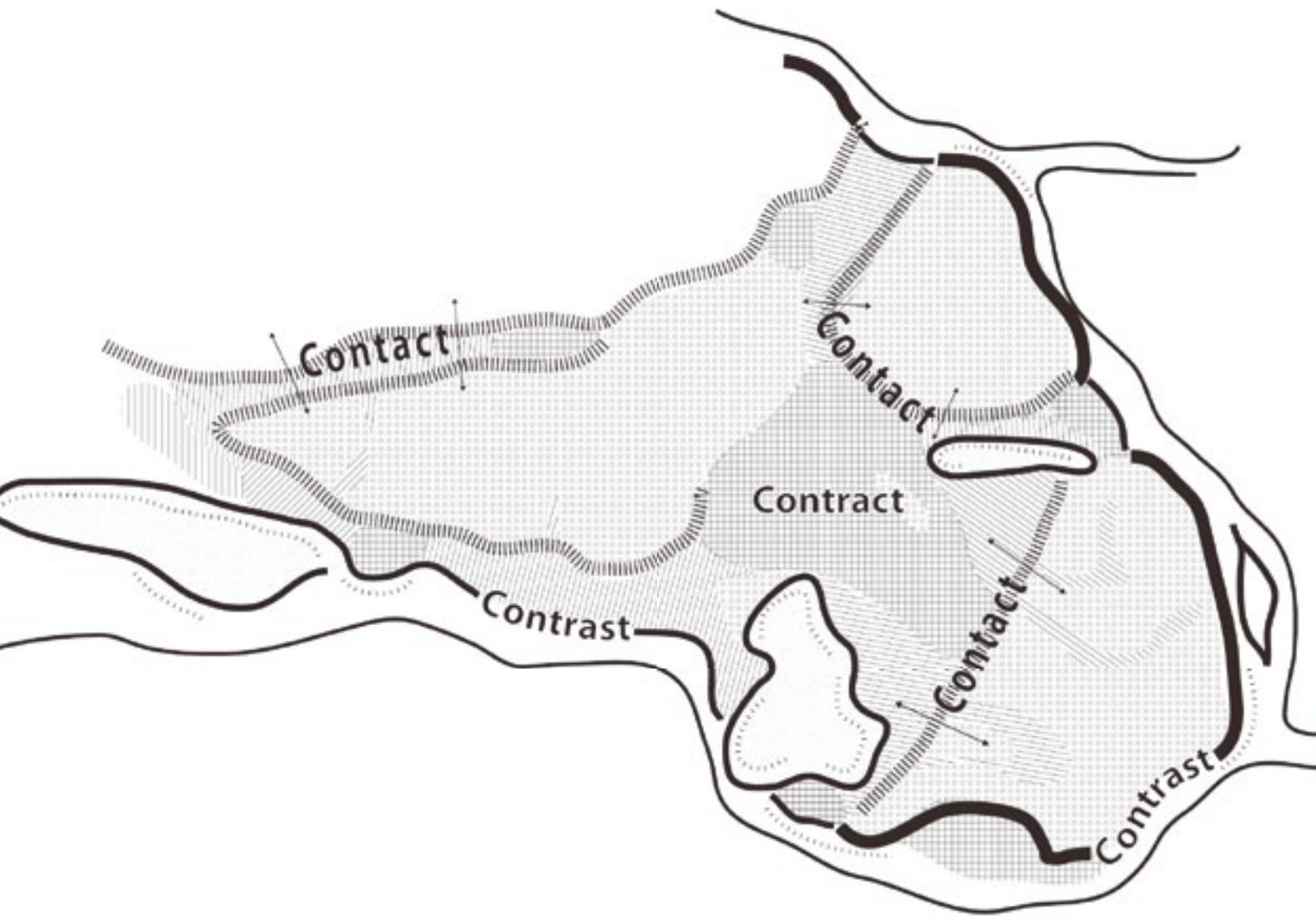

Gebiedsvisie Deltapoort 2025

vastgesteld | februari 2012

Gebiedsvisie **Deltapoort 2025**

vastgesteld | februari 2012

ZUIDVLEUGEL
DELTAPOORT

Voorwoord

door de voorzitter van de stuurgroep Deltapoort

De Droom Deltapoort, die uitkomt

Over ruim 10 jaar ziet Deltapoort er duidelijk anders uit dan in 2012. Een uitgebreid netwerk van wandel-, fiets- en ruiterpaden verbindt de steden en dorpen met de groengebieden en recreatievoorzieningen. Ze worden goed bezocht door lokale bewoners en mensen uit de stad. Bestaande bedrijventerreinen hebben een aangename uitstraling gekregen door kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte. Moderne glastuinbouwbedrijven bieden werkgelegenheid en duurzaam gekweekt voedsel dat via het Handelshuis in Barendrecht wordt afgezet. Langs de Langeweg is de 'tuin van Deltapoort' ontstaan waar volleggrondstuinbouw en glastuinbouw verschillende producten opleveren voor de omwonenden. De landbouw heeft, met verbreding in de bedrijfsvoering (o.a. B&B's), Deltapoort aantrekkelijker gemaakt voor de stedeling en biedt nieuwe economische kansen voor agrarische ondernemers. Voor al deze ontwikkelingen en meer biedt de stuurgroep Deltapoort in deze gebiedsvisie de gewenste koers naar 2025.

De gebiedsvisie Deltapoort is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de stuurgroep Deltapoort.

Het Bestuurlijk Platform Zuidvleugel heeft de bestuurders in Deltapoort gevraagd samen te werken aan de kwaliteitsverbetering en de concurrentiepositie van het gebied tussen Rotterdam en Dordrecht. De stuurgroep Deltapoort heeft in 2012 met deze visie gevolg gegeven aan die opdracht.

De ambitie van de stuurgroep is om stad en land in Deltapoort fysiek, economisch en sociaal beter met elkaar te verbinden onder meer door het ontwikkelen van een recreatief routenetwerk en het verbeteren van de bereikbaarheid.

Voor u ligt het resultaat van een gebiedsgerichte benadering die recht doet aan de diversiteit in het gebied en duidelijkheid biedt over de te volgen nieuwe koers.

Maar met alleen het beschrijven van de nieuwe koers tot 2025 zijn we er nog niet. Het succes van de gebiedsvisie valt of staat met continuïteit in beleids(inzet), coördinatie en stevige afspraken over doelen. De financiële middelen zijn beperkt, gebiedsontwikkeling is in toenemende mate afhankelijk van samenwerking tussen overheid en ondernemers. De gevoerde gesprekken met betrokken bewoners en ondernemers in het gebied vormen hiervoor een belangrijke basis en stemmen hoopvol.

Het is nu aan de betrokken overheidspartijen om samen met hun besturen de ambitie te vertalen in lokale plannen en een uitvoeringsprogramma voor de gezamenlijke aanpak. Door de goede samenwerking tussen de overheden, die de basisinrichting aanlegt, en de ondernemers, die er voorzieningen exploiteren, ontstaat een netwerkstrategie. Ondanks minder overheidsgeld kan hier – samen met private investeringen – toch een hoog rendement behaald worden en krijgt het Deltapoortgebied de kwaliteitsimpuls die het verdient!

H. Karakus

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Inleiding - Aanleiding en ambitie	9
A Gebiedsvisie	17
A1 Gebiedsvisie: themagebieden verbonden door routenetwerk	19
A2 Samenvatting van de inzet en ontwikkelopgaven voor het vervolg	101
B Uitvoeringsstrategie	109
B1 Uitvoeringsstrategie 'Op weg naar uitvoering'	111
Gebruikte bronnen	118
C Achtergronddocument	121
C1 Samenvatting van de analyse en typering huidige situatie	123
C2 De 10 pijlers nader uitgewerkt	137
Colofon	185
Algemene legenda deelgebiedkaarten	187

INLEIDING

Gebiedsvisie Deltapoort - plangebied

Inleiding

Aanleiding en ambitie

De samenwerkende partners in Deltapoort zijn eind 2010 gestart met het opstellen van een Gebiedsvisie voor Deltapoort (IJsselmonde-Oost). De ambitie van de stuurgroep is om de komende jaren te investeren in de ruimtelijke kwaliteit van Deltapoort om daarmee het economisch functioneren en de leefkwaliteit van het gebied te verbeteren.

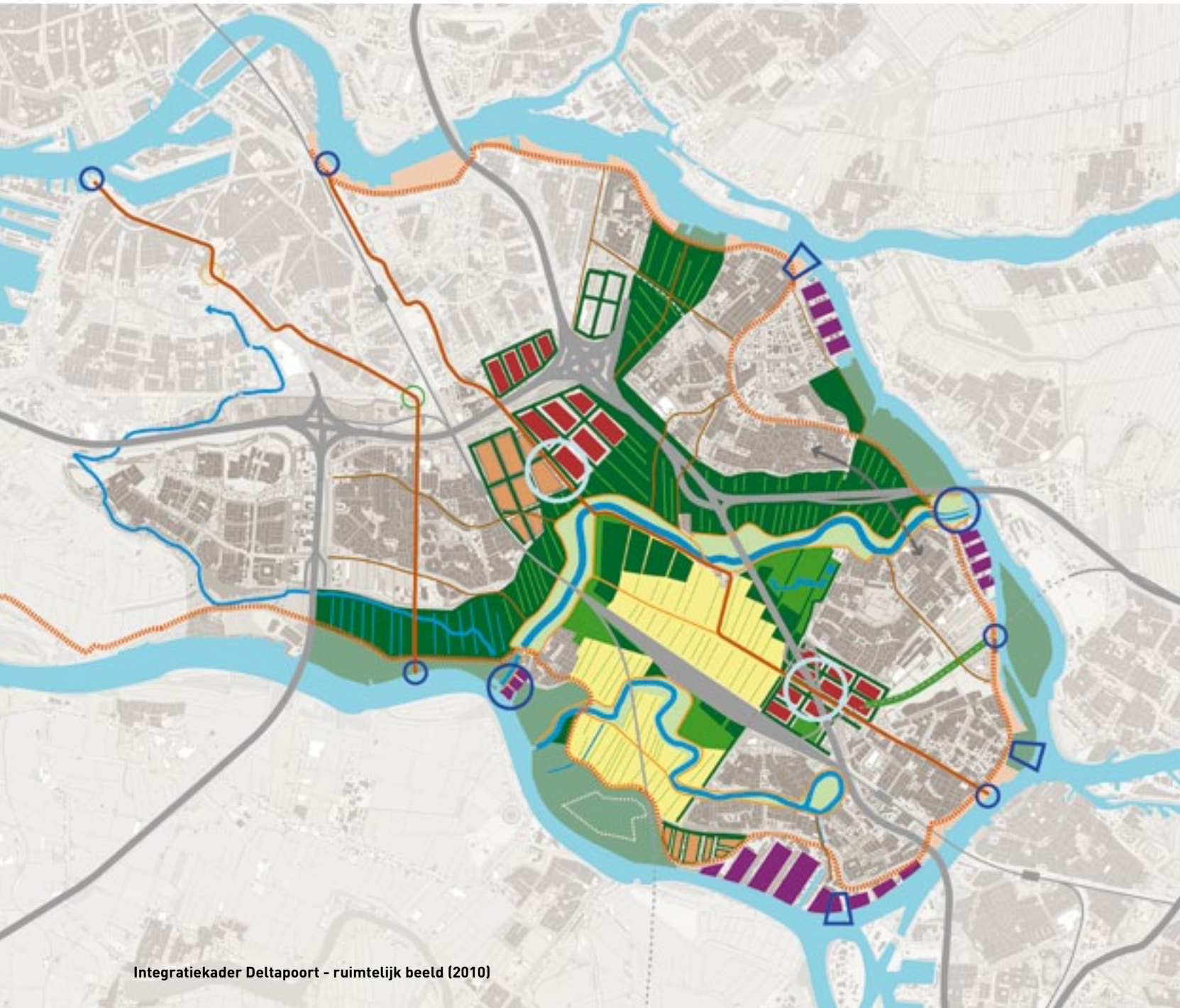
Status

De gebiedsvisie Deltapoort wordt als formeel visiedocument vastgesteld door de betrokken gemeenten, waterschap en de provincie. Het is de bedoeling dat de visie doorvertaald wordt in de provinciale structuurvisie en de bestemmingsplannen. Hierdoor ontstaat eenheid in regelgeving en planologisch-juridische duidelijkheid. In het verlengde hiervan zal vertaling van de visie in uitvoeringsmaatregelen plaatsvinden en resulteren in reserveringen in de eigen begrotingen.

Plangebied

Het plangebied Deltapoort omvat het buitengebied van de gemeenten Ridderkerk, Zijndrecht, Hendrik-Ido-Ambacht en Barendrecht, de voormalige Rijksbufferzone, alsook de stadsranden en stedelijke overgangsgebieden. In de visie ligt de nadruk op de uitwerking van het centrale, relatief open, groene

tussengebied. Het studiegebied is ruimer en omvat ook de relatie met de ontwikkelingen in de randen van de Hoeksche Waard (Regiopark Hoeksche Waard), de Biesbosch, de Alblasserwaard en de zuidrand van Rotterdam, inclusief het landschapspark Midden-IJsselmonde ('Buitenland van Rhoon'). Een goede aanhaking van het groene buffergebied met de aanliggende stedelijke gebieden (stadsrandzones) van Barendrecht, Rotterdam-Zuid, Ridderkerk, Zijndrecht, Dordrecht en Hendrik-Ido-Ambacht maakt onderdeel uit van deze visie.

Integratiekader Deltapoort - ruimtelijk beeld (2010)

Dubbele doelstelling

Deze visie is geschreven met een tweeledige doelstelling namelijk het versterken van de economie in het gebied en het verbeteren van de leefbaarheid door het gebied recreatief aantrekkelijker, beter bereikbaar en toegankelijk te maken.

Eerste doel

Met de Gebiedsvisie beoogt de stuurgroep Deltapoort een stimulans te geven aan de economische ontwikkeling van Oost IJsselmonde. In de Gebiedsvisie is de uitkomst van lopende planvorming met betrekking tot nieuwe werk- of glastuinbouwgebieden veelal overgenomen. De concrete uitwerking van enkele gebiedsprogramma's, in (deel)projectgebieden, vindt al plaats (zoals bijvoorbeeld het inpassingsplan Nieuw Reijerwaard dat op dit moment wordt opgesteld, de afronding van de landinrichting IJsselmonde en de realisatie van Deltanatuur).

Tweede doel

Een tweede doel betreft het recreatief aantrekkelijker, toegankelijker en bruikbaar maken van het landschap. Het Gebiedsvisie-traject concentreert zich op verbetering van het landschap van Deltapoort. Het is nodig om de versnippering en verrommeling te stoppen en te werken aan een aantrekkelijke leefomgeving in dit deel van de Zuidvleugel.

Dit vraagt om een heldere visie en concrete acties.

Middel

De sleutel tot succes begint met het aanbrengen van samenhang. – tussen de lokale initiatieven op het gebied van natuur, recreatie en grondgebonden landbouw. Belangrijke vragen zijn: hoe kunnen stad en land in deze regio beter verbonden worden? Maar ook: hoe kan het gebied duurzaam worden ingericht met het oog op de effecten van klimaatverandering en hoe kan in het gebied geanticipeerd worden op nieuwe economische dragers?

Deze Gebiedsvisie richt zich vooral op de ruimtelijk-landschappelijke component. Investerings in de groenblauwe kwaliteiten van het gebied zijn gericht op de verbetering van natuurlijke, landschappelijke en recreatieve kwaliteiten om daarmee de woonkwaliteit te verhogen en de regio een nieuwe economische impuls te geven. De gebiedsvisie bevat tevens een aanzet voor een viertal ontwikkelopgaven. Deze ontwikkelopgaven hebben betrekking op bereikbaarheid, economische herstructurering, ontwikkeling van de grondgebonden landbouw en het voortbestaan van de glastuinbouw in het gebied. De ontwikkelopgaven zijn een nadere uitwerking en verdiepingsslag op de genoemde onderwerpen. Centraal staat de vraag wat de opgave is en hoe het

kan worden aangepakt. Gaandeweg het opstellen van de visie werd duidelijk dat behalve het opstellen van dit document het samenbrengen van mensen, kennis en ideeën een belangrijke voorwaarde is voor de uitvoering.

Vertrekpunt: integrale opgave maar accent op ruimtelijke kwaliteit

Vertrekpunt van de gebiedsvisie zijn de 10 opgaven voor Deltapoort zoals door de stuurgroep Deltapoort zijn benoemd in het 'Integratiekader 2010'. In het achtergronddocument bij deze visie zijn deze 10 opgaven nader uitgewerkt.

Het accent ligt op het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. Het verbeteren van de economische situatie is voor een beperkt deel een ruimtelijke opgave. De verbetering van de ruimtelijke en recreatieve kwaliteit zal zich naar verwachting doorvertalen in een verbetering van het vestigingsklimaat en van de economische situatie.

Hiervoor is een concreet plan nodig, een krachtig en wervend gebiedsperspectief. Met deze Gebiedsvisie wordt een ruimtelijk kader/plan ontwikkeld met een bijbehorend uitvoeringsprogramma.

integratiekader Deltapoort

uitwerking in 10 opgaven:

Schema 10 opgaven (Integratiekader Deltapoort 2010)

Gebiedsvisie Deltapoort 2025: 9 pijlers met duurzaamheid als fundament

Leeswijzer

Deze Gebiedsvisie start met de visie (het 'wat?'), hierna volgt een aanzet tot de uitvoeringsstrategie (het 'hoe') op weg naar uitvoering. Daarnaast bevat deze visie nog een achtergronddocument, waarin de geïnteresseerde meer gedetailleerde achtergrondinformatie kan vinden.

De gebiedsvisie

Het eerste hoofdstuk betreft de visie op de gewenste ontwikkeling tot 2025. Daartoe worden themagebieden beschreven en getypeerd die worden verbonden door het overkoepelend raamwerk, een groenblauw en een recreatief netwerk. De gebiedsbeschrijving voorziet in een duidelijke koers voor elk onderdeel van Deltapoort, zonder dat alle flexibiliteit om op specifieke situaties en behoeftes te kunnen reageren, verdwijnt. Deel A eindigt met een tweede hoofdstuk waarin de belangrijkste inhoudelijke beslispunten en de aandachtspunten voor het vervolg zijn samengevat.

Uitvoeringsstrategie

Het gaat over hoe te komen 'van droom naar daad'. Allereerst volgt een korte beschrijving van de strategische inzet van publieke middelen en hoe de relatie met marktpartijen wordt gezien. Immers, de overheid kan verschillende rollen vervullen: realiseren,

initiëren, stimuleren, faciliteren. De uitvoeringsstrategie betreft zowel de beoogde totstandkoming van het landschappelijk raamwerk als de diverse herstructurerings-, sanerings- en ontwikkelingsopgaven.

Achtergronddocument

In een los achtergronddocument wordt een samenvatting van de landschapsanalyse van het gebied en de beschrijving van de opdracht gegeven. Dit deel bevat een beknopte typering van de huidige situatie alsook de historische ontwikkeling, dit op basis van archiefonderzoek, veldonderzoek en bureauonderzoek. Het huidige ruimtelijk beeld en de inrichting van het gebied wordt beschreven en beoordeeld en de grootste kwaliteiten en zwaktes worden genoteerd. Belangrijke basisdocumenten zijn in het achtergronddocument samengevat. Vanzelfsprekend is gebruik gemaakt van eerder verricht onderzoek in het kader van Deltapoort.

In het achtergronddocument zijn ook de 10 opgaven uit het Integratiekader nader uitgewerkt. Door de opgaven van droge bedrijvenparken en maritieme bedrijventerreinen te combineren ontstaan uit de 10 opgaven de 9 pijlers voor de visie. Enkele pijlers zijn verder verdiept in separate trajecten en monden

uit in een ontwikkelopgave (onder meer economische visie, deelstudie glastuinbouw, bereikbaarheidsstudie, grondgebonden landbouw). De tussentijdse uitkomsten zijn samengevat in het visie deel van de Gebiedsvisie.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is een breed begrip. Het is geen aparte pijler, maar vormt in alle pijlers van de gebiedsvisie een belangrijk thema.

Duurzaamheid vormt als het ware het fundament voor de Gebiedsvisie en vormt de basis voor ruimtelijke kwaliteit in het Deltapoort-gebied.

In de regio wordt door het bedrijfsleven en de overheid gezamenlijk gewerkt aan een beter evenwicht tussen wonen, werken, recreëren en de daarmee samenhangende gewenste milieukwaliteit en leefbaarheid. Geredeneerd vanuit het duurzaamheidsadagium People-Planet-Profit zijn er bij ieder thema uit deze gebiedsvisie aanknopingspunten, of het nu gaat om verbetering van de leefomgeving en recreatiemogelijkheden (people), maatregelen voor het duurzaam gebruik van de natuurlijke hulpbronnen (planet) en verbetering van het vestigingsklimaat voor bedrijven (profit) – zie hieronder.

Duurzaamheid zou bij nieuwe gebiedsontwikkelingen hoofduitgangspunt moeten zijn. Denk bijvoorbeeld aan het meekoppelen van duurzame energie (restwarmte, proceswater) bij het innoveren van de glastuinbouw sector en aanleggen van nieuwe bedrijventerreinen.

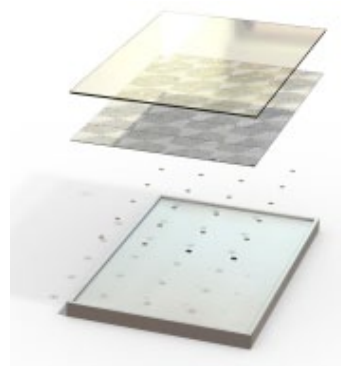
Ook zelfvoorzienende woningen passen binnen dit kader. Bij de aanleg van nieuwe infrastructuur bieden technische innovaties kansen om duurzaamheid in Deltapoort op de kaart te zetten (zie ook Windenergiestudie BAR gemeenten). Denkbaar zijn energieopwekkende fietspaden door middel van zonnecellen in het wegdek of zelfvoorzienende straatverlichting, en plaatselijk wellicht ook het plaatsen van windmolens (kleinschalig). Duurzaamheid zit dan echt in de haarvaten van Deltapoort.

Duurzaamheid kent meerdere gezichten. Voor de verbetering van het aspect leefkwaliteit wordt aansluiting gezocht bij het Programma Luchtkwaliteit Drechtsteden 2006-2015 en de regionaal Strategische Agenda van de Stadsregio Rotterdam.

De regio Drechtsteden heeft in het energieprogramma als speerpunt de realisatie van een warmtenetwerk in de regio Drechtsteden. Dit maakt onderdeel uit van een pakket maatregelen dat moet resulteren in energiebesparing en 'energietransitie', de omslag om te komen tot een duurzame energievoorziening, door het benutten van kansen die er binnen de regio zijn voor opwekking van duurzame energie (biogas, biomassa, wind en zon) en energiebesparing bij bestaande bouw (restwarmte, isolatie), in huishoudens en bij bedrijven. Ook de Stadsregio Rotterdam kiest voor het stimuleren van de inzet van nieuwe technologie, energiebesparing en op een positieve manier aanzetten tot gedragsverandering. Met als ambitie om de CO₂-uitstoot in 2025 terug te brengen met 40 % ten opzichte van 1990. Dit zal voor een groot deel moeten komen uit het verduurzamen van de mobiliteit.

Daarnaast is er in de gebiedsvisie aandacht voor de kansen van duurzame energieproductie in het landschap. De gebiedsvisie heeft echter geen grootschalig 'energielandschap' van uitgestrekte velden zonnepanelen of windmolens voor ogen. Alleen in de leisurezone de Hooge Nesse wordt gedacht aan het ontwikkelen van een energiepark in combinatie met recreatie. Grootschalige ingrepen zijn minder goed in te passen in een gebied dat al aan veel verschillende functies ruimte biedt en brengt het gevaar van verdere versnippering van het landschap met zich mee.

Een kansrijke mogelijkheid in Deltapoort is het 'verduurzamen' van het bestaande. Te denken valt bijvoorbeeld aan het op termijn transformeren van de grote infrabundels tot 'duurzame wegen' waarbij luchtkwaliteit, geluidsproblematiek en milieucontouren integraal worden opgepakt. Ook het vergroenen van de enorme oppervlakken geluidsscherm biedt mogelijkheden tot het afvangen van CO₂ en het filteren van fijnstof, of het opwekken van duurzame energie met zonnepanelen.

Zonnecellen in het asfalt van bijv. nieuwe fietspaden en op bestaande geluidsschermen kunnen duurzaam energie opwekken

People Planet Profit

People Planet Profit; (look wel: de drie P's) is een term uit de duurzame ontwikkeling. Het staat voor de drie elementen, people (mensen), planet (planeet/milieu) en profit (opbrengst/winst), die in een harmonieuze wijze gecombineerd dienen te worden.

Wanneer de combinatie niet harmonieus is zullen de andere elementen hieronder lijden. Wanneer bijvoorbeeld winst te veel prioriteit krijgt, dan zullen mens en milieu hiervan de dupe worden, bijvoorbeeld door slechte arbeidsomstandigheid of vernietiging van de natuur. Andersom ziet de slogan ook het winstkenmerk als essentieel onderdeel van ontwikkeling dat niet verwaarloosd dient te worden.

Om een voorbeeld te noemen: economische groei (profit) die ten koste gaat van het milieu (planet) noemen we niet duurzaam. Daarnaast mag de ontwikkeling die hier plaatsvindt niet tot gevolg hebben dat de ontwikkelingsmogelijkheden van mensen elders in de wereld verminderd worden. Populair gezegd: onze burens mogen geen last hebben van onze groei. Tot slot geldt ook dat onze ontwikkeling niet ten koste gaat van de ontwikkelingsmogelijkheden van toekomstige generaties. Anders geformuleerd: onze kinderen en kleinkinderen moeten dezelfde ontwikkelingsmogelijkheden hebben als wij.

- People: gezondheid, veiligheid, onderwijs, gerechtigheid, geluk, kwaliteit, aandacht, belevingswaarde, flexibiliteit, sociale samenhang etc
- Planet: leefbaarheid, ecosystemen & plant- & diersoorten, weer & klimaat, ruimtelijke ordening, grondstoffen, afval & verontreiniging, ondergrond, lucht, flexibiliteit, natuur, bodem, oppervlaktewater, grondwater, delfstoffen, landschap etc.
- Profit: winst, innovatie, concurrentiepositie, werkgelegenheid, exploitatiekosten meewegen bij investeringen, kwantificeren van maatschappelijke baten, verminderen van risico's, flexibiliteit voor andere toepassingen, behoud van tafelzilver, etc.

Wat is de meerwaarde van de gebiedsvisie Deltapoort voor people, planet en profit?

People:

wat is de meerwaarde nu en straks van de gebiedsvisie voor mensen?

- gezondheid, ontspanning, beweging, beleving
- sociale duurzaamheid
- ruimtelijke kwaliteit

Planet:

wat is de meerwaarde nu en straks van de gebiedsvisie voor dit deel van de aarde & de natuur?

- leefbaarheid, biodiversiteit, landschap, milieukwaliteit (afvangen fijn stof, CO2 opname), klimaat, lucht
- ecologische duurzaamheid
- duurzame energieproductie in het landschap (energiepark in combinatie met recreatie)

Profit:

wat is de economische meerwaarde nu en straks van jouw vakgebied?

- aantrekkelijk vestigingsklimaat voor wonen en werken
- hogere segment aanboren
- behouden en versterken werkgelegenheid in de land en tuinbouw
- kansen voor innovatie in de tuinbouwsector
- vergroten werkgelegenheidskansen in het buitengebied in algemene zin

Thema duurzaamheid, educatie en recreatie

A Gebiedsvisie

Gebiedsvisie Deltapoort 2025

Hoofdstuk A1 - Gebiedsvisie: Themagebieden verbonden door routenetwerk

A1 Gebiedsvisie: Themagebieden verbonden door routenetwerk

Aanleiding en ambitie

De samenwerkende partners in Deltapoort zijn eind 2010 gestart met het opstellen van een Gebiedsvisie voor Deltapoort (IJsselmonde-Oost). De ambitie van de stuurgroep is om de komende jaren te investeren in de ruimtelijke kwaliteit van Deltapoort om daarmee het economisch functioneren en de leefkwaliteit van het gebied te verbeteren.

Introductie

De gebiedsvisie Deltapoort beschrijft de ontwikkelingsrichting voor Deltapoort voor de periode tot 2025. Richtinggevend voor deze visie was het vertrekpunt van het Integratiekader 2010 en de daaruit afgeleide 10 opgaven in het gebied [zie achtergronddocument]. De stuurgroep Deltapoort beoogt met deze visie de versnippering en verrommeling te stoppen en om te buigen. In de gebiedsontwikkeling wordt een nieuwe balans tussen wonen, infrastructuur, werklocaties, water en groen gezocht. De ambitie in deze visie is dat Deltapoort zich kan ontwikkelen tot een aantrekkelijk gebied waar met plezier en naar tevredenheid gewoond, gewerkt en gerecreëerd wordt. De visie beschrijft de karakteristieken en gewenste ontwikkelingsrichting van onderscheiden themagebieden en het verbindend raamwerk van gebundelde recreatieve routes.

Het algemene streefbeeld voor 2025 (en verder) is gestoeld op een samenhangend netwerk bestaande uit afwisselende groengebieden die met het recreatief netwerk aan elkaar verbonden zijn: een aantal open polders waar grondgebonden landbouw is, de Waal als blauwe hartlijn, het coulisselandschap van de tuin in het middengebied, groene kragen met intensievere delen en poorten, en dynamische natuur langs de rivieren afgewisseld met intensieve recreatiegebieden.

Ieder werkt aan gebiedsontwikkeling vanuit eigen rollen

De gebiedsontwikkeling wordt gestuurd door de ontwikkelingsrichting in de themagebieden te vertalen in gezamenlijk planologisch juridisch beleid. Elementen uit de visie zullen uiteindelijk doorvertaald worden in bestemmingsplannen.

De overheid investeert vooral in de samenhang en de verbindingen tussen de diverse groen- en recreatiegebieden: het routenetwerk. Het accent is verschoven van het inrichten van meer groengebieden door grootschalige aankoop - lees: onteigening! -, inrichting en beheer, de zogenaamde vlakgroenbenadering naar het verbeteren van de kwaliteit en de samenhang tussen de gebieden. Deze keuze wordt gemaakt vanwege de bezuinigingen op onder meer het groenbeleid, maar ook vanuit een inhoudelijke herbezinning op de betekenis van het landschap, in ruimtelijk, programmatisch en historisch-cultureel opzicht. De huidige gebruikers, krijgen een belangrijker rol in de toekomstige inrichting, programmering en het beheer van het landschap.

Gebiedsvisie Deltapoort 2025

Structuurbeeld Ruimtelijk streefbeeld

Legenda

Themagebieden

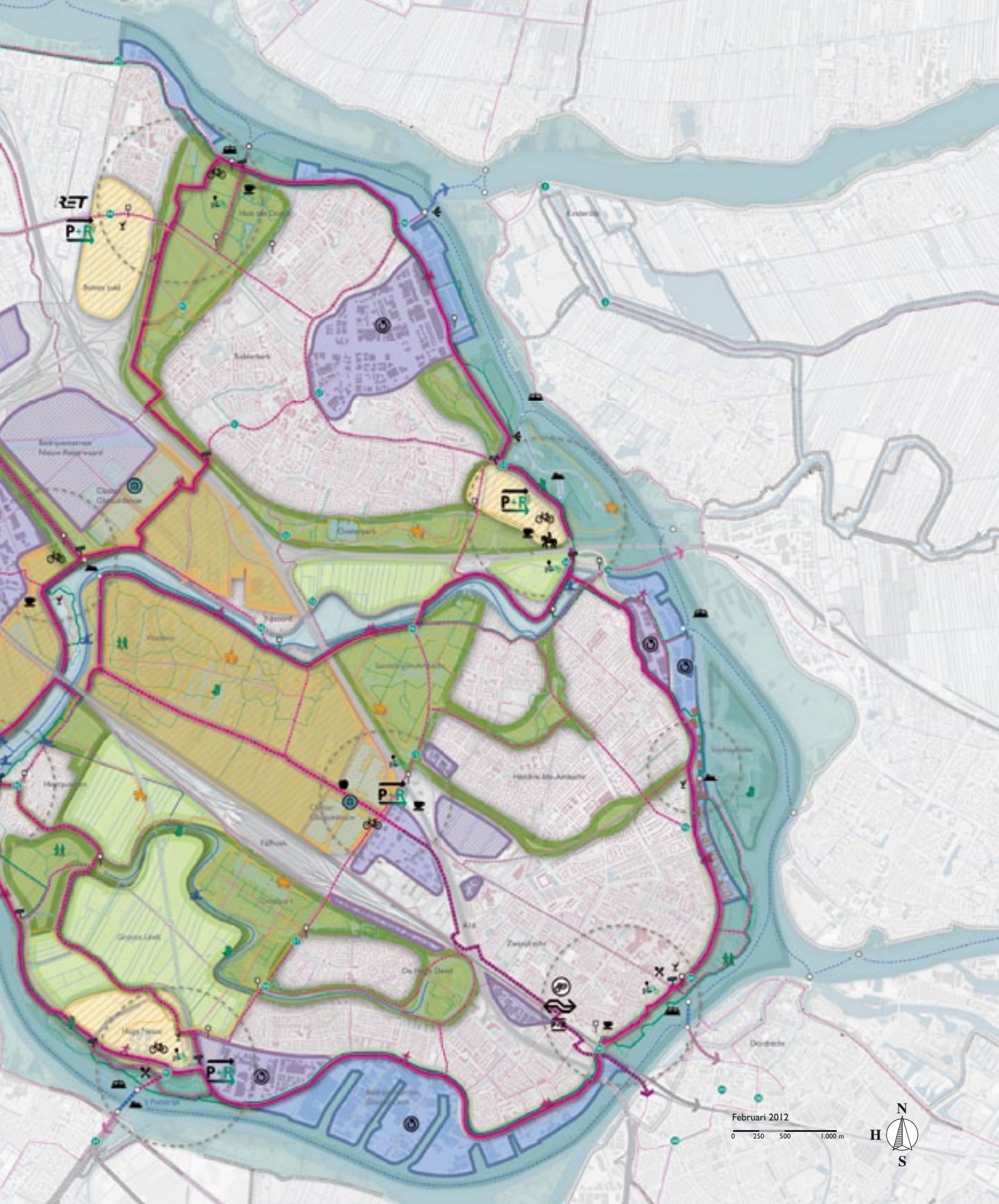
- de open landschapskamers
koestergebieden, openheid en rust
- de zone rivier en dijk
deltasteden en getijdennatuur
- de tuin van Deltapoort
kleinschalig agrarisch mozaieklanschap
- de groene stadsranden
groene kragen en verbindingen
- de leisurezones
hoogdynamisch, geprogrammeerd
- de werklocaties
natte en droge bedrijventerreinen

Routen netwerk

- Hoofdroutesysteem
'Dijk- en deltanatuur' route
- 'Langs het Waaltje' route
- 'Maas-tot-Noord' route
- 'Tussen Maas en stad' route
- 'Verse streekproducten' route
- Modaliteiten
Fiets- en skatenetwerk
- Wandelnetwerk
- Kano- en roei-netwerk
- Ruiternetwerk

Voorzieningen

- Poorten / Knooppunten (lokaal & regionaal)
Verzamelpunten basisvoorzieningen en startpunt van routes, opladen in relatie tot concentratiegebieden
- parkeren en recreëren (TOP)
- NS station
- metrostation
- RET tramhalte
- bushalte
- waterbus
- veerpont
- oplaadpunt elektrische fiets
- horeca
- (OV-)fietsverhuur
- OV-lijn (trein, tram)
- nationaal wegennet
- uitzichtpunt
- fietsknopennetwerk

RET

P+R

P+R

P+R

P+R

Februari 2012
0 250 500 1.000 m

plangebied

deelgebieden

routenetwerk

basislaag

De realisatie van een recreatief programma, maar ook andere aantrekkelijke ontwikkelingen als verbreding van grondgebonden landbouw zijn geen directe zaak van de overheid. De overheid stimuleert en faciliteert vooral op deze terreinen, de markt is aan zet voor de daadwerkelijke ontwikkeling en exploitatie. De overheid realiseert bijvoorbeeld een samenhangend waternetwerk, het is aan ondernemers zoals boeren en recreatieondernemers om vervolgens kano's te gaan verhuren of mogelijkheden voor overnachting aan te bieden (B&B/kamperen bij de boer). Hier bestaan elders in het land goede voorbeelden van. Een ander voorbeeld is dat de overheid investeert in een ruiterspadennetwerk en dat de – verenigde – ondernemers van maneges en de ruitersporters zelf het onderhoud en beheer verzorgen. De overheid is wel in eerste instantie aan zet voor de hoofdroutes in het routenetwerk (de hoofdrouwing). De routing voor langzaam verkeer en de verknoping met het auto- en OV-netwerk krijgt dan ook nadrukkelijk de aandacht in dit deel van de gebiedsvisie.

Maatwerk per themagebied

In dit hoofdstuk van de Gebiedsvisie wordt – per themagebied – aangegeven wat mogelijk en denkbaar is, en waar bepaalde ontwikkelingen wel of juist niet gewenst zijn. In de visie worden diverse mogelijke ontwikkelingen gesuggereerd, bewust gekozen voor wat betreft het type programma en tevens bewust op een bepaalde plek gesitueerd. Maar het blijven suggesties; uiteindelijk moet blijken of er daadwerkelijk een markt is voor deze functies, op de gesuggereerde locaties. Wat uiteindelijk tot stand komt is maatwerk; de creativiteit van de ondernemers en de kennis van lokale overheden vormen de basis voor deze gebiedsontwikkeling. De Gebiedsvisie geeft daarvoor sturing (wat wel/niet) en kwaliteitsborging. De informatie is gebundeld op de gebiedsvisiekaart plus een beschrijving van de verschillende onderscheiden gebieden. Deze zogenoemde themagebieden onderscheiden zich niet alleen qua sfeer en karakter van elkaar maar ook wat betreft fysieke mogelijkheden en ontwikkelingspotentie. Op basis van deze karakterisering en ontwikkelpotentie kunnen deelvragen worden beantwoord zoals: hoe om te gaan met de wateropgave; bijbehorende beplantingsstrategie, alsook toekomstige initiatieven en ontwikkelingen.

Themagebieden

In het Deltapoort-gebied worden vijf themagebieden met een groene hoedtint onderscheiden. Deze themagebieden vormen tezamen het landschappelijk raamwerk; door thematisering worden de landschappelijke kwaliteiten van het betreffende gebied (en dus het raamwerk) versterkt. Daarnaast kent Deltapoort ook een aantal werklocaties, welke eveneens als themagebied worden behandeld. Uiteindelijk worden de volgende 6 themagebieden onderscheiden:

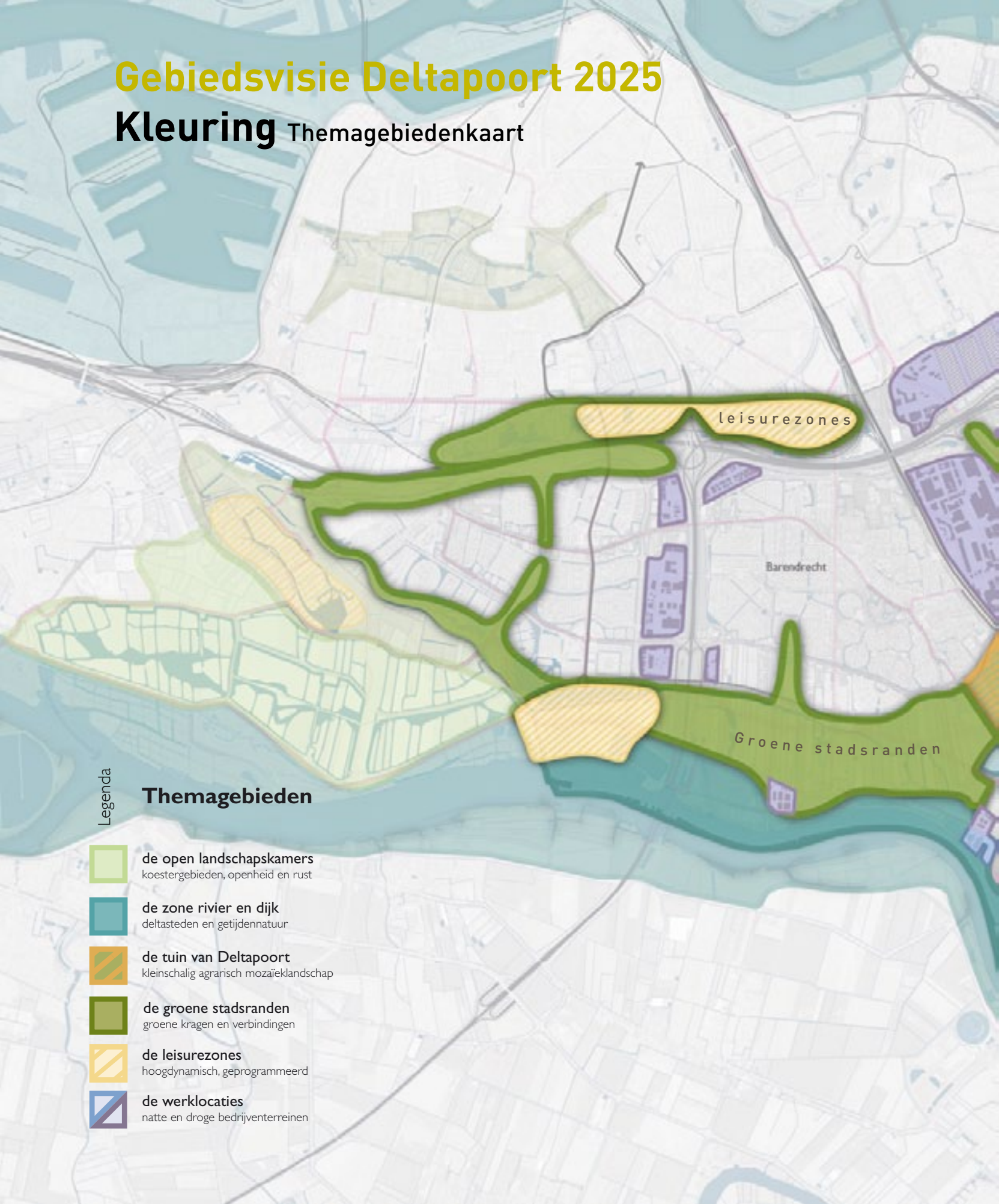
1. de open landschapskamers;
2. de zone rivier en dijk;
3. de tuin van Deltapoort;
4. de groene stadsranden;
5. de hoogdynamische leisure-zones;
6. de werklocaties.

De themagebieden worden in de volgende paragrafen één voor één gekarakteriseerd en meer in detail worden deelgebieden beschreven. In deze beschrijvingen worden de ruimtelijke aspecten, programmering en routing uitgewerkt.

Gebiedsvisie Deltapoort 2025

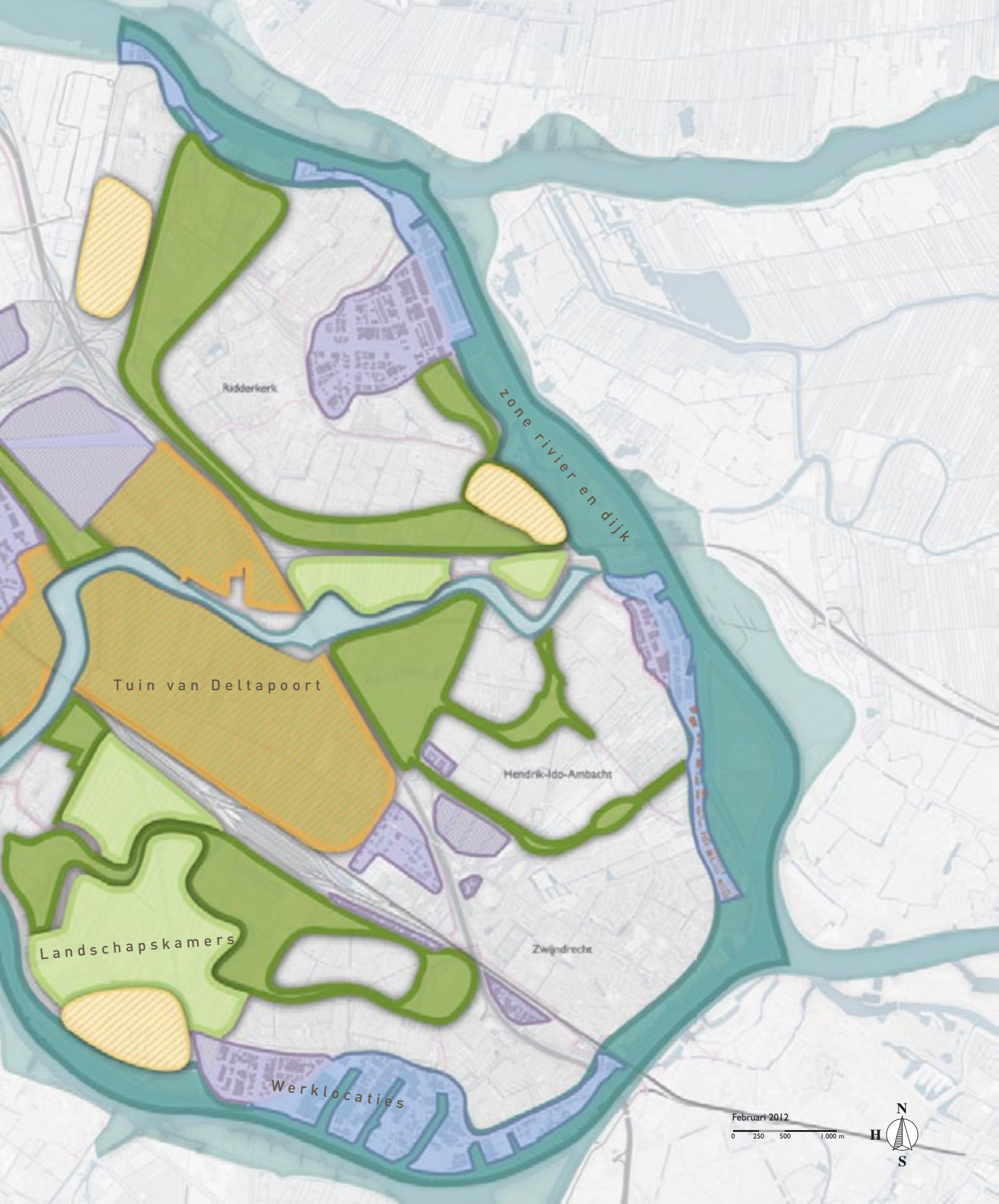
Kleuring Themagebiedenkaart

Legenda

Themagebieden

- de open landschapskamers
koestergebieden, openheid en rust
- de zone rivier en dijk
deltasteden en getijdennatuur
- de tuin van Deltapoort
kleinschalig agrarisch mozaïeklandschap
- de groene stadsranden
groene kragen en verbindingen
- de leisurezones
hoogdynamisch, geprogrammeerd
- de werklocaties
natte en droge bedrijventerreinen

Ridderkerk

zone rivier en dijk

Tuin van Deltapoort

Hendrik-Ido-Ambacht

Landschapskamers

Zwijndrecht

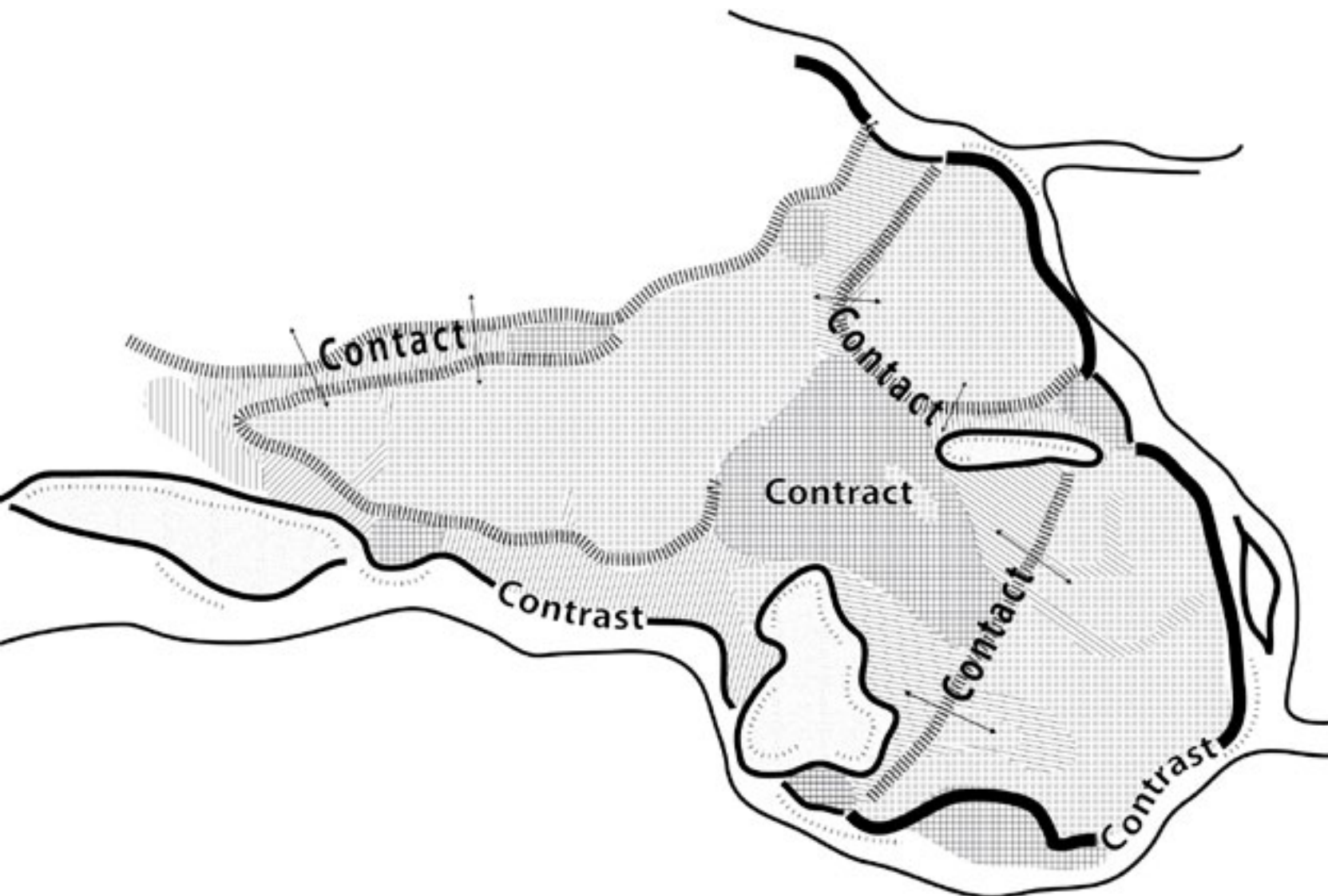
Werklocaties

Februari 2012
0 250 500 1.000 m

Gebiedsvisie Deltapoort 2025

Beleids houding Uitwerking provinciale structuurvisie

Contrast, contact en contract

Wanneer de indeling in de thema-gebieden wordt beoordeeld op de werking in meer beleidsmatige zin kan een overzichtkaart geformeerd worden volgens de driedeling zoals Eric Luiten en Dirk Sijmons die introduceerden in het boek 'Oorden van onthouding – Nieuwe natuur in verstedelijkend Nederland' uit 1998. In hun essay introduceren zij drie zogenaamde

'potentiële wederkerigheden' tussen stedenbouw en natuurontwikkeling (wat ook opgerekt zou kunnen worden tot landschapsontwikkeling en planning): contact, contrast en contract). Eric Luiten heeft deze drie soorten van interactie onlangs voor Zuid-Holland nader uitgewerkt in zijn Advies over de ruimtelijke kwaliteit van stads- en dorpsranden

in Zuid-Holland 'De Onbebouwde Kom'. De driedeling is ook benut in de Kwaliteitskaart Provinciale Structuurvisie (kwaliteit van de stads- en dorpsrand), weliswaar in iets aangepaste vorm. In de Provinciale Structuurvisie worden drie typen 'overgangskwaliteiten onderscheiden: het front (contrast), het contact en de overlap (contract).

1. De kwaliteit van het front (contrast)

Een scherpe rand tussen bebouwing en land, waarbij de bebouwing en landschap 'met het gezicht naar elkaar' zijn gekeerd. Er zijn verschillende situaties denkbaar, waarbij landschappelijke grenzen zorgen voor een scherp contrast tussen bebouwing en landschap. De stad aan de rivier (waterfront), appartementgebouwen langs de duinrand of de bebouwingsrand rond een (verder vrij onbebouwde) droogmakerij. Stad en buitengebied brengen hun specifieke eigenschappen maximaal tot expressie. Vormen van hoogbouw kunnen hier aan het karakter bijdragen. Het 'wegfront' vraagt om extra aandacht voor verbindingen tussen stad en ommeland. Hier is het vaak niet het geval dat bebouwing en landschap met het gezicht naar elkaar zijn gekeerd. De grens is scherp, maar men mist de kwaliteiten van het 'zicht op elkaar'.

Contrastkwaliteit ontstaat bij uitsteking daar waar stad en buitengebied elkaar hard begrenzen, bijvoorbeeld aan de armen van de deltawateren/grote rivieren. 'Het contrastmodel roept op tot expliciete vormgeving, inrichting en materialisering waarin stad en buitengebied elkaar definitief markeren'. In Deltapoort is van contrastkwaliteit sprake bij de zone 'rivier & dijk' maar ook bij de 'landschapskamers'.

2. Contactkwaliteit

Bebouwd gebied en landschap zijn verbonden door zichtbare en begaanbare doorlopende structuren, zoals wegen, paden, dijken, lanen, linten of waterlopen. De structuur die stad en land verbindt, kan een herkenbare landschappelijke onderlegger hebben als een strandwal of rivier. In andere situaties is het kavelpatroon doorlopend. Stad en ommeland blijven beide in hun eigen hoedanigheid herkenbaar en onderscheidend, maar worden in staat gesteld in elkaar door te dringen. Deze soort overgang is typisch voor dorpen of buitenwijken, waarbij de stedenbouwkundige opzet bijvoorbeeld geënt is op het oorspronkelijke landschappelijke (kavel)patroon.

Het contactmodel voorziet in een planmatige en wederzijdse beïnvloeding. Het wederzijds contact kan verschillende vormen aannemen, afhankelijk van stadsvorm en onderliggende landschappelijke en cultuurhistorische structuren. Idee is de overgang tussen stedelijke en landelijk gebied gradueel te maken: "Stad en Land Verbonden". Van contactkwaliteit is in Deltapoort bij uitsteking sprake bij de 'groene stadsranden'.

3. De kwaliteit in de overlap (contract)

Tussen bebouwd gebied en landschap is een geleidelijke overgang. Stedelijke en landelijke programma's vloeien in elkaar over. Het zijn gebieden met een hybride uitstraling en betekenis: recreatiegebieden, sportvelden, volkstuincomplexen, golfbanen, enzovoorts. Er wordt een geïntegreerde ontwikkeling ontworpen van woon-, werk-, productie- en vrijetijdlandschappen die zoveel mogelijk aansluiten bij de ruimtelijke kwaliteiten van het omringende landschap en met een goede dooradering van recreatieve routes.

In het contractmodel vloeien stedelijke en landelijke doelstellingen en programma's in elkaar over. De inzet is een geïntegreerde ontwikkeling van woon-, werk, productie en ontspanningslandschappen. Van contractkwaliteit is in Deltapoort bij uitsteking sprake in de themagebieden 'de Tuin', de hoogdynamische leisurezones en in zekere zin ook in de werklocaties.

Uitwerking in Gebiedsprofilen

In de Gebiedsprofilen Ruimtelijke Kwaliteit worden deze drie soorten randkwaliteiten benoemd en uitgewerkt voor de stads- en dorpsranden binnen het betreffende gebied. In feite wordt in deze Gebiedsvisie al een voorzet hiervoor gedaan voor het Deltapoortgebied.

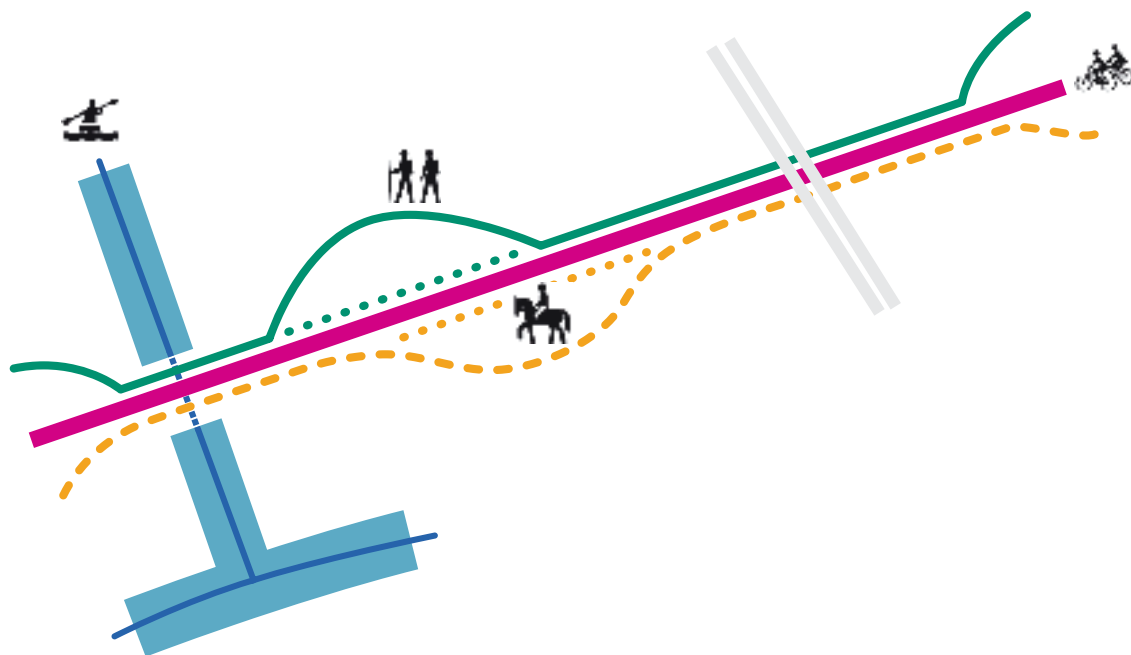
Routenetwerk

Deltapoort fungeert als onderdeel van het stedelijk netwerk van de Rotterdamse regio en de regio Drechtsteden. Verbindingen voor auto en openbaar vervoer, waterverbindingen en het langzaam verkeersnetwerk zijn van groot belang: het zijn de haarvaten van deze netwerkstad. De gebiedsvisie bepleit ruime aandacht voor verbetering van de routing voor het langzaam verkeer, het vervoer over water en verknoping met het OV en de auto invalswegen (in de vorm van recreatieve knooppunten, lokaal en regionaal van karakter). De knooppunten kunnen qua invulling gedifferentieerd worden – dit is niet alleen afhankelijk van hun ligging in het netwerk en het karakter (lokaal/

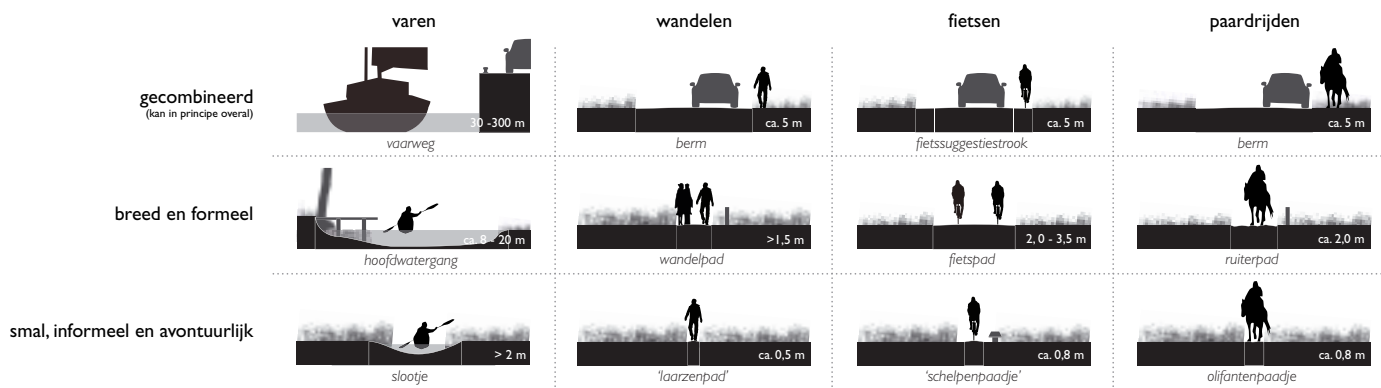
regionaal) maar is ook afhankelijk van de ruimtelijk-programmatische context. In het nieuwe concept-, landschapsplan van het Natuur- en recreatieschap IJsselmonde (NRIJ) is een eerste voorzet voor een dergelijke typering terug te vinden, gebaseerd op de voorzieningen in de omgeving en de behoeften bij de omwonenden. De door de NRIJ gebruikte methodiek kan in uitgewerkte vorm op alle knooppunten toegepast worden.

Door de diverse bestaande groene gebieden onderling te verbinden, met routes en indien mogelijk ook waterverbindingen ontstaat een parkstelsel dat als eenheid kan functioneren.

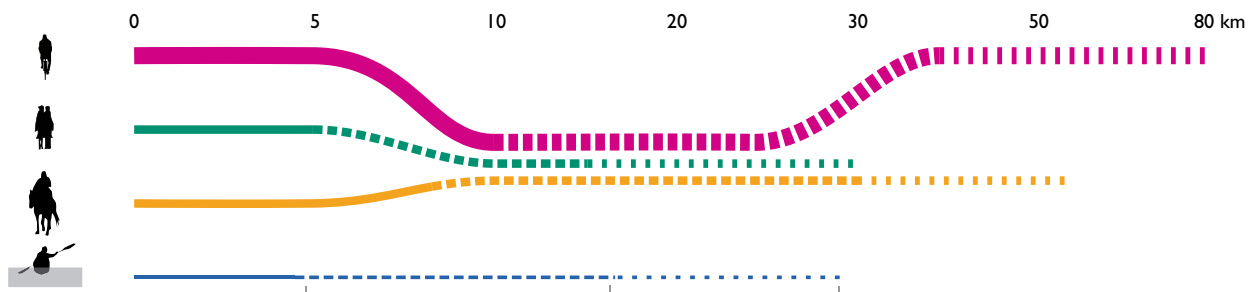
De verbindingen zijn veelal gekoppeld aan de belangrijkste landschappelijke structuurdragers, de rivier, dijken, kreken, enzovoorts. De continuïteit van deze verbindingen is van groot belang: 'Deltapoort duurzaam verbonden'. Het netwerk moet plaats bieden aan heel verschillende modaliteiten en gebruikersgroepen zoals wandelaars, ruiters, kanoërs, skaters, recreatieve fietsers, racefietsers, forenzen en waterrecreanten. Verschillende groepen hebben recht op hun eigen beleving en soms vraagt de veiligheid of het comfort om het scheiden van stromen en aparte routes.

Principe van het routenetwerk: apart waar het kan, gebundeld waar het moet

Een hoogwaardig routenetwerk biedt voor elk wat wils en een keur aan verschillende route-typen

Kwaliteit van de routes staat centraal: 'parkkwaliteit' impliceert dat het in alle opzichten 'top' moet zijn!

Gebiedsvisie Deltapoort 2025

Verbinding Routenetwerkkaart

Fiets- en skatenetwerk

- dijk- en deltanatuur route
- hoofdroute binnendijks
- hoofdroute binnendijks
- hoofdroute binnendijks
- aantakking op hoofdroute
- 'haarvaten' routenetwerk
- varianten
- fietssnelweg FI6
- fietssknopennetwerk

Wandelnetwerk

- LAW wandelroute
- laarzenpad
- overige wandelroutes

Vaarnetwerk

- waterbus
- veerpont
- fluisterboot
- kanoroute

Ruiternetwerk

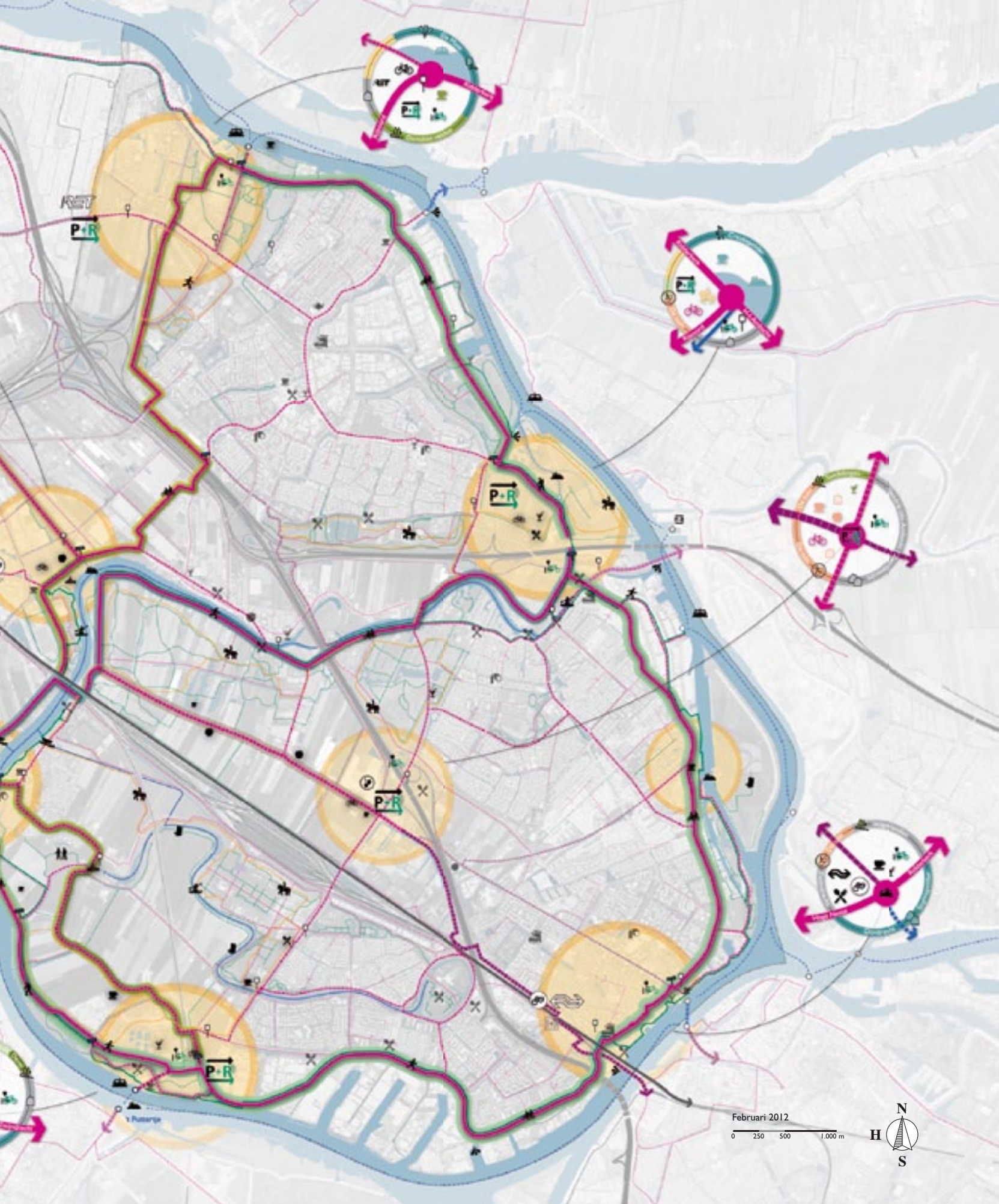
- aaneengesloten route

Aandachtspunten

- Poorten / Knooppunten (regionaal & lokaal)
- uitzichtpunt

Voorzieningen

- OV (trein, tram)
- parkeren en recreëren (TOP)
- oplaadpunt elektrische fiets
- NS station
- metrostation
- RET eindpunt
- bushalte

Road 7

P-R

P-R

P-R

P-R

P-R

Februari 2012

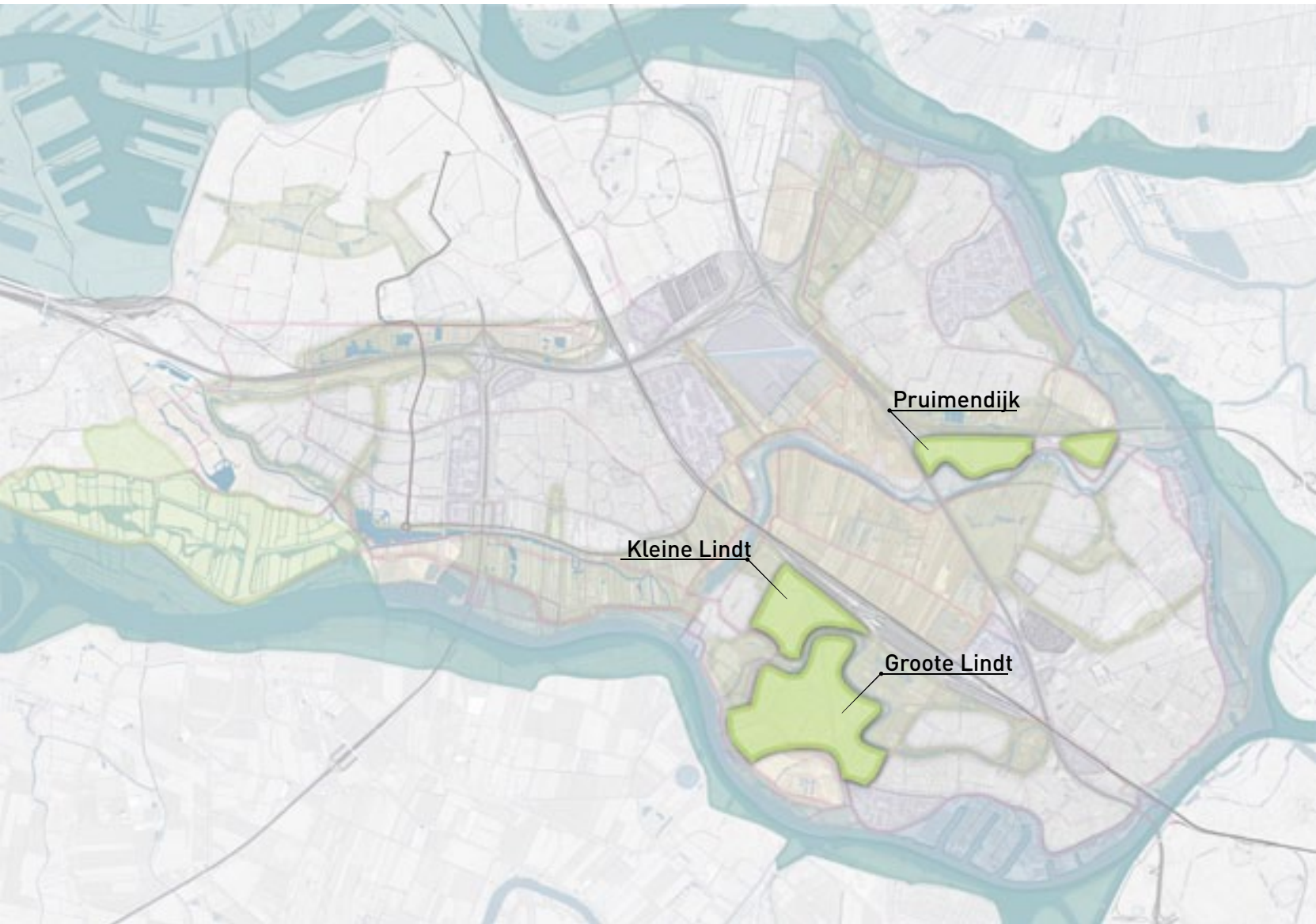
0 250 500 1,000 m

Themagebied 1

De open landschapskamers

Overzichtskaart deelgebieden

Legenda

Themagebieden

	de open landschapskamers
koestergebieden, openheid en rust		de zone rivier en dijk
deltasteden en getijdennatuur
	de tuin van Deltapoort
kleinschalig agrarisch mozaïeklandschap		de groene stadsranden
groene kragen en verbindingen
	de leisurezones
hoogdynamisch, geprogrammeerd		de werklocaties
natte en droge bedrijventerreinen

Algemene karakterisering

De open landbouwpolders zijn 'landschapskamers', waar het agrarisch gebruik voorop staat en recreatief (mede-)gebruik wordt voorgestaan. Voor een economisch rendabele bedrijfsvoering is van belang dat er voldoende ontwikkelingsmogelijkheden zijn met respect voor de landschappelijke kwaliteit. Voor deze gebieden geldt dat het landschapsbeeld veelal bestendig wordt en het agrarisch cultuurlandschap (vollegrondsteelt/akkerbouw) het beeld blijft bepalen. Grondgebonden landbouw – al dan niet in verbrede vorm – functioneert hier als hoeder van het open landschap. Uitbreiding van niet-agrarische bedrijvigheid wordt niet toegestaan, de bedrijvigheid wordt gestimuleerd naar elders te verhuizen. De agrarische sector krijgt ruimte voor autonome groei door mogelijk

de verkaveling te optimaliseren en noodzakelijke uitbreiding van bedrijfsbebouwing op de bouwblokken toe te staan. Voor de uitbreiding van de bouwblokken passen de gemeenten maatwerk toe in hun actualisatie van bestemmingsplannen Buitengebied.

Verhuizen

Uitbreiding van niet-agrarische bedrijvigheid is ongewenst en wordt zoveel mogelijk beperkt danwel zorgvuldig ingepast. Deze bedrijvigheid wordt gestimuleerd naar elders te verhuizen. Moderne, grootschalige kassen zijn hier uitdrukkelijk niet gewenst met het oog op de ruimtelijke beleving. Sanering van glas heeft hier hoge prioriteit. Dit kan door toepassing van ruimte voor ruimte en door toepassing van glas voor glas. Vanuit het oogpunt van ruimtelijke kwaliteit is dit een

open te houden deelgebied. Door de kassen in dit gebied te saneren wordt de openheid in de landschapskamers zo veel mogelijk weer hersteld. De voornaamste verdichting komt van de boerderijerven, waarbij geldt dat de opstallen met (passende) erfbeplanting zijn ingepast.

Ten opzichte van de andere deelgebieden zijn openheid en zichtlijnen hier belangrijke kernkwaliteiten, dat is belangrijk juist gezien de ligging midden in het verstedelijkte en zich steeds verder verdichtende gebied van Deltapoort. De landschapskamers waarborgen als een soort 'landschappelijke adempauzes' de beleving van 'rust en ruimte'; en bieden eventueel ook de mogelijkheid, door het stellen van ruimtelijke kaders, om het waterbeheer afdoende te faciliteren.

De Grote Lindt

Themagebied 1 'De open landschapskamers'

Impressie van de 'open landschapskamers'

Themagebied 1 'De open landschapskamers'

Deelgebieden

In het plangebied worden twee landschapskamers van de open polders onderscheiden. In de directe omgeving buiten het plangebied zijn nog andere 'kamers' aanwezig, onder andere in Buytenland van Rhoon. De twee landschapskamers in Deltapoort verschillen van karakter, alhoewel bij beide de openheid en het groene, agrarische karakter een bijzondere en onderscheidende karakteristiek is. De landschapskamers kennen een duidelijke, markante, landschappelijke begrenzing.

Speciale aandacht gaat uit naar de problematiek van de 'verpaarding'. Uitgesloten zijn intensieve functies zoals maneges en verlichte buitenbakken. Ook is de plaatsing van onder meer zeecontainers en witte hekken in dit themagebied zeer ongewenst. Paardenvoorzieningen als hekken e.d. dienen landschappelijk ingepast te zijn.

De Kleine Lindt

Themagebied 1 'De open landschapskamers'

Ruimtelijk

- herstel openheid in landschapskamer door sanering van verspreid glas
- versterken van het lint met RvR-woningen
- aandacht voor belangrijke zichten vanaf Pruimendijk en A15
- aanvullen beplanting A15, verwijderen ondergroei om snelwegpanorama te garanderen
- herstel beleefbaarheid/toegankelijkheid Waaloever waar mogelijk
- water: introductie waterverbinding met Oosterpark tbv waterkwaliteit

Routing

- continueren langzaamverkeerverbinding Sandelingen Ambacht dmv brug over de Waal richting Oosterpark

Suggesties voor programma

- koesteren van landbouw in de landschapskamers
- publiek toegankelijk en programmatisch interessant maken nieuw landgoed

Uitwerking landschapskamer Pruimendijk

Huidige situatie: verspreide kassen blokkeren het zicht vanaf de Pruimendijk

Saneren van het glas dmv RvR woningen maakt het mogelijk de openheid te herstellen in de landschapskamer en het karakter van het lint te versterken

Landschapskamer Pruimendijk

De landschapskamer gelegen tussen de A15 en de Pruimendijk is relatief klein, en staat vooral in dienst van het historisch lint en de rijksweg als een decor (vanaf de Rijksweg A15). De landschappelijke elementen van het lint van de Pruimendijk met de bebouwing en (erf)beplanting aan de ene kant en de hoge boombeplanting langs de A15 aan de andere kant vormen de ruimtelijke begrenzing. Het gebied kent een slechte landbouwkundige verkaveling en planologische onduidelijkheid waardoor er een tendens is naar verrommeling.

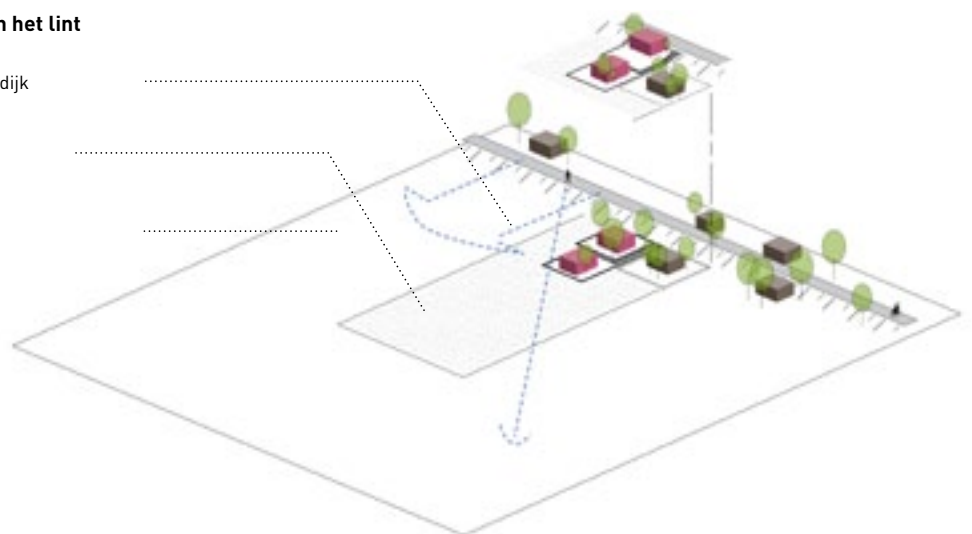
De kamer wordt vanaf de randen – i.e. de Pruimendijk dan wel de A15 -beleefd (dubbel panorama). Een intensiever netwerk voor langzaam verkeer is niet nodig voor beleving van het agrarische gebruik. Het is wel zaak bij ontwikkeling van het lint van de Pruimendijk rekening te houden met het behouden van diverse zichtlijnen met het oog op deze beleving. Bij de sanering van het glas moet hiermee rekening worden gehouden. De sanering van het verspreide glas is een belangrijk speerpunt waardoor de ruimtelijke kwaliteit aanzienlijk kan toenemen. In het kader van de sanering te realiseren RvR-woningen dienen individueel, goed ingepast en aan het lint geplaatst te worden (geen opstreckende verkaveling) zonder het lint dicht te bouwen.

Voor de voortzetting van het landbouwkundig gebruik is onderzoek naar kosten en baten van een verbetering van de verkaveling en helderheid over de planologische bestemming noodzakelijk.

Dit past als verfijning binnen de in de Agenda Landbouw van de provincie Zuid-Holland, waarin het gebied is aangemerkt als 'landbouw onder invloed van de stad'.

RvR-woningen inpassen in typologie van het lint

- woningen afwisselend aan de voet of op de dijk
- geen opstreckende opstellingen; landschapskamer vrijspelen
- creëren van zichtlijnen vanaf de dijk, tussen en over woningen
- muur van woningen voorkomen; alleen toestaan in dunbebouwde stukken
- vollegrondsteelt op restgronden

Themagebied 1 'De open landschapskamers'

Ruimtelijk

- herstel openheid in landschapskamer door sanering van verspreid glas
- zeer terughoudend beleid ten aanzien van verdichting en RvR-woningen
- groene randen aan de landschapskamer: munnikensteeg en oosteinde
- kloeke landschapsbeplanting Kijfhoek
- Devel en de Lindtsedijk als herkenbare lineaire elementen in de landschapskamer
- natte voet aan de Lindtsedijk

Routing

- ontbrekende schakel tussen lindtsedijk en borgmanpad toevoegen voor langzaamverkeer (gemaalweg)
- combineren aanleg ecologische oevers hoofdwatergang met laarzenpad
- Lindtsedijk: verluwen voor fietsers, wandelaars over het benedenpad, aanleg ruiterroute aan voet van de dijk
- struinpaden langs de Devel

Suggesties voor programma

- koesteren landbouw in de landschapskamer

Uitwerking landschapskamer Grote en Kleine Lindt

Zicht op de landschapskamer van de Grote Lindt

Landschapskamer Groote en Kleine Lindt

De landschapskamer van de Groote en Kleine Lindt bestaat drie deelgebieden, gelegen aan weerszijden van de Devel en aan weerszijden van het lint van de Lindtsedijk. De landschapselementen van de Devel en het lint van de Lindtsedijk met bebouwing en (erf)beplanting alsook de Lindeweg liggen in de kamer; deze zorgen wel voor een ruimtelijke geleiding van de open polders, maar niet voor een strikte opdeling. De begrenzing van de landschapskamer wordt aan de zuidzijde gevormd door de dijk langs de Oude Maas en aan de noordzijde door de kloeke landschapsbeplanting langs rangeerterrein Kijfhoek. Westelijk is dit de dorpsrand van Heerjansdam en oostelijk de rand van Zwijndrecht/Munnikensteeg, welke allebei ook een groen karakter hebben en scherp begrensd zijn. Dit is een grote kwaliteit.

De kamer van de Groote en Kleine Lindt is groter dan die van de Pruimendijk en kent diverse zones, of subkamers, die van elkaar gescheiden zijn door de Devel en de Lindtsedijk. De openheid en de grondgebonden landbouw wordt gekoesterd door zichtlijnen, kavelstructuur en ontsluiting te behouden en waar nodig te verbeteren, waarbij de landschapsstructuur niet wordt aangetast. Deze kamer is zo groot dat het wenselijk is diverse routes, met name voor langzaam verkeer, ook door het gebied te leiden. Deze kamer wordt daarmee zowel vanaf de randen als van binnen uit beleefd. De routes variëren van formeel naar informeel, van functioneel naar recreatief.

Verdichting van het lint van de Lindtsedijk is niet gewenst vanwege het behoud van doorzichten naar het achtergelegen gebied. Alleen heel beperkt en wanneer de functionaliteit of gebruikswaarde van het gebied ermee gediend is, bijvoorbeeld voor de toekomst van de grondgebonden landbouw als beheerder van het gebied. Dit past als verfijning binnen de Agenda Landbouw van de provincie Zuid-Holland, waarin het gebied is aangemerkt als 'landbouw onder invloed van de stad'. Met het oog op het vitaal houden van de grondgebonden landbouw worden er meer mogelijkheden geboden voor bedrijfsbebouwing op het agrarisch erf ten behoeve van de agrarische bedrijfsvoering. Met het oog op verbetering van de ruimtelijke kwaliteit wordt sanering van het glas voorgestaan, zeker waar het de openheid van het gebied ten goede komt (beleving polder eenheid en doorzichten vanaf de dijk). Sanering levert hier dan direct een grote verbetering van de ruimtelijke kwaliteit op. Vanuit de landschappelijke kwaliteiten verdient het de voorkeur om zeer terughoudend te zijn met extra bebouwing dan wel deze bebouwing zorgvuldig in te passen.

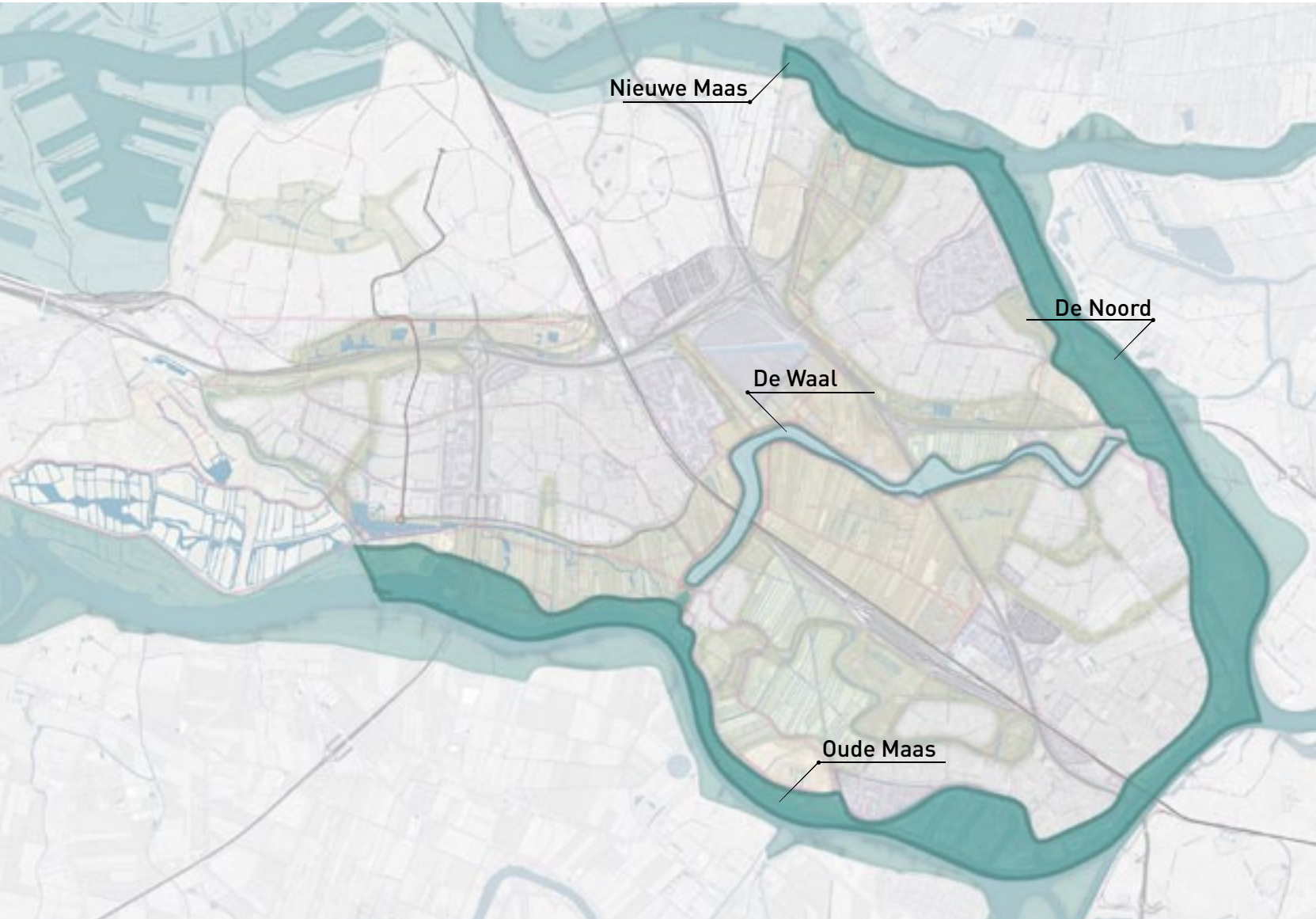

Groene randen aan de landschapskamer, kloeke landschapsbeplanting Kijfhoek (foto Claudia Dohm)

Themagebied 2

De zone rivier en dijk

Overzichtskaart deelgebieden

Legenda

Themagebieden

	de open landschapskamers
koestergebieden, openheid en rust		de zone rivier en dijk
deltasteden en getijdenatuur
	de tuin van Deltaport
kleinschalig agrarisch mozaïeklandschap		de groene stadsranden
groene kragen en verbindingen
	de leisurezones
hoogdynamisch, geprogrammeerd		de werklocaties
natte en droge bedrijventerreinen

Algemene karakterisering

De zone van 'Rivier en Dijk' is een gemengde zone. De invulling kan sterk wisselen (natuur, wonen, bedrijven). De continuïteit wordt gevormd door de rivieren en de dijken. Het zijn juist deze elementen die Deltapoort haar bijzondere karakter geven: met het uitzicht op het water, de getijdenwerking, de dynamische natuur, de karakteristieke maritieme bedrijvigheid, enzovoorts. Voor de zone van Rivier en Dijk worden geen grote ruimtelijke transformaties voorzien. Er wordt in deze Gebiedsvisie vooral ingezet op het verbeteren van de continuïteit van de dijk en rivierzone als een aantrekkelijke verbindende route.

Afwisselend treft men langs de dijk voor elk wat wils, extensief en intensief programma (wonen, werken, recreatie), afgewisseld met ruimte voor dynamische deltanatuur. Het contact met het water, als publieke kwaliteit, staat hierbij voorop. Het water is hier de centrale kwaliteit: het zorgt voor een gevoel van 'rust en ruimte' en vertegenwoordigt daarom een belangrijke kwaliteit in dit deel van de Zuidvleugel.

De oude rivierarm de Waal – al geruime tijd ingedijkt – hoort ook bij het landschap van 'Rivier en Dijk'. Ook de Waal heeft een sterk gemengd karakter, soms groen, soms behoorlijk verstedelijkt, en heeft een uitzonderlijk goede waterkwaliteit.

Rivier als attractie, uitzichtpunten

Genieten van het uitzicht langs het water

Themagebied 2 De zone 'rivier en dijk'

Impressie van de zone 'rivier en dijk'

Themagebied 2 De zone 'rivier en dijk'

Speciale aandacht gaat uit naar de problematiek van de 'verpaarding'. Uitgesloten zijn intensieve functies zoals maneges en verlichte buitenbakken. Ook is de plaatsing van onder meer zeecontainers en witte hekken in dit themagebied zeer ongewenst. Paardenvoorzieningen als hekken e.d. dienen landschappelijk ingepast te zijn.

Deelgebieden

Het themagebied Rivier en Dijk bestaat uit diverse deelgebieden, die heel verschillend van karakter zijn: Crezée en Sophiapolder, Huis ten Donck / waterfront Ridderkerk, waterfront Zwijndrecht Hendrik-Ido-Ambacht, Oevers Oude Maas, Waal. De meeste deelgebieden liggen aan de rand van Deltapoort. Wat de verschillende deelgebieden bindt zijn letterlijk dijken en rivierwater.

De dijk als gidslijn

Crezée- en Sophiapolder

In de delta van de grote rivieren van Nederland worden in het kader van het programma Deltanatuur robuuste waterrijke natuurgebieden aangelegd. Binnen Deltapoort zijn de transformaties van de Crezée- en Sophiapolder tot dynamische zoetwatergetijden natuurgebieden hier onderdeel van. Met het (beperkt) toegankelijk maken van de polders krijgen zij naast een ecologisch een ook recreatief hoge waarde. In beide polders ligt het accent op natuurbeleving gerichte recreatie. De Sophiapolder heeft als eiland een relatief geïsoleerde positie en is alleen ontsloten via een pontje. De aanlandingsplaats aan de vaste wal leent zich goed voor een (extensieve) horecabestemming. Dit vereist wel een hoogwaardige programmering, passende vormgeving en goede landschappelijke inpassing. Ook voor het buitendijkse deel van groengebied De Gorzen wordt nadrukkelijk ingezet op dynamische getijdennatuur en zo het contrast tussen binnen- en buitendijks versterkt.

Ruimtelijk

contrast binnen/buitendijks versterken

ruimtelijke relatie Crezée- en Gorzenmeertje: één getijden natuurgebied

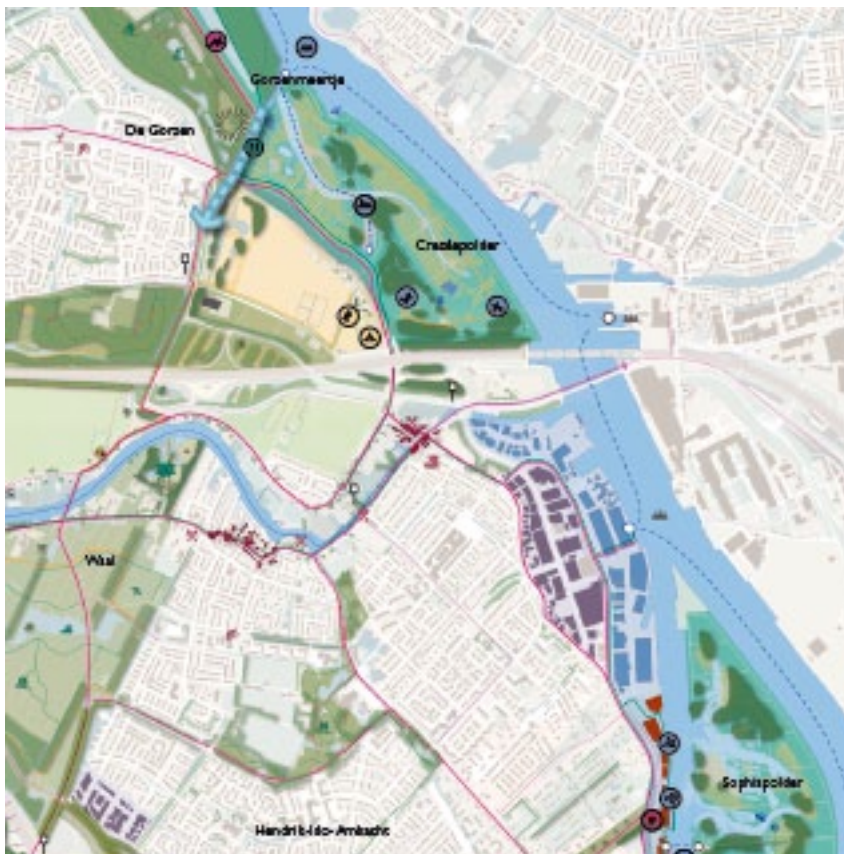
Routing

- Buitendijkse wandelroute Oostmolendijk, low-key wandelroute over ringdijk Crezée- en Sophiapolder
- buitendijkse hoofdroute de Gorzen; doortrekken fietspad kruising Havenkanaal en openstellen dijkpad westzijde Crezée- en Sophiapolder
- deels toegankelijk maken dijk Sophiapolder

Suggesties voor programma

- Extensieve recreatie gericht op natuurbeleving:
- Crezée- en Sophiapolder; natuurcentrum, fluisterboot, relatie met leisurezone, toegankelijk voor ruiters
- Sophiapolder; paalkampeerplaats, vogelhut, horeca gelegenheid bij pontje

Uitwerking omgeving Crezée- en Sophiapolder

Beleefbaarheid Deltanatuur

Themagebied 2 De zone 'rivier en dijk'

Huis ten Donck / waterfront Ridderkerk

De maritieme industrie en bedrijvigheid langs de rivieroever vormt een uitgesproken onderdeel van de identiteit van de rivier en dijkgebieden; zo ook in het Ridderkerkse segment van de oevers van de Nieuwe Maas. Waar mogelijk worden deze gerevitaliseerd of geherstructureerd tot hoogwaardige woonlocaties die een sterke relatie tot het water en voor het publiek toegankelijke kades hebben.

In kleinere buitendijkse gebieden zoals bij Huis ten Donck kan op kleine schaal het thema van dynamische getijdennatuur worden doorgezet, en zo verbijzonderingen in de stedelijke waterfronten worden gemaakt. Een waterbushalte bij Huis ten Donck geeft deze entree van Deltapoort nog meer betekenis en perspectief voor een horeca voorziening gekoppeld aan het getijdennatuurgebied. Het verdient aandacht om de afzonderlijke recreatieve ontwikkelingen zoals aanleg van fiets- en wandelpaden beter met elkaar te verbinden zodat doorlopende wandel- en fietsroutes ontstaan.

Ruimtelijk

 buitendijkse getijdennatuur bij Huis ten Donck

 opwaarderen uitzicht punt waterbushalte Ridderkerk

Routing

 nieuwe waterbushalte Huis ten Donck

Suggesties mogelijk programma

 extensieve horeca en natuurbeleving buitendijks bij Huis ten Donck

Uitwerking omgeving Huis ten Donck / waterfront Ridderkerk

Personenvervoer over water

Natte natuurontwikkeling

Themagebied 2 De zone 'rivier en dijk'

Maximaal profiteren van het water door waar mogelijk publieke routes en verblijfsplekken aan het water te realiseren

Waterfront Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht

Ter plaatse van de waterbushalte Zwijndrecht/Dordrecht heeft de recreant een karakteristiek panorama over de rivier op de oude binnenstad van Dordrecht. Rivier en delta komen hier echt tot leven voor een groot publiek. Grote delen van het stedelijke waterfront zijn echter geen vanzelfsprekend onderdeel van de route of zijn geprivatiseerd. Voor de stedelijke waterfronten van Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht geldt dan ook de ambitie om maximaal te profiteren van het water en waar mogelijk dergelijke publieke plekken aan het water te realiseren. Ook het vergroten van de beleefbaarheid van de Maas is staand beleid. Bij ontwikkelingen zoals plan Noordoevers is het daarom van groot belang om publieke ruimtes te realiseren teneinde de routing voldoende met het water te verknopen zonder daarbij de functie, beheer en het onderhoud van de primaire waterkering te belemmeren.

- Ruimtelijk**
 - publieke plekken aan, en vizieren op het water
 - opwaarderen waterfront Zwijndrecht
- Routing**
 - buitendijkse hoofdwandelroute mogelijk maken langs waterfront
 - buitendijkse route over Galgeplaat
- Suggesties voor programma**
 - recreatieve invulling Galgeplaat

Uitwerking waterfront Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht

Themagebied 2 De zone 'rivier en dijk'

Ruimtelijk

aaneengesloten recreatielint

Routing

toegankelijk maken dijk
Borgmanpad voor wandelaars

doorgaande wandelroute langs
de oever van de Oude Maas tussen
A29 en Heerjansdam completeren

wandel en fietsverbinding over camping
Oude Maas

bestaande pontverbindingen richting
Hoeksche Waard

nieuwe waterbushaltes Hoge Nesse,
Heerjansdam, Jan Gerritsepolder,
Hoogvliet en Dordrecht

Suggesties voor programma

horeca bij havenjette Jan Gerritsepolder,
Thermen en bruggenhoofd Barendrechtse
brug

Recreatie langs de oevers van de Oude Maas

Bruggenhoofd Barendrechtse brug

Uitwerking oevers van de Oude Maas

Oevers Oude Maas

De recreatiegebieden langs de oevers van de Oude Maas worden intensief recreatief gebruikt, maar functioneren niet als eenheid. Gebieden als De Veerplaat, Thermen Barendrecht en Oude Maas zijn op zichzelf staande bestemmingen. De recreatieve druk concentreert zich daardoor op enkele zeer intensief bezochte locaties, wat de nodige spanning met zich meebrengt. De ontwikkelambitie is hier gericht op het verder uitgroeien van de Oude Maasoevers tot een aaneengesloten recreatielint met intensievere en extensievere delen. Van groot belang hierbij zijn de doorgaande routes die de verschillende recreatiegebieden aan elkaar schakelen. De hoofdroute over de dijk is daarbij de belangrijkste en verbindt de binnen- met de buitendijkse gebieden. Deze positie wordt zoveel mogelijk tot expressie gebracht.

Op een aantal punten langs de route is (wordt) het mogelijk de buitendijkse (natuur)gebieden te betreden, zoals bij het Borgmanpad en de Carnisse grienden. Horecagelegenheden profiteren van de bijzondere ontwikkellocaties aan het water, bijvoorbeeld in het haventje bij de Jan Gerritsepolder en het bruggenhoofd van de voormalige Barendrechtse brug aan de Achterzeedijk. Toekomstige ontwikkelingen en activiteiten op buitendijkse oevers moeten passen in het beleid van Rijkswaterstaat voor de grote rivieren.

Rond de knooppunten zijn overige voorzieningen geconcentreerd, zoals bijvoorbeeld Hotel Ara en veerverbinding 't Puttertje bij de Hoge Nesse. De veerverbindingen 't Puttertje en het Rhoonse Veer zijn van cruciaal belang voor de relatie met de Hoeksche Waard aan de overzijde van de Oude Maas. Met de mogelijkheid om het water over te steken takt Deltapoort aan op het routenetwerk van de Hoeksche Waard en verder. Doortrekken van de Waterbus met mogelijke haltes aan de Hoge Nesse, Heerjansdam en de Jan Gerritsepolder vergroot de reikwijdte en mogelijkheden van de recreant aanzienlijk.

Zicht over de Oude Maas vanaf de uitzichtheuvel bij Jan Gerritsepolder

Themagebied 2 De zone 'rivier en dijk'

Ruimtelijk

maximaal contact met het water, waar mogelijk publieke plekken maken

saneren verspreid glas, terughoudend omgaan met realisatie rvr-woningen

herstel rivierarm eiland De Nes

zoeken naar verruiming waterberging rond het Waalbos tbv waterkwaliteit

Routing

trekponverbinding tussen de 'surfbocht' en rijkstraatweg

kano-overdraag faciliteiten bij Heerjansdam richting blauwe verbinding en Devel

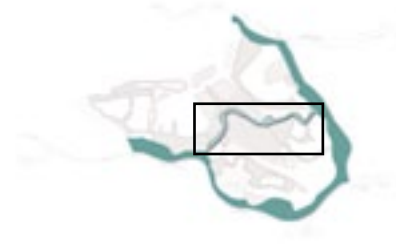
Suggesties voor programma

inspelen op uitstekende waterkwaliteit: duikclub, vis- en zwemwater, etc.

kanoverhuur Heerjansdam / Hendrik-Ido-Ambacht

Uitwerking de Waal

De Waal

De Waal heeft een bijzonder goede zwemwaterkwaliteit en het karakter van de oude rivierarm verdient bijzondere aandacht. De continuïteit wordt gevormd door het water: het contact met het water is belangrijk voor deze beleving. Er wordt daarom vooral ingezet op het verbeteren van de continuïteit van de route langs het water, in ieder geval voor langzaam verkeer. Verdere privatisering en bebouwing van de oevers moet worden voorkomen. Waar geen route is moet deze – indien mogelijk – gerealiseerd worden. Daarnaast wordt ingezet op het verder benutten van de ecologisch- recreatieve kwaliteiten van de Waal. Bij de Waal ligt de nadruk op waterrecreatie (zeilen, varen, zwemmen, kanovaren, schaatsen).

Langs de Waal staat wat verspreid glas met een hoge prioriteit om gesaneerd te worden. Langs de Waal moet echter heel terughoudend worden omgegaan met de realisatie van RvR-woningen. Sanering van het oude glas biedt hier in sommige gevallen de kans om de nu veelal private (noordelijke) Waaloever publieker te maken en zelfs openbare plekken aan het water te realiseren. Dit vraagt om nadrukkelijke regie van de betrokken gemeente en de provincie.

Recreatie langs de Waal (foto Claudia Dohm)

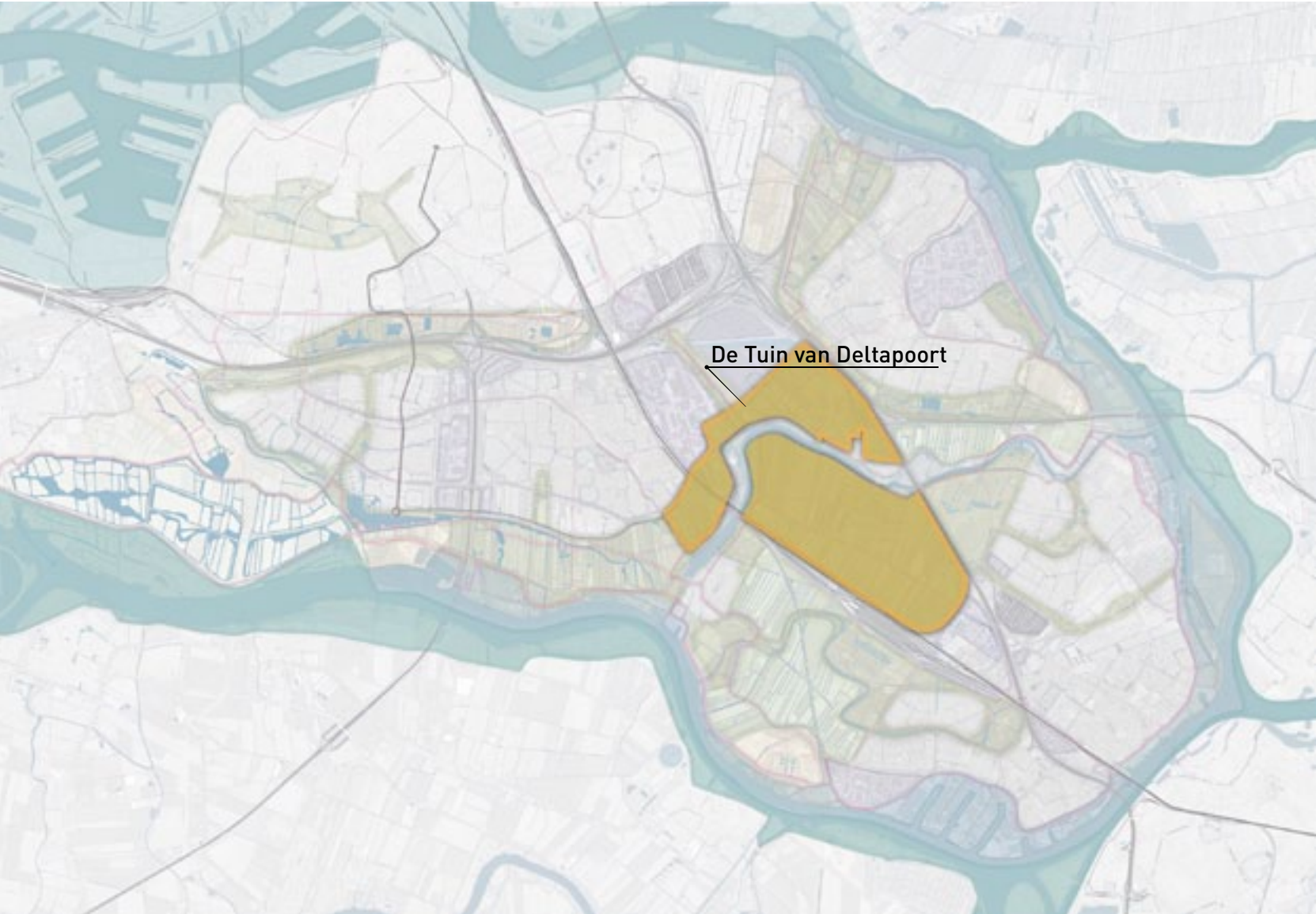

Het water van de Waal biedt een unieke kwaliteit met grote kansen voor de recreatie

Themagebied 3

De Tuin van Deltapoort

Overzichtskaart deelgebieden

Legenda

Themagebieden

	de open landschapskamers
koestergebieden, openheid en rust		de zone rivier en dijk
deltasteden en getijdenatuur
	de tuin van Deltapoort
kleinschalig agrarisch mozaïeklandschap		de groene stadsranden
groene kragen en verbindingen
	de leisurezones
hoogdynamisch, geprogrammeerd		de werklocaties
natte en droge bedrijventerreinen

Algemene karakterisering

Centraal in het plangebied ligt een bijzondere ontwikkelingszone: de 'Tuin van Deltapoort' geheten of kortweg 'de Tuin'. Juist in het hart van Deltapoort, waar de transformatie in de afgelopen decennia enorm is geweest en niet altijd heeft bijgedragen aan de ruimtelijke kwaliteit, is het zaak zeer zorgvuldig om te gaan met de nieuwe ontwikkelingen. Met de ontwikkeling van het gebied wordt beoogd om een duurzame groene kwaliteit te realiseren die het gebied meer samenhang geeft en sterker maakt. Een coulissenachtig landschap met een groene geleding moet het ruimtelijk decor bieden voor kleinschalige ontwikkelingen op het gebied van woningbouw, recreatie, (verbrede) landbouw, enzovoorts. De Tuin is in de visie van Deltapoort een hoofdzakelijk groen, zeer bedrijvig middengebied dat in dienst van de stad staat: in recreatief opzicht, met landbouw die zich (ook) op de stad richt en een beperkte hoeveelheid groen ingepaste woningen als bijzonder woonmilieu. De Tuin is in tegenstelling tot de landschapskamers van de open polders geen gebied waar behoud van de openheid nagestreefd wordt. In dit landschappelijk gezien vrij karige gebied wordt een transformatie voorgestaan, waarbij beplanting wordt geïntroduceerd om het gebied meer cachet te geven. In het gebied wordt een bijzonder en gemengd

milieu nagestreefd van diverse woon-, werk- en recreatiefuncties, gevat in een groen raamwerk. In de Tuin ligt het accent op landbouw, waarbij een combinatie van glastuinbouw en vollegrondsteelt (de Barendrechtse teelt) ook ruimte krijgt. Er is ruimte voor diverse vormen van landbouw in de Tuin, van verbrede landbouw (met extra inkomstenbronnen vanuit bijvoorbeeld de recreatie of de zorg) tot kennisintensieve en innovatieve glastuinbouw. De bedoeling is dat het middengebied een concentratiegebied wordt waar stedelingen direct bij de boer groente en fruit kunnen kopen en van andere diensten kunnen genieten.

De ontwikkeling van de glastuinbouw vindt plaats in twee clusters. De kassen worden geclusterd zodat maximaal kan worden ingezet

op innovatie/vernieuwing, op intensief ruimtegebruik, maar ook op samenwerking, uitwisseling van kennis, energie, collectief watersysteem, gezamenlijke ontsluiting, enzovoorts. Buiten deze twee clusters krijgen de kassen in het gebied niet de mogelijkheid uit te breiden. Gestimuleerd wordt dat deze kassen worden gesaneerd op vrijwillige basis met de Ruimte voor Ruimte-regeling (RvR) dan wel worden omgevormd tot kassen met een meer publieke functie ('open kassen'/showkassen, e.d.) of benut worden voor biologische tuinbouw/stadslandbouw en dergelijke.

Voor de financiering van sanering en verplaatsing van kassen speelt de realisatie van RvR woningen een cruciale rol.

Gemengd agrarisch landschap: voorbeeld van een tuinenlandschap

bron: 'Landschappelijk Wonen' (uitgeverij Blauwdruk, 2011), foto D. Nicolas

Themagebied 3 De 'Tuin van Deltapoort'

Impressie van de 'Tuin van Deltapoort'

Themagebied 3 De 'Tuin van Deltapoort'

Daar waar gekozen wordt voor toepassing van de RvR-regeling worden kassen ingeruild voor woningen. Dit verbetert de landschappelijke kwaliteit en aantrekkelijkheid van het gebied. Als het niet lukt om dit op de oorspronkelijke kavel te realiseren omdat dit bijvoorbeeld niet past in de gewenste landschappelijke ontwikkeling, kan er wellicht beperkte ruimte worden gevonden elders in de Tuin. De Tuin is namelijk een deel van Deltapoort waar de beperkte ontwikkeling van nieuwe RvR woningen in lage dichtheden in het groen de landschappelijke kwaliteit en aantrekkelijkheid versterkt. Gelijkopgaand met de ruimte voor RvR-woningen wordt een kloeke groenstructuur ontwikkeld, die als groen raamwerk de ontwikkelingen kan dragen en structureren. Beoogd wordt dat RvR woningen zo worden ingepast met groen dat als eindbeeld de gewenste coulissenstructuur ontstaat welke de landschapsstructuur versterkt. De Langeweg blijft daarin de drager van het gebied en wordt tot groene dreef opgewaardeerd. Toepassing van de RvR-regeling levert niet automatisch de gewenste ruimtelijke kwaliteitswinst op. De transformatie vergt in de uitwerking sturing (regie op de kwaliteit), zowel in de inpassing van de glastuinbouwclusters als de RvR-woningen. De spelregels hebben betrekking op de stedenbouwkundige

opzet, op de architectuur/uitstraling van de bebouwing, alsook de uitstraling van het erf. Voor de sturing op kwalitatief hoogwaardige landschappelijke woonmilieus wordt verwezen naar het voorbeeldenboek 'Landschappelijk Wonen' (uitgeverij Blauwdruk, 2011) waarin hiervoor de cruciale principes worden beschreven.

Speciale aandacht gaat uit naar de landschappelijke inpassing en impact van de 'verpaarding'. In de Tuin zijn intensieve functies als maneges, verlichte buitenbakken, e.d. niet op voorhand uitgesloten. Dergelijke zaken en andere paardenvoorzieningen als hekken e.d. dienen echter landschappelijk zo goed ingepast te zijn, dat geen sprake is van negatieve impact op de landschapsbeleving en eventuele ecologische kwaliteiten. De plaatsing van standaard zeecontainers, witte hekken, e.d. is ook in dit themagebied ongewenst.

Deelgebieden

De Tuin bestaat uit diverse deelgebieden, die zich sterk onderscheiden qua beeld en functionaliteit. De Tuin kent een hoofdzakelijk groen middengebied – met het Waalbos als kern – en heeft twee landschappelijke en twee stedelijke poorten die toegang geven tot het gebied. De landschappelijke poorten zijn gekoppeld aan de Waal, en geven toegang vanaf Barendrecht en Ridderkerk. De stedelijke poorten liggen aan de noord- en zuidzijde en zijn gekoppeld aan Ridderkerk/Rotterdam respectievelijk Zwijndrecht/Hendrik-Ido-Ambacht. De stedelijke poorten zijn ieder gecombineerd met een glastuinbouwcluster, wat eisen stelt aan de inrichting/uitstraling.

Tweede leven voor oude kassen

Themagebied 3 De 'Tuin van Deltapoort'

Ruimtelijk

- poort tot de Tuin van Deltapoort; realisatie P+R, fietsvoorzieningen
- representatieve uitstraling richting A16 / spoorlijn - geen achterkanten!
- representatieve erfzone: rond Langeweg: (bebouwing en tuinen)
- gezamenlijk waterbergingsbassins t.b.v. gietwater voor de tuinbouw
- inpassingszone rond glascluster: brede watergang, rietkraag, berm, singelbeplanting

Routing

- langzaamverkeer routes in representatieve rand langs Kijfhoek en richting fietspad A16/Rijsoord
-

Suggesties voor programma

- landwinkels aan de Langeweg;

Uitwerking glastuinbouwcluster Stedelijke poort Zwijndrecht/Hendrik-Ido-Ambacht

Glastuinbouwcluster Stedelijke poort Zwijndrecht/Hendrik-Ido-Ambacht (zuidelijk cluster)

Het zuidelijk glastuinbouwcluster (circa 28ha. incl. bestaand glas) wordt gesitueerd in aansluiting op het bestaande glastuinbouwbedrijf van Florensis in Hendrik-Ido-Ambacht richting Kijfhoek. De ontwikkeling van het cluster is alleen mogelijk in samenhang met sanering van het verspreid liggend glas elders in het gebied. Door deze ontwikkeling wordt de mogelijkheid geboden voor eventuele uitbreiding (Florensis) en voortzetting van bedrijven die nu geen uitbreidingsmogelijkheden hebben. Door schaalvergroting en clustering is meer aandacht voor landschappelijke inpassing en verduurzaming (energetisch) mogelijk. Daarbij is het wel belangrijk om de uitstraling richting zowel de Langeweg, als groene drager, en de rijksweg te verbeteren. Het zuidelijk cluster is goed ontsloten vanaf de A16. Beoogd wordt dat dit cluster ook functioneert als poort voor omwonenden en andere bezoekers richting het groene hart van Deltapoort. Daarmee is met name de kwaliteit van de Langeweg als 'hartlijn' cruciaal. Voor de Langeweg – een historische verbinding en belangrijke langzaamverkeersroute – wordt transformatie voorgestaan in een dreef. Door de weg te vergroenen met diverse bomenrijen krijgt deze een uitstraling die past bij de functie. Het cluster wordt tevens uitgevoerd als groene entree (TOP) met een P+R (Park + Recreate) voorziening met bijbehorende faciliteiten.

Referentiebeelden inpassingszone: brede watergang, rietkraag, bermen, singelbeplanting, routing

bron: Mooi Glaslandschap - Parels in het landschap (uitgeverij Blauwdruk, 2011), foto midden D. Hartkamp

Themagebied 3 De 'Tuin van Deltapoort'

Ruimtelijk

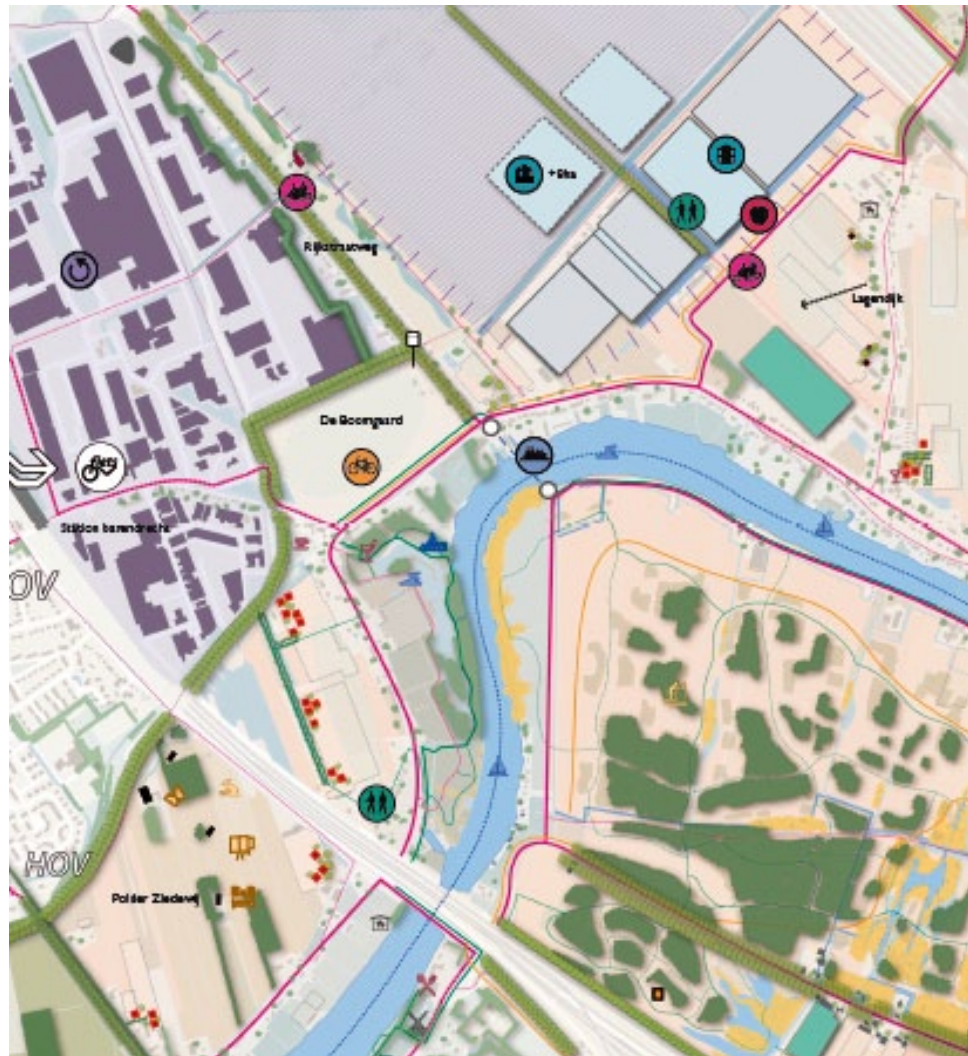
- maximaal inzetten op groene wig Rijksstraatweg
- vrijspelen openheid door sanering verspreid glas rond de Lagendijk en knooppunt Noldijk / Rijksstraatweg
- vrijliggende markante Noldijk, continue groene bufferzone
- RvR-woningen Lagendijk inpassen in typologie van het lint
- RvR-woningen in groene clusters achter Rijksstraatweg, vergroenen aangezicht stadsrand Rijsoord
- RvR-woningen in een nieuw lint achter de Noldijk vergroenen het beeld richting bedrijventerrein
- representatieve uitstraling richting A15 - geen achterkanten!

Routing

- nieuwe hoofdroute in contact met representatieve zuidrand
- kwalitatieve doorgang richting bedrijventerrein Nieuw-Reijerwaard
- oeververbinding over de Waal aansluitend op Rijksstraatweg

Suggesties voor programma

- landwinkels aan zuidrand glascluster inpassen van kassen buiten het cluster dmv publieke functie (showkas)
- innovatieve kassen op daken bedrijventerrein Nieuw-Reijerwaard
- Boomgaard als groene entree tot de tuin met recreatieve voorzieningen
- groene programmering polder Ziedewij, zoals bijv. landgoedgoedontwikkeling

Uitwerking glastuinbouwcluster Ridderkerk

Glastuinbouwcluster Ridderkerk (noordelijk cluster)

Het glastuinbouwcluster Ridderkerk (22 ha incl. bestaand glas) is gesitueerd ten zuiden van het te realiseren bedrijfsterrein Nieuw-Reijerwaard. Voorgesteld wordt een deel van de beide terreinen ruimtelijk en functioneel te laten overlappen zodat maximaal kan worden ingezet op dubbel ruimtegebruik (extra kassen op bedrijfshallen), uitwisseling van energie, water, enzovoorts. De ambitie is om een volwaardige aansluiting te maken op de A15 en een volledige ontsluiting met vrijliggend fietspad te realiseren tussen het glastuinbouwcluster/Nieuw-Reijerwaard en het bestaande bedrijfsterrein rondom het veilingterrein. Langzaam verkeer tussen het station van Barendrecht en Ridderkerk, kan gebruik maken van een voorgestelde verbinding. Deze verbinding dient het lint van de Rijksstraatweg ongelijkvloers (tunnel) te kruisen, zodat het lint en de daaraan gekoppelde groenzone zoveel mogelijk worden ontzien.

Uitstraling

Belangrijk is het glastuinbouwcluster en bedrijventerrein Nieuw-Reijerwaard te voorzien van goede randen. Er dient maximaal ingezet te worden op een goede landschappelijke en stedenbouwkundige kwaliteit. Een goede uitstraling richting de A15/A16, richting het lint van de Rijksstraatweg en richting het landschap van de Waal en 'de Tuin' is van groot belang. Voor de rand van het lint van de Rijksstraatweg wordt ingezet op een brede, continue groenzone als buffer tussen het lint en het glas- en bedrijvencluster van Nieuw-Reijerwaard, waarbij de bedrijven

zoveel mogelijk worden 'ingepakt'. Voor de zuidrand wordt een representatieve rand voorgestaan, waarbij de glastuinbouwbedrijven zich als een soort grote 'etalages' van hun beste kant laten zien aan de passant.

Beoogd wordt dat ook dit cluster functioneert als poort voor omwonenden en andere bezoekers (vanuit bijvoorbeeld Rotterdam) richting het groene hart van Deltapoort. Daarom is met name de groene kwaliteit en betrekkelijke rust van de Rijksstraatweg als oud dijklint van cruciaal belang. Het lint geeft toegang tot de Boomgaard, die een

belangrijke functie kan gaan vervullen als groene entree van de Tuin met diverse recreatieve voorzieningen. Hiervandaan ligt de Waal – de blauwe hartlijn van de Tuin – onder handbereik. Tussen de Noldijk en Rijkstraatweg, het bedrijventerrein Nieuw-Reijerwaard en het glascluster ontstaat zo een continue groene zone langs de Waal. Een zone met kwalitatieve randen waar groen-recreatieve programmering van de Boomgaard en polder Ziedewij (bijv. landgoedontwikkeling), alsmede groene erven van ruimte-voor-ruimte woningen achter de Noldijk en Rijsoord deel van uit maken.

Groene randen aan het bedrijventerrein en glastuinbouwcluster bieden kansen voor recreatief medegebruik

bron: Poort van Venlo - Parels in het landschap in de praktijk (InnovatieNetwerk, Except en Gipmans, 2010)

Themagebied 3 De 'Tuin van Deltapoort'

Ruimtelijk

afwisselend kleinschalig agrarisch mozaïek landschap

- Langeweg wordt Langedreef
- RvR-woningen op afstand langs de Langeweg op groene erven
- kloeke landschapsbeplanting Kijfhoek
- vrijspelen openheid en zicht vanaf spoor en Langeweg door sanering verspreid glas

Routing

- aanleg van RvR-woningen combineren met wandel en fietsroutes

Suggesties voor programma

'Dun, duur wonen in het groen'

Verbrede landbouw;

- bed & breakfast,
- boerengolf, etc.
- kamperen bij de boer, pluktuinen, etc
- landwinkels met verse producten
- ingepaste en verbrede kassen met publieke functies

Uitwerking middengebied de Tuin

Voorbeeld cluster RvR-woningen in oost-NL (Erve Oostermaet, F. Ziegler)

Zelf plukken in de Tuin van Deltapoort

'Theetuin bij de boer'

Middengebied

Tussen de beide glastuinbouwclusters – de 'koppen' van de Tuin – ligt een gemengd, kleinschalig en afwisselend gebied. De hoofdfunctie is hier agrarisch, met kansen voor verrijking en verbreding, zoals bijvoorbeeld zorgboerderij, kamperen bij de boer, eten bij de boer, winkelen bij de boer, slapen bij de boer, spelen bij de boer, enzovoort. Daarnaast zijn hier kansen voor het realiseren van een bijzonder woonmilieu (geringe dichtheid en landschappelijk goed ingepast), enkel en alleen om de sanering van verspreide en verouderde kassen ter plaatse financieel mogelijk te maken, met gebruikmaking van de Ruimte voor Ruimte regeling. De woningen worden in principe op de eigen kavel (van de voormalige kas) gerealiseerd. Een coulissenlandschap moet het ruimtelijk decor bieden voor dergelijke kleinschalige ontwikkelingen. De realisatie van het glascluster, van woningen en de transformatie van erven moet hand in hand gaan met de realisatie van doorgaande groenstructuren, haaks op de Langeweg. De Langeweg en de Rijksstraatweg die door Hendrik-Ido-Ambacht en Rijsoord loopt wordt ook vergroend, waarmee een groen casco ontstaat dat als raamwerk voor de ontwikkelingen kan functioneren. De Langeweg en omgeving blijft het karakter van een buitengebied behouden. De RvR woningen die er eventueel in lage dichtheden komen zijn groen ingepast, en hebben bij voorkeur een gemeenschappelijke ontsluiting. Er is uitdrukkelijk geen sprake van het maken van nieuwe, concurrerende woonwijken.

Themagebied 3 De 'Tuin van Deltapoort'

Huidige situatie: verspreide kassen blokkeren doorzichten vanaf de Langeweg. Kale erven geven een onwelkome indruk

Saneren van het glas door middel van RvR-woningen in clusters maakt het mogelijk doorzichten te herstellen en de Langeweg te vergroenen tot een recreatief aantrekkelijke 'Langedreef'

Referentie beeld ontwikkelen Langeweg (links) tot groene dreef (rechts)

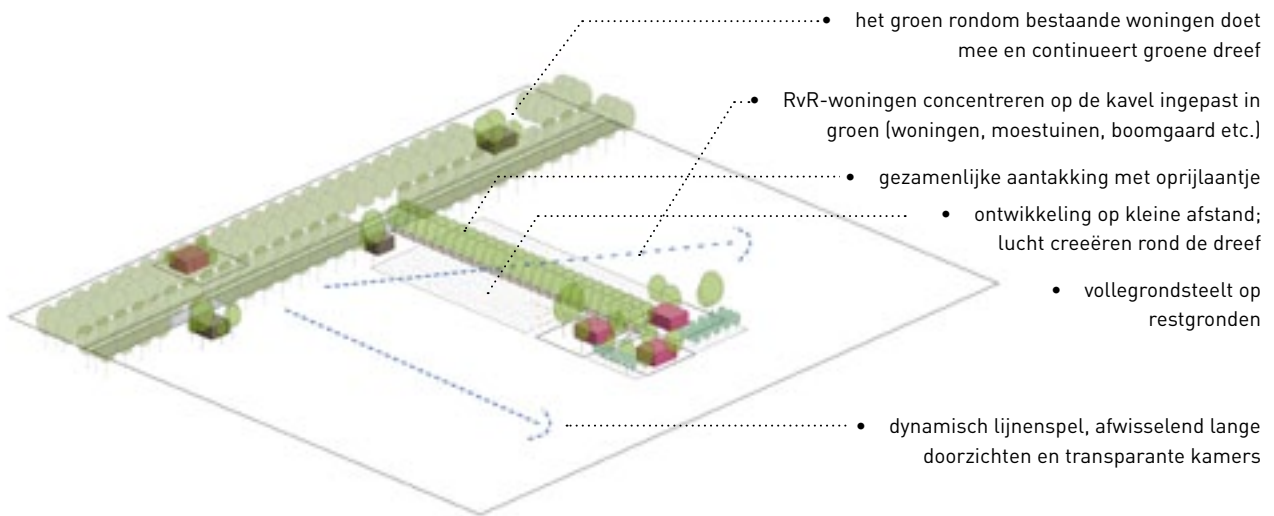
Themagebied 3 De 'Tuin van Deltapoort'

Huidige situatie: verspreide kassen blokkeren het zicht vanaf de Rijkstraatweg

Saneren van het glas door middel van RvR-woningen op groene erven maakt het mogelijk de Rijkstraatweg te vergroenen en de openheid te herstellen

Themagebied 3 De 'Tuin van Deltapoort'

Ruimtelijk

 zoeken naar verruiming waterberging rond het Waalbos tbv waterkwaliteit

concentratie programma langs Langeweg

gradiënt in openheid richting de Waal, concentratie massa rond de Langeweg

Routing

 vrijliggende fiets-, wandel en ruiterroutes takken aan op omgeving

Suggesties voor programma

 Waalbos op termijn opladen met recreatief programma zoals paardensport, golfbaan, klimbos, stormbaan, etc.

recreatie ondernemers betrekken bij beheer

Uitwerking Waalbos

Het Waalbos kan op termijn worden opgeladen met programma en zowel recreatief en economisch robuuster worden

Waalbos

Onderdeel van de Tuin is het Waalbos (in ontwikkeling). Het inrichtingsplan is nog gestoeld op de strategie van transformatie door aankoop en inrichting; de zogenaamde vlakgroenbenadering. Deze benadering wordt in deze visie losgelaten. In deze Gebiedsvisie respecteren we echter de bestaande plannen en gaan we er van uit dat dit bos in de komende jaren wordt gerealiseerd. Op langere termijn zou in de visie van Deltapoort aan het Waalbos wel andere functies kunnen worden toegevoegd, zoals bijvoorbeeld landgoedontwikkeling. Door initiatieven te ontwikkelen die uitnodigen tot andere vormen van (extensief) recreatief gebruik kan het gebied, niet alleen in recreatief opzicht interessanter, maar ook in economisch opzicht robuuster (in relatie tot de financiering van het beheer) worden gemaakt.

Hierbij wordt gedacht aan nieuwe coalities met recreatie-ondernemers op het gebied van de paardensport, wellness, outdooractiviteiten en dergelijke. Hierbij wordt – in tegenstelling tot bijvoorbeeld de intensieve leisure zones – extensief recreatief programma voorgestaan waarin de vermenging met het buitenprogramma en de landschapsbeleving voorop staat; het landschap maakt integraal onderdeel uit van de programmering en belevingswaarde.

Het Waalbos-gebied heeft kansen zich door te ontwikkelen tot een bijzondere recreatieve bestemming. Daarbij gaat het om functies, met een vrij groot ruimtebeslag, die ten opzichte van het totale gebied behoorlijk extensief zijn. Het overgrote deel van het Waalbos dient openbaar toegankelijk/beleefbaar te zijn, bestemd voor natuur en extensieve recreatie. Terwijl de hoogdynamische leisure-gebieden meer intensievere recreatieve functies/leisure voorzieningen kennen, die veel geconcentreerder gesitueerd zijn (ook met het oog op de bereikbaarheid) en welke deels ook een privaat karakter kunnen krijgen (in verband met entreeheffing, veiligheid, e.d.). Het Waalbos heeft daarmee een heel eigen recreatief profiel niet concurrerend met, maar in aanvulling op de andere recreatiegebieden in Deltapoort.

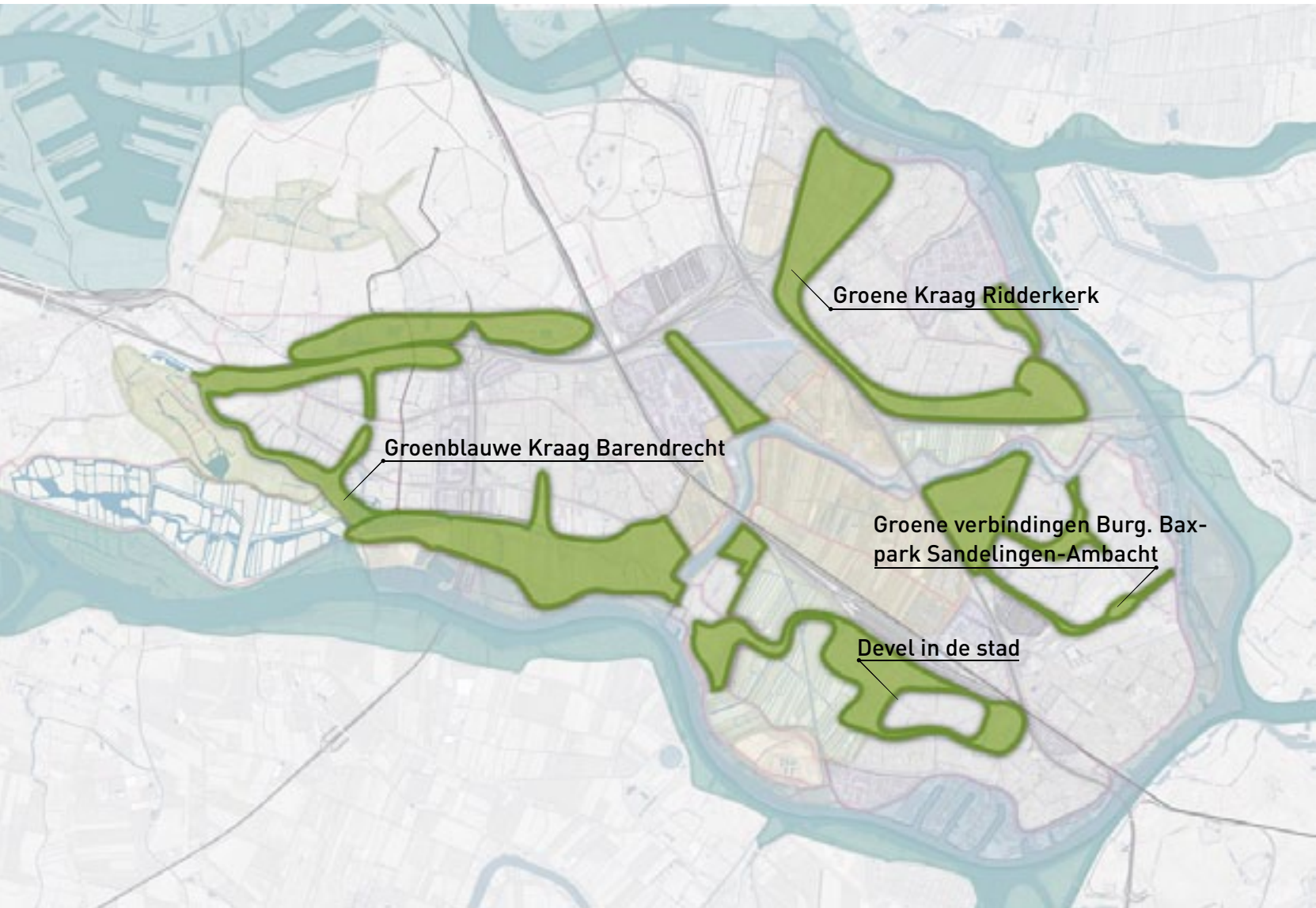

Kansen voor doorontwikkeling van het Waalbos

Themagebied 4

De groene stadsranden

Overzichtskaart deelgebieden

Legenda

Themagebieden

	de open landschapskamers
koestergebieden, openheid en rust		de zone rivier en dijk
deltasteden en getijdennatuur
	de tuin van Deltapoort
kleinschalig agrarisch mozaïeklandschap		de groene stadsranden
groene kragen en verbindingen
	de leisurezones
hoogdynamisch, geprogrammeerd		de werklocaties
natte en droge bedrijventerreinen

Algemene karakterisering

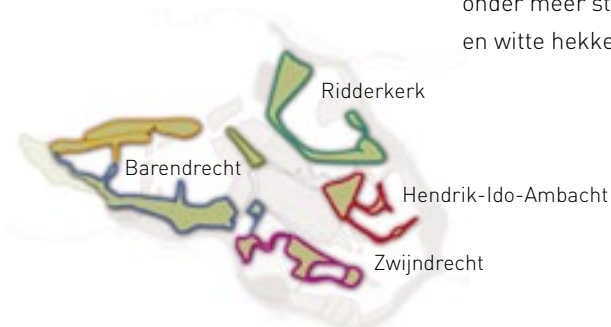
Aan de rand van bestaande kernen worden aantrekkelijke gebieden gerealiseerd die stad en ommeland verbinden. Het gaat om de ontwikkeling van interessante en afwisselende parkgebieden inclusief ondersteunend parkprogramma (horeca, visvijvers, voorbeeldtuinen, e.d.) op lokale en klein-regionale schaal. De groene stadsranden vormen prettige contactzones tussen stad en buitengebied, ze zijn zowel route als (eind)bestemming.

De stadsranden kenmerken zich door een parkachtige inrichting, waarin diverse cultuurhistorische en landschappelijke elementen als dijkjes maar ook recreatieve functies als sport- en volkstuincomplexen zijn opgenomen in een nieuw jasje. Deze landschappelijke transformatie onderscheidt de randen van m.n. de landschapskamers van de open polders, waar het karakteristieke polderlandschap wordt gekoesterd.

De stadsranden fungeren zowel als groene bestemming en als stedelijk uitlooptgebied dichtbij huis, bijvoorbeeld geschikt als trimrondje of wandelingetje met de hond. De randen fungeren ook als groene verbinding vanuit het stedelijk gebied richting buitengebied, het 'omeland'. Via de groene kraag van Ridderkerk bijvoorbeeld kan de stedeling snel,

comfortabel en aantrekkelijk zijn weg vinden richting één van de andere themagebieden zoals 'de Tuin' in het hart van Deltapoort of juist richting de rivierzone. En zo fungeert de groene kraag van Barendrecht niet alleen als direct uitlooptgebied maar ook als groene looper richting bijvoorbeeld het Buitenland van Rhoon, richting de rivierzone van de 'Oude Maas', naar 'de Tuin van Deltapoort' en de Waal of juist via het Zuidelijk Randpark verder naar het Zuiderpark.

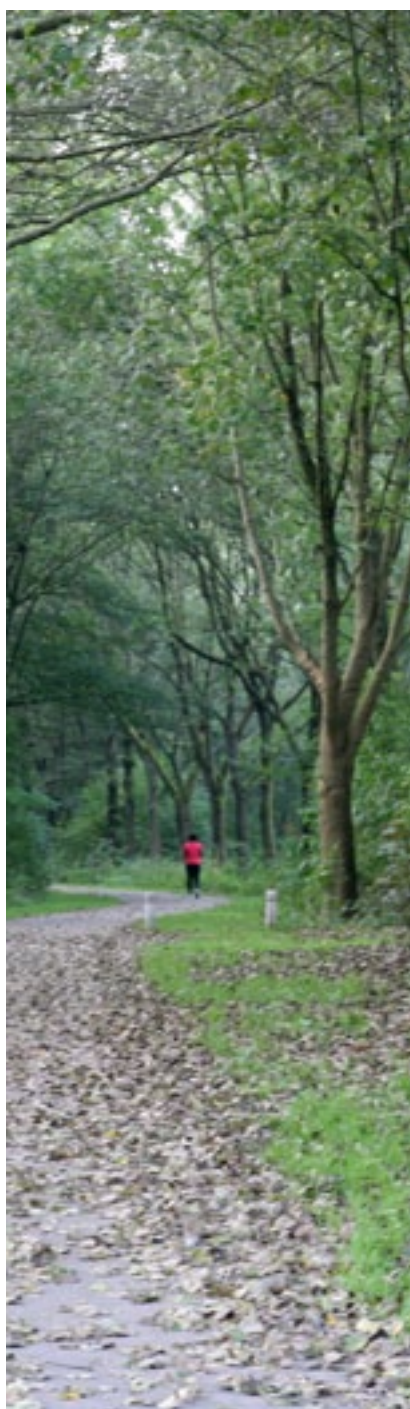
Speciale aandacht gaat uit naar de landschappelijke inpassing en de impact van de 'verpaarding'. In de groene stadsranden zijn intensieve functies zoals maneges en verlichte buitenbakken niet op voorhand uitgesloten. Dergelijke zaken en andere paardenvoorzieningen als hekken e.d. dienen landschappelijk goed ingepast te zijn, zodat geen sprake is van negatieve impact op de landschapsbeleving en eventuele ecologische kwaliteiten. Plaatsing van onder meer standaard zeecontainers en witte hekken is niet toegestaan.

De stadsranden hebben elk een eigen profiel ofwel 'kleur'

Themagebied 4 De 'Groene stadsranden'

Impressie van de 'Groene stadsranden'

Themagebied 4 De 'Groene stadsranden'

Deelgebieden

Er worden verschillende typen groene stadsranden voorgesteld. Rond Ridderkerk en Barendrecht worden grote, doorlopende groene 'kragen' voorgesteld als contactzones tussen stad en ommeland. Deze zones bestaan voor een groot deel al en zijn als parkgebieden ingericht. Verbetering is met name te vinden in de ontsluiting (met OV en voor langzaam verkeer): niet altijd is de kwaliteit en continuïteit van de langzaam verkeersroutes door de groene kraag zelf op orde. Vanuit het aangrenzend stedelijk gebied zelf is het zaak het lokale routesysteem hier goed op aan te takken.

Bij Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht is de situatie iets anders. Hier is sprake van groene inprickers, routes die enerzijds het stedelijk gebied geleiden en anderzijds zorgen voor verbinding tussen de stadsparken en het ommeland. Ook hier geldt dat het belangrijk is om - vanuit het aangrenzend stedelijk gebied - het lokale routesysteem goed op de groene inprickers aan te takken. Vanzelfsprekend zijn de stadsparken (Park Hoge Devel in Zwijndrecht, Burgemeester Baxpark in Hendrik-Ido-Ambacht) anders ingericht en anders geprogrammeerd dan de buitenstedelijke groengebieden zoals het Develpark, -bos en Sandelingen-Ambacht. Dit past bij de stedelijke

context en het intensiever gebruik en is ook uitgangspunt voor de toekomstige ontwikkeling. De zones rond Barendrecht en Ridderkerk en Zwijndrecht en Ambacht kunnen een nader te bepalen eigen 'kleuring' of accentverschillen in hun uitwerking krijgen.

Ruimte voor ruigte en struinnatuur

Plek voor extensief recreatief programma

Themagebied 4 De 'Groene stadsranden'

Uitwerking 'Devel in de stad'

Ruimtelijk

- Devel als leesbaar element in de landschapskamer
- zoeken naar locatie waterinlaat Oude Maas t.b.v. waterkwaliteit
- landgoed Buitenland als groen uitloopgebied Heerjansdam
- kleine uitbreiding Slobberoord bij contactpunt Devel/Oude Maas

Routing

- struipaden langs de Devel
- kanoverbinding mogelijk maken; hoofdwatrgang verbreden, sluis of overhaal onder Munnikensteeg
- hoofdwandelroute door polder Buitenland
- openstellen weg langs Slobberoord voor fietsers/wandelaars

Suggesties voor programma

- kanoverhuur Develpark
- horecagelegenheden bij Develbos en knooppunt Devel/stadsrand Zwijndrecht
- publiek programma landgoed Buitenland, bijv. beeldentuin, theetuin

Devel in de stad (Groene verbindingen Develpark/Develbos)

Voor Zwijndrecht wordt ingezet op een dubbele groene verbinding tussen enerzijds Park De Hoge Devel en anderzijds het Develbos/Kijfhoek, zowel gekoppeld aan de Devel zelf als via de groenzone langs het spoor/Park Molenvliet. Deze twee groene verbindingen zorgen voor een hecht contact tussen de kern Zwijndrecht en de landschapskamer van de Grootte en Kleine Lindt. Zowel de Devel zelf als Park Molenvliet worden gezien als cruciale landschappelijke verbindingen met een grote recreatieve betekenis. Voor de Devel wordt ingezet op een continue vaarverbinding, dus ook onder de Munnikensteeg door. Gelet op het bestaande (water)peilverschil tussen de betreffende gebieden zal de vaarverbinding vooralsnog in de vorm van een sluis of overhaal moeten worden uitgevoerd.

Het streefbeeld voor polder Buitenland is een agrarisch-recreatief gebied met recreatieve mogelijkheden in aansluiting op het recreatiegebied de Zuidpolder in Barendrecht. Groenbeleving en differentiatie staan hier centraal. Hier geen woningen toevoegen tenzij het bijdraagt aan de toegankelijkheid en de groen/recreatieve beleving van de polder, zoals een landgoed. Routes en verbindingen dienen te worden verbeterd. Slobberoord is een afgesloten natuurgebied. In deze polder is geen ruimte voor paardenbakken en andere voorzieningen zoals paddock's, longecirkels etc. Schuilstallen voor klein vee zijn onder voorwaarden toegestaan.

Kansen voor recreatie en natuurontwikkeling langs de Devel

(foto Claudia Dohm)

Groene verbindingen Burgemeester Baxpark/Sandelingen-Ambacht

Op vergelijkbare wijze als bij de Devel takt de kern van Hendrik-Ido-Ambacht aan via het Burgemeester Baxpark en de Antoniuslaan op Sandelingen-Ambacht en vandaar op de 'Tuin van Deltapoort'. Aan de noordzijde maakt ook het Leonia A. Spoor-van Ticheltplantsoen onderdeel uit van de groenstructuur. Een brug voor langzaamverkeer continueert de route Munnikensteeg via recreatiegebied Sandelingen-Ambacht op logische wijze en maakt de koppeling met de landschapskamer aan de Pruiwendijk en de leisurezone bij de Crezéepolder. Zo ontstaat een noord-zuid verbinding, een doorsteek van de Oude Maas vanaf Puttershoek naar de Crezéepolder. Dat is een belangrijk toevoeging in het netwerk. Aan de zuidflank van Hendrik-Ido-Ambacht maakt de groenzone langs Ambachtsezoom en door het hart van de Volgerlanden onderdeel uit van Ecologische verbindingszone VZ 70, de verbinding met de deltanatuur van de Sophiapolder.

- Ruimtelijk**
 - versterken groene stadsrand Hendrik-Ido-Ambacht door aanzetten laanbeplanting
- Routing**
 - fiets- en wandelbrug over de Waal aansluitend op fietspad Sandelingen-Ambacht
 - doortrekken fietsverbinding Hoogerbergpad achter begraafplaats Achterambacht
- Suggesties mogelijk programma**
 - publiek toegankelijk en programmatisch interessant maken nieuw landgoed
 - horecagelegenheid bij stadsrand Hendrik-Ido-Ambacht en zwemstrandje
 - natuureducatie bij dierenweide

Uitwerking Burgemeester Baxpark/Sandelingen-Ambacht

Groene Kraag Ridderkerk

De stadsrand van Ridderkerk heeft al een sterk groen karakter. De bestaande groengebieden Oosterpark, begraafplaats Vredehof, Reyerpark, Donckse Bos en Donckse velden en De Gorzen geven Ridderkerk samen een groen jasje en nabij uitloopgebied. Een revitalisering en kwaliteitsslag is echter op zijn plaats. Hierbij dient met name samenhang binnen de Groene Kraag uitgangspunt te zijn, bijvoorbeeld met betrekking tot de continuïteit van (interne) routing. Aan de oostflank is de EVZ 69 geprojecteerd welke de verbinding vormt tussen Kijfhoek en Kinderdijk.

Ten noordwesten van Ridderkerk vormt de Rotterdamseweg tussen Ridderkerk en Bolnes een barrière die momenteel niet makkelijk te nemen is. Een nieuwe verbinding voor langzaam verkeer wordt daarom voorgestaan in de vorm van een fietstunnel, bij voorkeur tussen de Donckse Laan en het fietspad langs het Reyerpark richting de Kruisweg is gewenst. Er ontstaat op deze wijze een aantrekkelijke en logische as door dit gedeelte van de Groene Kraag naar Huis ten Donck en de oevers van de Nieuwe Maas.

Ruimtelijk

- versterken contrast binnen/ buitendijks de Gorzen

Routing

- fietstunnel Rotterdamse weg
- vrijliggende hoofdroute door de Donckse Velden naar Huis ten Donck
- verluwen Hogeweg/Kruisweg

Suggesties voor programma

- paardrijden
- picknick weides, etc.

Uitwerking Ridderkerk

Themagebied 4 De 'Groene stadsranden'

Ruimtelijk

- groene stadsrand Barendrecht stevig inplanten
- RvR-woningen opnemen in groenontwikkeling Zuidpolder
- RvR-woningen versterken en vergroenen linten Achterzeedijk en Ziedewijdsenade
- doortrekken tramverbinding langs zuidrand Barendrecht naar station

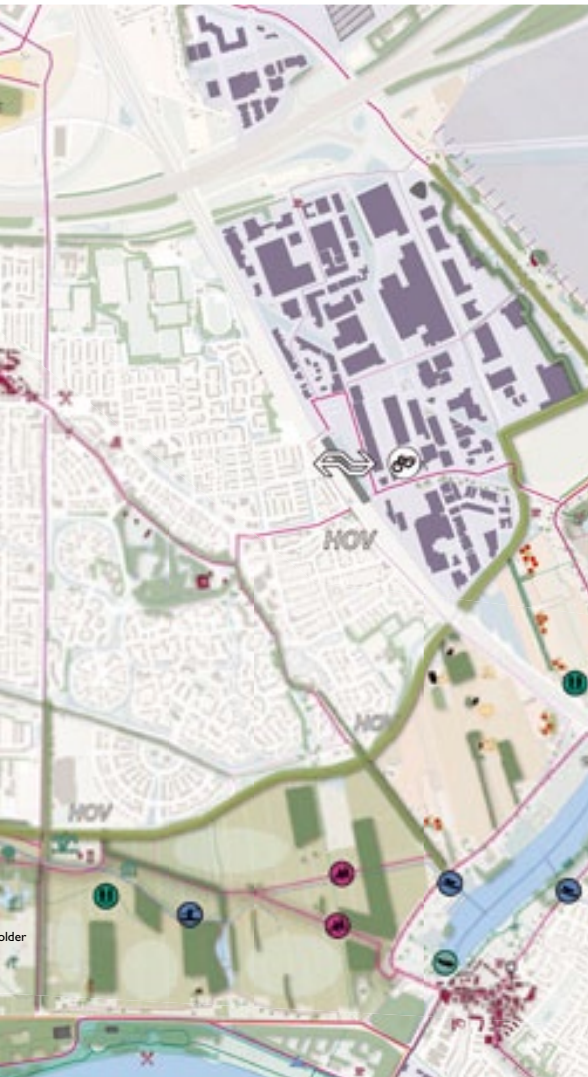
Routing

- doorgaande en vrijliggende oost/west fiets- en wandelroute door Zuidpolder in aansluiting op fietspad kleine duiker
- scheiden snel/langzaam verkeer; fietspad voor snelfietsverkeer maken Achterzeedijk
- blauwe verbinding doortrekken tot aan de Waal, grote vijverpartijen Zuidpolder bevaarbaar

Suggesties mogelijk programma

programma in coalitie met de markt, behorend bij stedelijk uitloopgebied, zoals bijvoorbeeld:

- barbequeplekken
- picknickweides
- menparcours
- 'pitch and put' baan
- natuurcentrum

Uitwerking Barendrecht

Groenblauwe Kraag Barendrecht

Met de ontwikkeling van de zuidflank van Barendrecht volgens plan Zuidpolder wordt een groene stadsrand ontwikkeld met een divers groen programma. Van cruciaal belang bij de gefaseerde ontwikkeling is de realisering van doorgaande oost-westroutes (bijvoorbeeld langs de oevers van de Oude Maas en het Kilpad) en noord-zuidroutes tussen stedelijk gebied en de Oude Maaszone. Door het koppelen van de in het plan voorziene waterpartijen krijgt de Blauwe Verbinding ook in deze groenzone een prominente plek. De Blauwe Verbinding vormt bij het Buijtenland van Rhoon de stadsrandzone en is de blauwgroene drager voor recreatieve routes naar het Zuidelijk Randpark langs de A15 ten noorden van Barendrecht en verder naar het Zuiderpark (Rotterdam). 'De Boomgaard' aan de oostzijde vormt een belangrijke entree en recreatieve knoop naar Deltapoort. Het gebied vormt de cruciale schakel tussen de groene zoom van bedrijventerrein Nieuw-Reijerwaard en het oude lint van de Rijkstraatweg, en de groene kraag van Barendrecht. Het gebied verbindt tevens (de voorzieningen rondom) station Barendrecht, waar in de toekomst ook de langs de zuidrand doorgetrokken Hoogwaardige OV-verbinding kan stoppen, over het oude lintje/dijkje van de Gebroken Meeldijk door richting De Waal/de Tuin. Bezoekers worden zo tussen de bedrijventerreinen door op prettige manier naar Deltapoort geleid.

Themagebied 4 De 'Groene stadsranden'

Themagebied 4 De 'Groene stadsranden'

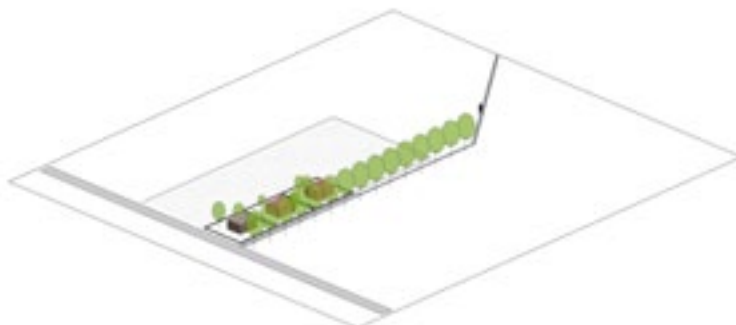
Bestaande situatie aan de Achterzeedijk

Sanering van glas legt in sommige gevallen kale achterliggende erven bloot, en levert geringe ruimtelijke kwaliteitswinst op. In inrichtingsplan Zuidpolder wordt voor een aantal kassen geen sanering voorzien.

Sanering door middel van ruimte-voor-ruimte woningen maakt het mogelijk al het verspreide glas te saneren en de openheid maximaal te herstellen in de Zuidpolder, en kan bijdragen aan het vergroenen van de Achterzeedijk

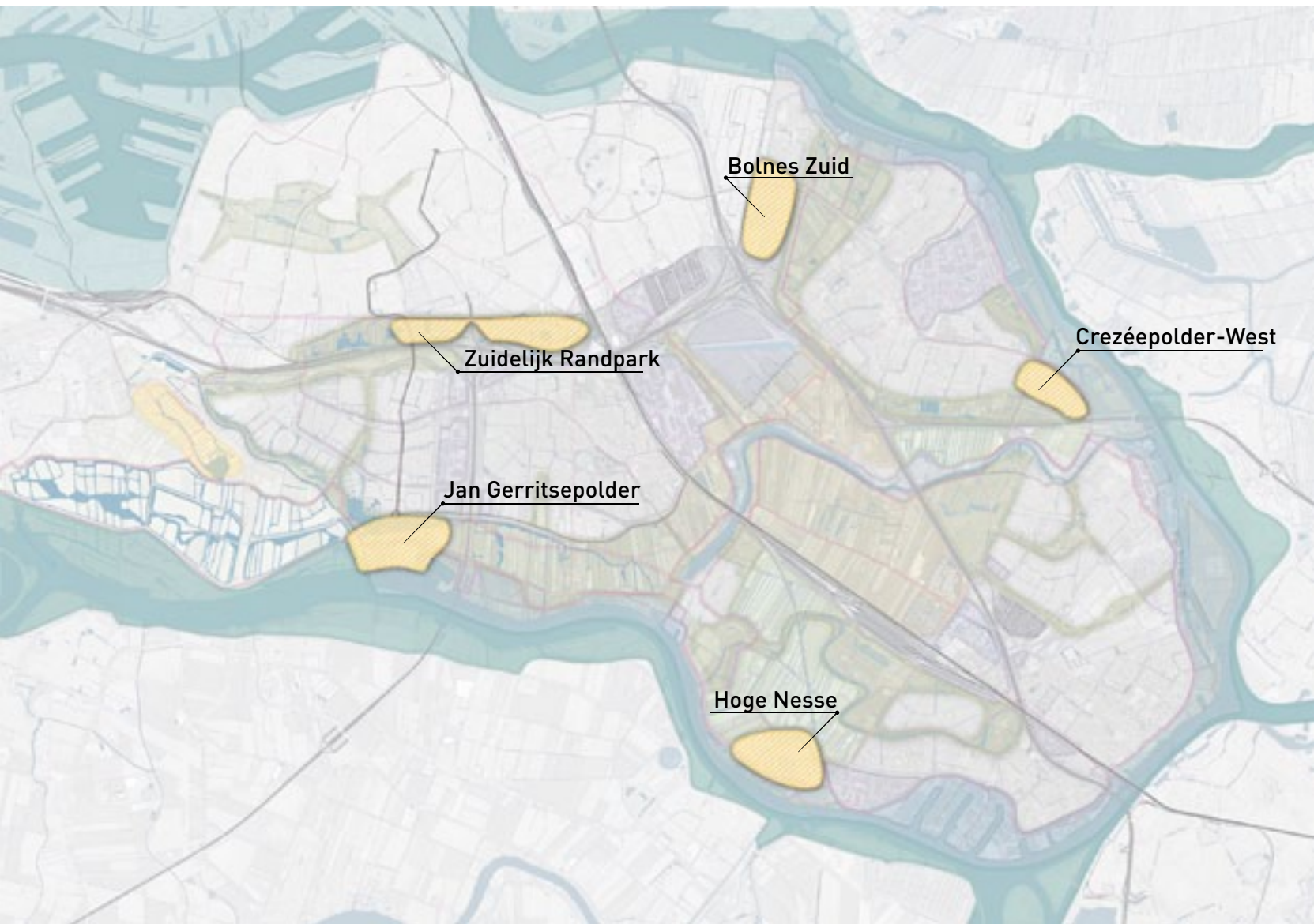
RvR-woningen vergroenen Achterzeedijk

- Achterzeedijk: RvR-woningen vergroenen kale erven
- kansen benutten voor landschapsbouw plan Zuidpolder: RvR-woningen opnemen in groenontwikkeling
- meeontwikkelen recreatieve routing bij aanleg erven

Themagebied 5

De leisurezones

Overzichtskaart deelgebieden

Legenda

Themagebieden

	de open landschapskamers
koestergebieden, openheid en rust		de zone rivier en dijk
deltasteden en getijdennatuur
	de tuin van Deltapoort
kleinschalig agrarisch mozaïeklandschap		de groene stadsranden
groene kragen en verbindingen
	de leisurezones
hoogdynamisch, geprogrammeerd		de werklocaties
natte en droge bedrijventerreinen

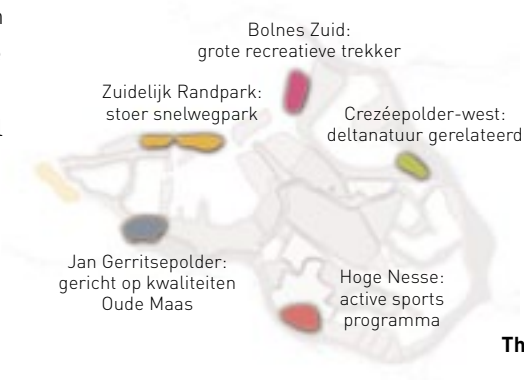
Algemene karakterisering

Alle themagebieden kennen een bepaalde mate van ontwikkelingsdynamiek. De grootste dynamiek wordt echter voorgestaan in de leisurezones: deze worden gezien als hoogdynamische zones die zich kunnen blijven doorontwikkelen met steeds nieuwe stedelijke en regionale parkprogramma's op het gebied van leisure. Het onderscheidt de leisurezones duidelijk van de andere themagebieden, die een laag-dynamischer karakter hebben. Daar is wel degelijk ontwikkeling mogelijk maar in een lager tempo en met een rustiger, groenere programmatische invulling.

De leisurezones bevinden zich veelal op het snijvlak van een groene stadsrand ('Groene Kraag') en een ontsluitingsknoop. De leisurezones zijn drukke gebieden, die voor meerdere en bij voorkeur voor alle modaliteiten goed ontsloten zijn - met de auto, openbaar vervoer en langzaam verkeer en indien mogelijk ook over het water van de Oude Maas. In de leisurezones wordt ingezet op de ontwikkeling van intensieve recreatieve parkprogramma's, zowel in- als outdoor (mits goed ingepast en niet te veel herrieveroorzakend) - dit alles gevat in een stoer 'groen jasje'. Denkbaar is een combinatie van binnen- en buitenprogramma, waarbij het buitendeel domineert en de openbaarheid en toegankelijkheid gegarandeerd moet zijn.

De leisurezones kunnen zich tot intensief geprogrammeerde parken ontwikkelen wat tot een zeer divers en levendig gebruik leidt. Vooral voor activiteitzoekende gebruikers (jongeren, kinderfeestjes, bedrijfsuitjes) hebben de leisurezones een grote aantrekkingskracht. De verschillende leisurezones ontwikkelen zich naar hun gebiedskenmerken en mogelijkheden, waardoor ze onderling verschillende en aantrekkelijke bestemmingen vormen.

Speciale aandacht gaat uit naar de landschappelijke inpassing van de 'verpaarding'. In de leisure zones zijn intensieve functies zoals maneges en verlichte buitenbakken op zich passende voorzieningen. Deze en andere paardenvoorzieningen als hekken e.d. dienen echter landschappelijk zo goed ingepast te zijn dat geen sprake is van negatieve impact op de landschapsbeleving.

Thematisering leisurezones

Aantrekkelijk voor groepen, bedrijfsuitjes, kinderfeestjes

Themagebied 5 De 'leisurezones'

Impressie van de 'leisurezones'

Themagebied 5 De 'leisurezones'

Deelgebieden

Er liggen verschillende leisurezones verspreid over het gebied. Tussen de diverse leisurezones kan – afhankelijk van de exacte situering, de ontsluitingsmogelijkheden, de gebiedskenmerken en lokaal initiatief nader onderscheid gemaakt worden in programmering/thematisering ('kleuring').

Poorten en Toeristische Opstap Punten (TOP's)

In de verbetering van de toegankelijkheid en bekendheid van de landschappen spelen de 'poorten' en TOP's een grote rol. Een poort is een plaats, meestal in de stadsrand, waar verschillende fiets- en wandelroutes naar het landschap bij elkaar komen.

Op dit knooppunt van routes ligt een parkeerplaats zodat recreanten van de auto op de fiets kunnen overstappen. Dit is gecombineerd met een OV-halte, een informatiepunt waar gebiedsinformatie geboden wordt, een horecagelegenheid en een aantrekkelijk recreatief programma. De poorten kunnen onderling verschillen in hun verschijningsvorm en omvang.

Een TOP is een Toeristisch Overstap Punt, een locatie waar van de auto overgestapt kan worden op de fiets. Ook hier komen fiets- en wandelroutes bij elkaar en in de nabije omgeving is horeca aanwezig. Een TOP is kleinschaliger van karakter dan een poort. Een TOP is herkenbaar aan de gebogen groene palen.

TOP Groene Hart

TOP Gelderland (Lochem)

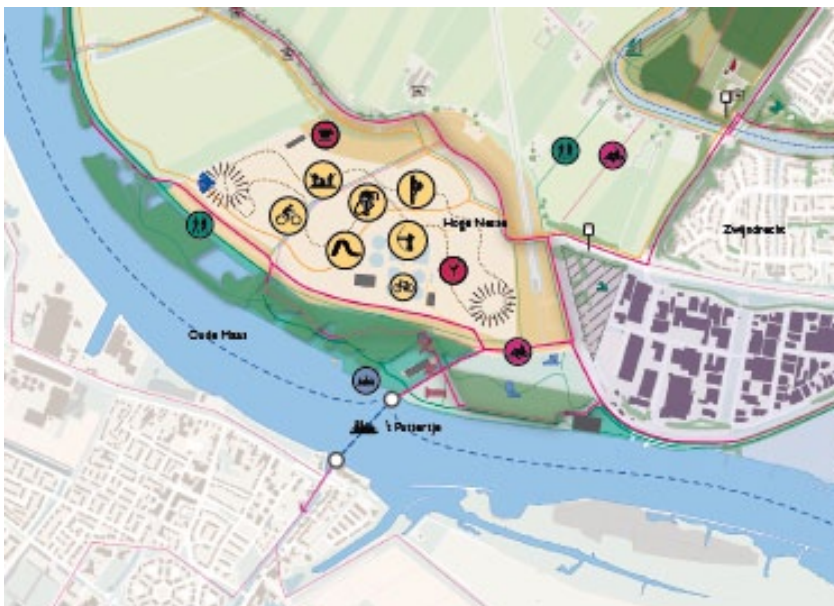
Themagebied 5 De 'leisurezones'

Hoge Nesse

Voor deelgebied de Hoge Nesse wordt ingezet op ontwikkeling van diverse vormen van actieve recreatie en voor vernieuwende concepten waarbij duurzaamheid in combinatie met educatie en recreatie een plek kunnen vinden. De locatie is goed bereikbaar. De locatie leent zich voor een ontwikkeling gericht op het thema 'outdoor' (activiteiten als mountainbiken, klimmen, enzovoorts), op het thema 'spelen' gericht op gezinnen en kinderen (bijvoorbeeld in de vorm van een commerciële speeltuin met horeca) en op het thema duurzaamheid, met bijvoorbeeld zonne-energie. Het is mogelijk om een gebouwde voorziening te realiseren ten behoeve van eten/drinken (horeca) maar ook bijvoorbeeld omkleden. Op deze plek terughoudend zijn met geluidssporten, verblijfsrecreatie en zwaardere commerciële publiektrekkers zoals een popfestival. Randvoorwaarde is dat de activiteiten een bijdrage leveren aan de kwaliteit van het gebied.

- Ruimtelijk**
 - uitzichtpunt creëren met zicht op de Oude Maas
 - P+R voorziening
- Routing**
 - fiets en wandelroute richting Develbos over perceelsgrenzen
 - dijk toegankelijk voor wandelaars
 - vrijliggende fietsroute binnendijks
- Suggesties mogelijk programma**
 - horeca
 - mountainbike parcours
 - klimsport
 - commerciële speeltuin
 - paintball
 - handboogbaan, etc.
 - duurzame energieproductie (zon, biomassa)

Uitwerking Hoge Nesse

Kleinschalig (pop)festival

Commerciële speeltuin

Outdoor sports op de bult

Crezéepolder-West

In aansluiting op de ontwikkeling van de Crezéepolder voor deltanatuur wordt in het aanliggende gebied een ontwikkeling voorgesteld gericht op natuurbeleving gerichte verblijfs- en actieve recreatievormen. Door mogelijkheden te bieden voor de realisatie van voorzieningen als een natuurcamping en avontuurlijke rutterroutes wordt de relatie met de aangrenzende buitendijkse natuurgebieden aangehaald.

- Ruimtelijk**
 groen inpassen P+R
voorziening
- Routing**
 rutterroute in aansluiting
op Crezéepolder en
Oosterpark
- Suggesties voor
programma**
 natuurcamping
 ruitersport
 horeca

Uitwerking Crezéepolder-West

Particulier initiatief: Hofstede de Paradijshoeve

Het initiatief betreft Hofstede de Paradijshoeve aan de Oostmolendijk te Ridderkerk en vormt een goed voorbeeld van de wisselwerking met de markt. Door onteigening van agrarische gronden tbv van Deltanatuur ontwikkeling in de nabijgelegen Crezéepolder heeft de boerderij de Paradijshoeve recent een wezenlijk deel van haar agrarische functie verloren. Middels het herbestemmen van het boerenerf inclusief de schuren willen de eigenaren inspelen op de nieuwe context van de boerderij met een nieuwe vorm van ondernemerschap. De boerenschuur krijgt een nieuwe functie als informatie en educatiecentrum over het nieuwe deltanatuur landschap, locatie voor bijzondere bijeenkomsten (vergader-, cursus- en trouwlocatie) en een kleine bed & breakfast. Daarnaast wordt een oud kassencomplex opgeruimd tbv uitbreiding van het paardenpension. De ondernemers beogen een renovatie van het gehele erf met respect voor historie. De transformatie draagt bij aan de de kwaliteit van het gebied in zowel ruimtelijke als programmatische zin en past daarmee in principe binnen de Deltapoort-gedachte. Bij de uitwerking moet wel voldoende aandacht zijn voor goede landschappelijke inpassing, bereikbaarheid en het voorkomen van eventuele overlast voor de omgeving.

bron: Principeverzoek transformatie Hofstede de Paradijshoeve (Architectenburo Roos en Ros BV, 2010)

Zuidelijk Randpark (snelwegpark Barendrecht)

Een deel van het Zuidelijk Randpark, ten noorden van Barendrecht, leent zich uitstekend voor de verdere ontwikkeling van intensievere vormen van recreatie. Een stoer snelwegpark met heftig programma (crossbaan, indoor kartbaan) past hier, ook gezien de nabijheid van de vele bewoners van Rotterdam-Zuid, mits goed ingepast en geen hinder gevend voor de omwonenden.

Ruimtelijk

uitbuiten unieke situatie van groengebied met HOV-halte en zichtlocatie langs snelweg

robuuste inrichting passend bij infrastructuurlandschap

Routing

contactpunten maken waar mogelijk richting Barendrecht en Rotterdam-Zuid

optimaal ontsluiten van recreatieve voorzieningen

Suggesties voor programma

stoer en intensief programma zoals bijv.

- cross/mountainbikebaan,
- kartbaan
- handboogbaan, etc.
- horeca

Uitwerking Zuidelijk Randpark

Kartbaan

Aantrekkelijk voor paardensport

Groepsactiviteiten zoals lasergamen/paintball/survival in een groene setting

Themagebied 5 De 'leisurezones'

Bolnes Zuid

Bij Bolnes Zuid wordt een grote Park+Ride voorziening gerealiseerd, bedoeld om automobilisten af te vangen die Rotterdam als eindbestemming hebben. De Park+Ride voorziening kan echter – met name in het weekend – ook functioneren als parkeervoorziening voor recreanten met Deltapoort als bestemming. Bij Bolnes Zuid is daarbij ruimte voor de ontwikkeling van een grootstedelijke attractie. Gezien de ligging direct langs rijksweg A16 kan dat een publiekstrekker zijn met regionale uitstraling. De grootstedelijke attractie is bedoeld als regionale trekker maar vormt tegelijkertijd een visitekaartje voor Deltapoort.

- Ruimtelijk**
 - profiteer van bestaande P+R voorziening
 - accent programma aan Rotterdamseweg
- Routing**
 - fietstunnel Rotterdamseweg
- Suggesties voor programma**
 - grootstedelijke attractie bij P+R voorziening zoals bijv;
 - museum
 - dependance diergaarde Blijdorp
 - andere functies

Uitwerking Bolnes Zuid

Uitbuiten aanwezigheid tramhalte bij Barendrecht

Jan Gerritsepolder

Ten zuiden van de Barendrechtse uitbreidingswijk Carnisselande – vlakbij rijksweg 29 - ligt de Jan Gerritsepolder. Deze leisurezone wordt uitdrukkelijk in relatie tot de Oude Maaszone gezien. Hier is intensieve op het water georiënteerde recreatie denkbaar (zowel het binnen- als buitenwater). De Maasheuvel biedt een prachtig uitzicht over de omgeving, maar voor de recreant die wat meer vertier en versnaperingen zoekt biedt het gebied weinig. In de nabijheid van de eindhalte van de tram zijn voorzieningen in de sfeer van horeca gewenst, zeker in het zomerseizoen.

Ruimtelijk
sterke ruimtelijke relatie met Oude Maaszone

Met P+R voorziening koppeling leggen afslag A29

Routing
scheiden van langzaam verkeer naar snelheid/aard (wandel/fiets, skate, racefietsen)

Suggesties voor programma
intensieve watergeoriënteerde recreatie

horeca gelegenheid bij haventje/ Maasheuvel

specifiek speelprogramma gekoppeld aan de heuvel: tokkelbaan, glijbaan

Benutten hoogteverschil voor recreatie

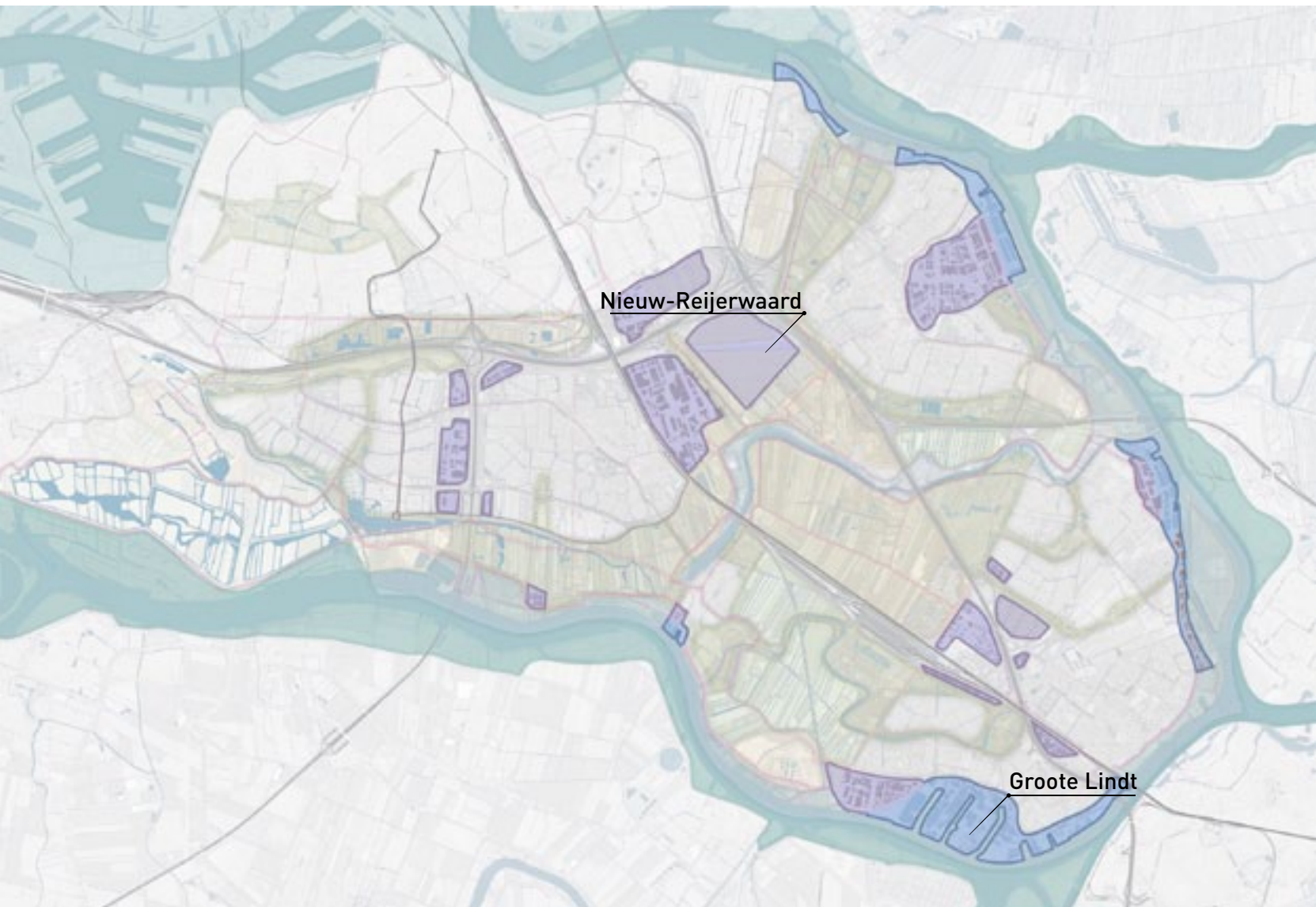

Horecagelegenheid

Themagebied 6

De werklocaties

Overzichtskaart deelgebieden

Legenda

Themagebieden

	de open landschapskamers
koestergebieden, openheid en rust		de zone rivier en dijk
deltasteden en getijdennatuur
	de tuin van Deltapoort
kleinschalig agrarisch mozaïeklandschap		de groene stadsranden
groene kragen en verbindingen
	de leisurezones
hoogdynamisch, geprogrammeerd		de werklocaties
natte en droge bedrijventerreinen

Voor de economische ontwikkeling in Deltapoort wordt de functie versterkt van het gebied als economische schakel van het gebied Maasvlakte 2 tot aan West Brabant. Daarbinnen wordt gekozen voor een focus op de stuwende economische sectoren. Dit sluit aan op de topsectoren van het Rijk en het Schaalsprongprogramma van de Provincie. Voor Deltapoort gaat het om: maritieme industrie, maritieme logistiek, agrofood en agrologistiek. Bovendien wordt de inzet gericht op locaties die een rol hebben voor de stuwende sectoren. Locaties zoals Vaanpark of Sandeling zijn van groot belang voor de werkgelegenheid en regionale economie, maar deze hebben een meer verzorgende functie t.o.v. de stuwende bedrijventerreinen. Ook de vele aanwezige economische activiteiten in het buitengebied zijn van belang voor het gebied. De opgaven binnen het gebied liggen vooral in het behoud en versterken van 1) natte bedrijventerreinen en 2) (agro)logistieke bedrijventerreinen. In de gebiedsvisie wordt ingezet op behoud en versterken van met name die locaties.

De oppervlakte bedrijventerrein zal in de looptijd van de visie niet verder worden uitgebreid. Deltapoort zet in op een optimalere benutting van huidige terreinen o.a. door herstructurering. Bovendien wordt aangestuurd op een verbetering van

de ruimtelijke kwaliteit op het moment dat er herstructurering plaatsvindt. Daardoor kan wellicht op termijn het contact met de rivier op een paar plaatsen worden hersteld onder meer door het maken van doorzichten naar de rivier. De beleefbaarheid van de rivier en de bedrijvigheid kan, op plaatsen waar dat geen risico's oplevert voor recreanten of bedrijvigheid zal hinderen, met kleine ingrepen sterk worden verbeterd door kleine voorzieningen zoals bijvoorbeeld een bankje en een informatiebord.

Themagebied Natte (Maritieme) bedrijventerreinen

Hier vragen de klimaatverandering en de inzet van het Deltaprogramma Rijnmond Drechtsteden om meer aandacht voor adaptief bouwen. Bovendien is aandacht vereist voor het voorkomen van onveilige situaties op de plaatsen waar het recreatief routenetwerk direct op deze terreinen aansluit. Op deze contactpunten (evenals op bepaalde andere plaatsen) is een kwalitatief betere uitstraling gewenst, in ieder geval geldt dat visueel contact met het water wenselijk is. Vanuit het beleid is het van belang na te gaan in hoeverre terreinen nog voldoen aan de eisen die gesteld worden aan ontsluiting over het water; en daarmee ook echt benut kunnen worden als nat bedrijventerrein. Daarbij moet wel rekening worden gehouden met het beleid van Rijkswaterstaat voor de grote rivieren.

Streefbeeld natte bedrijventerreinen:

- Oude Maas Zwijndrecht: Groote Lindt: maritieme industrie en logistiek
 - De Noord, Hendrik-Ido-Ambacht: Antoniapolder/ Genie- en Citadelterrein Grotenoord/ Frankepad versterken maritieme industrie en logistiek.
 - Ridderkerk: Ridderhaven versterken maritieme bedrijvigheid.
- Kansrijk voor deze bedrijventerreinen is een betere benutting van de ligging aan het water (watergebonden bedrijvigheid bijvoorbeeld) en intensivering en faciliteren van de binnenvaart (bijvoorbeeld door middel van een maritiem servicecentrum Drechtsteden). In de ontwikkelopgave wordt een richtinggevende keuze geformuleerd waar het gaat om het behoud en het versterken van deze terreinen.

Watergebonden bedrijvigheid

Bedrijventerrein Groote Lindt

De rivieroeveren zijn van oudsher interessante locaties voor bedrijvigheid vanwege de voordelen van transport over water. Op de ontstane buitendijkse bedrijventerreinen heeft mettertijd echter ook niet-watergebonden bedrijvigheid een plek gekregen. Voor deze terreinen wordt herstructurering voorgestaan waarbij maritieme bedrijvigheid voorrang geniet boven niet-watergebonden bedrijven. Tevens kan er winst worden geboekt door bedrijven bij elkaar te brengen die profijt hebben van elkaar (bijv. warmteuitwisseling).

Dergelijke terreinen hebben een sterk industrieel karakter. De bedrijvigheid in de vaak wat zwaardere milieucategorie gaat niet goed samen met bijvoorbeeld passanten en recreatie. Hoewel mogelijkheden voor verbeteren van de uitstraling en vergroening maar beperkt realiseerbaar zijn, blijft dit een aandachtspunt bij herstructurering. Bijvoorbeeld bij bedrijventerrein Groote Lindt kunnen aan de rand van het naastgelegen industrieterrein de Geer en aan de oostrand wellicht de bestaande pauzeplekken/passantenplekken versterkt worden die een uitzicht geven over het water en het industrieterrein. In samenspraak met de bedrijven wordt gezocht naar mogelijkheden om deze plekken zo te realiseren dat geen ongewenste situaties ontstaan op het terrein i.v.m. veiligheid of bedrijvigheid.

- Ruimtelijk**
 - vizieren op het water creëren
 - herstructureren en vergroenen
 - betere inpassing
braakliggende stukken
- Routing**
 - ommetjes voor werknemers
en omwonenden faciliteren
- Suggesties voor programma**
 - plekken met zicht op het water

Uitwerking bedrijventerrein Groote Lindt

Themagebied 6 De 'werklocaties'

Typerend beeld van Deltapoort

Themagebied Droge bedrijventerreinen

De opgave voor droge terreinen met stuwende bedrijven, is om de kwaliteit van de bedrijventerreinen te versterken door de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren. Als op het terrein verplaatsingen of herstructurering plaatsvindt is ook investering in inrichting, uitstraling en medegebruik gewenst. Daarvoor is het noodzakelijk om gezamenlijk zowel het gewenste economisch profiel per terrein te benoemen alsook de gewenste uitstraling. Door daarbij de aansluiting te zoeken met het omliggende gebied en de hoofdtroustructuur, kunnen bijvoorbeeld aantrekkelijke (groene) corridors komen tussen bedrijven die het ook voor de werknemers aantrekkelijk maken om de omgeving te verkennen.

Streefbeeld (Agro)Logistieke bedrijventerreinen:

- Ridderster Barendrecht/ Ridderkerk: BT oost, Veren Ambacht, Nieuw
- Reijerwaard: (agro) logistiek. Kansrijk: Vasthouden aan profiel agro bij Nieuw Reijerwaard – freshcorridor.
- Ridderkerk: Donkersloot: logistiek en productie. Kansrijk om voor logistiek ook de ligging aan het water sterker te benutten, voorbeeld containerterminal – freshcorridor.

Per locatie wordt in de ontwikkelopgave een profiel geschetst van de huidige situatie en de gewenste ontwikkelrichting. Daaraan zijn uitvoeringsacties gekoppeld, waarvoor het primaat bij de gemeenten/ regio's zal liggen.

Dit geeft de mogelijkheid om vanuit een overkoepelende visie te anticiperen zodra zich kansen voordoen. Als bijvoorbeeld een bedrijf vanaf een strategische locatie vertrekt kan daar vanuit de visie 'juiste bedrijf op de juiste plaats' worden ingezet op een slimmere benutting van het bedrijventerrein.

In de ontwikkelopgave economie zullen het komende jaar samen met de ondernemers de randvoorwaarden voor ontwikkeling verder uitgewerkt worden en geagendeerd (zie hfd. 3).

Beeld van bedrijventerrein Grotenoord

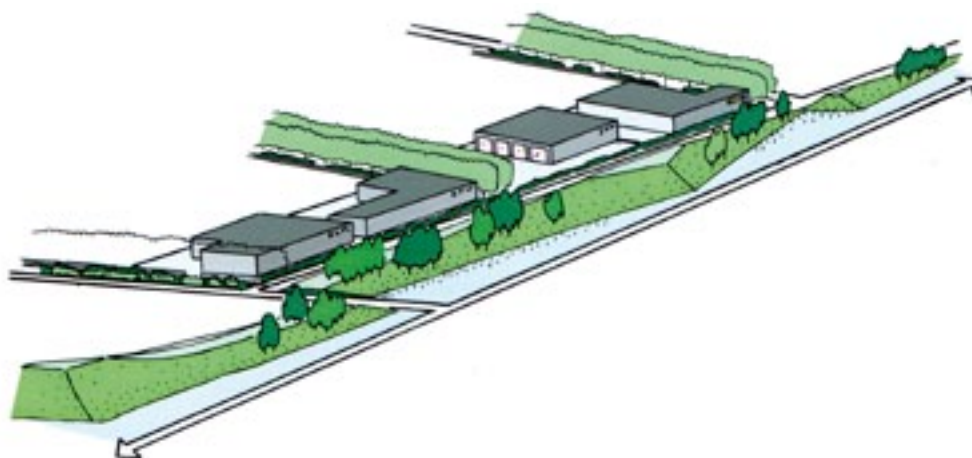
Themagebied 6 De 'werklocaties'

Inzetten op kwalitatieve, representatieve randen met recreatieve mogelijkheden

Inzetten op innovatie/duurzaamheid door koppeling bedrijven met glastuinbouwcluster (Lufa farms, Montreal)

Voorbeeld uitwerking van een kwalitatieve rand (bron: H+N+S Landschapsarchitecten)

Bedrijventerrein Nieuw-Reijerwaard

Binnen de ontwikkeling van Nieuw-Reijerwaard gaat de aandacht uit naar een goede oplossing voor de infrastructuur. Het is vanuit de ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit van belang dat een goede aansluiting op de A15/A16 wordt gerealiseerd via de IJsselmondse knoop. Het historisch lint van de Rijkstraatweg wordt ontzien. Tussen de kernen Barendrecht-Ridderkerk wordt een langzaamverkeersverbinding gerealiseerd via ongelijkvloerse kruising met de Rijkstraatweg. Op het bedrijventerrein wordt ingezet op kwalitatieve randen. Een groene zone langs de bestaande bebouwing van het historisch lint van de Rijkstraatweg biedt mogelijkheden voor een fietsroute. Bij de ontwikkeling van de bedrijven bestaat de mogelijkheid om glastuinbouw op een deel van de bedrijven te vestigen. Daardoor ontstaat o.a. de mogelijkheid om energie uit te wisselen tussen de bedrijven en het glas.

Ruimtelijk

- realiseren groene zone tussen lint v/d Rijkstraatweg en bedrijventerrein (groen ingepast), incl. wandel-/fietsroute
- algemeen: representatieve randen maken
- realiseren uitwisseling met glastuinbouwcluster (innovatie/duurzaamheid/energie-uitwisseling/meervoudig ruimtegebruik)

Routing

- realiseren langzaamverkeersverbinding kern Barendrecht-Ridderkerk (via ongelijkvloerse kruising (tunnel) met Rijkstraatweg)
- bijzondere aandacht voor lv-routes R'dam (lintje Rijkstraatweg) en Ridderkerk (zuidzijde glastuinbouwcluster)
- ontsluiting bedrijventerrein op IJsselmondse knoop

Suggesties voor programma

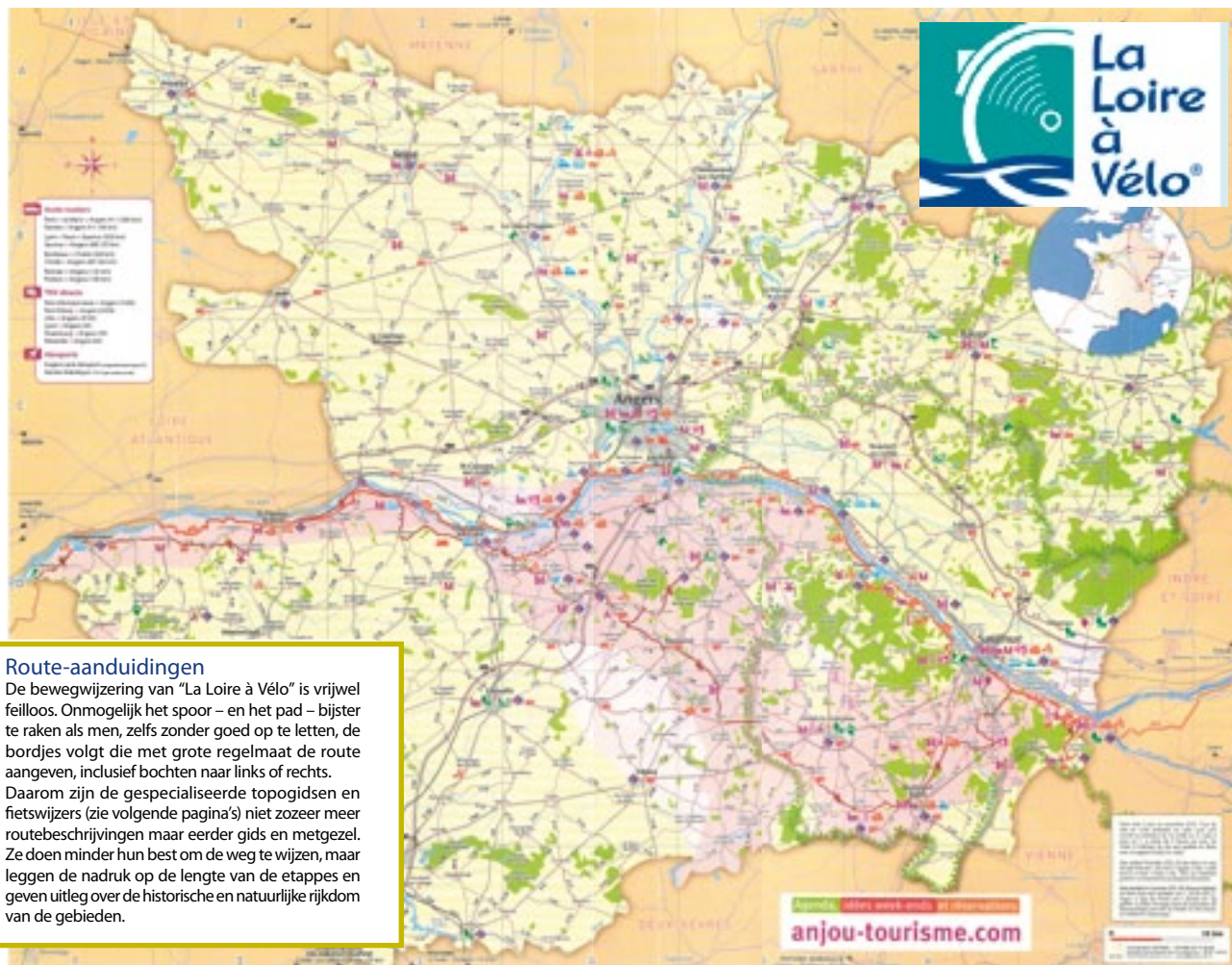
- bijzondere aandacht voor innovatie/duurzaamheid/energie-winning/meervoudig ruimtegebruik
-

Uitwerking bedrijventerrein Nieuw-Reijerwaard

Recreatief hoofdrouthenetwerk

Uitwerking signing en branding

Route-aanduidingen

De bewegwijzering van "La Loire à Vélo" is vrijwel feilloos. Onmogelijk het spoor – en het pad – bijster te raken als men, zelfs zonder goed op te letten, de bordjes volgt die met grote regelmaat de route aangeven, inclusief bochten naar links of rechts. Daarom zijn de gespecialiseerde topogidsen en fietswijzers (zie volgende pagina's) niet zozeer meer routebeschrijvingen maar eerder gids en metgezel. Ze doen minder hun best om de weg te wijzen, maar leggen de nadruk op de lengte van de etappes en geven uitleg over de historische en natuurlijke rijkdom van de gebieden.

Referentieproject het merk 'La Loire à vélo'

- 800km lengte, waarvan: 27% 'voie verte', 24% over wegen zonder doorgaand verkeer, 37% over wegen met heel weinig verkeer (< 500 voertuigen/dag), 12 % fietspaden.

- De route loopt door 2 regio's, 6 departementen, en 6 agglomeraties.
- Langs de route liggen 20 treinstations, die vervoer bieden voor fietsers.
- Langs de route worden 300 haltes voor de ontvangst van fietstoeristen aangelegd.

- Geplande kosten: 52 miljoen euro voor de aanleg en bewegwijzering van de gehele route.
- Idee ontstaan in 1995, in 2012 loopt de aanleg nog altijd.

bron: La Loire à Vélo 800 km d'itinéraire au coeur d'un environnement exceptionnel (2011)

Uitwerking recreatief hoofdrouthenetwerk

Het hoofdrouthenetwerk kan beschouwd worden als een aparte opgave voortkomend uit de integrale gebiedsvisie. Hiervoor is zowel een duidelijke visie nodig alsook een helder programmatisch en financieel kader. Het routhenetwerk vergt lange adem. Een vergelijkbare opgave wordt momenteel in de Franse Loire-streek gerealiseerd; de uitvoering loopt al acht jaar.

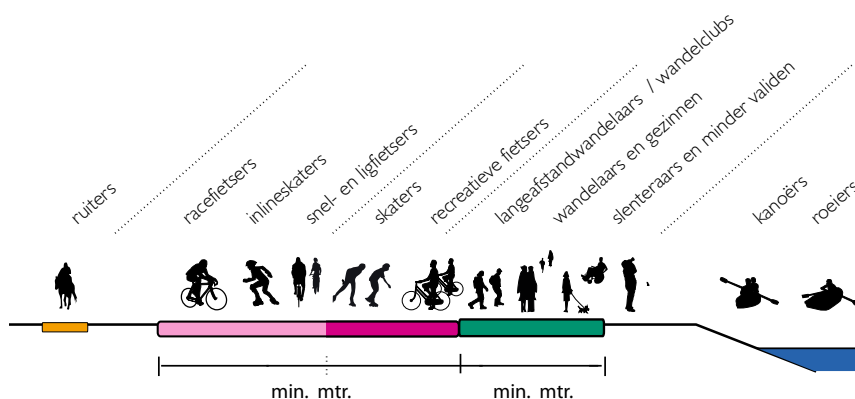
Het routhenetwerk vraagt om nadere uitwerking. Niettemin is het netwerk in eerste aanleg in het kader van deze gebiedsvisie financieel verkend, zodat het idee kon worden getoetst en ook een eerste haalbaarheidsscan (ook financieel) kon worden uitgevoerd.

Aan de basis van het idee voor het routhenetwerk staat het streefbeeld dat de verschillende bestaande routes beter met elkaar verbonden moeten worden, waardoor een groter netwerk ontstaat en dat de routes voorzien in een aanbod voor verschillende groepen recreanten. De verwachting is dat, door bestaande routes meer kwaliteit te geven en de herkenbaarheid te verbeteren, recreanten er meer gebruik van zullen maken. Door het concept van het routhenetwerkpark dat ontstaat ook beter te communiceren ('in de markt te zetten' via marketing) wordt de gebruiksgroep vergroot.

Signing

Hiervoor is een aantal zaken van belang. Allereerst wordt herkenbaarheid vergroot door een eigen beeldtaal te ontwikkelen voor Deltapoort. Voor deze signing van Deltapoort wordt een subtiel doch duidelijke toevoeging aan de reeds bestaande bewegwijzering voorgesteld. Signing bestaat voornamelijk uit markering op het wegdek, aangevuld door verschillende typen kleine bordjes. De bordjes geven achtergrondinformatie (bijv. afstanden) en staan bij keuzemomenten (aantakkingen, splitsing van hoofdroute). De wegmarkeringen geven visuele ondersteuning aan de gebruiker over wat de hoofdroute is. Belangrijk in de signing is het vinden van een goede balans tussen subtiliteit en duidelijkheid. Voorkomen moet worden dat het gebied vol komt te staan met een woud aan bordjes.

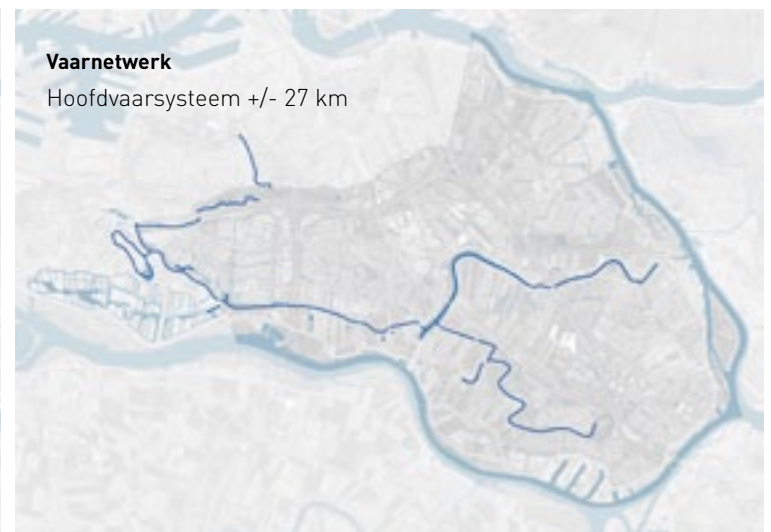
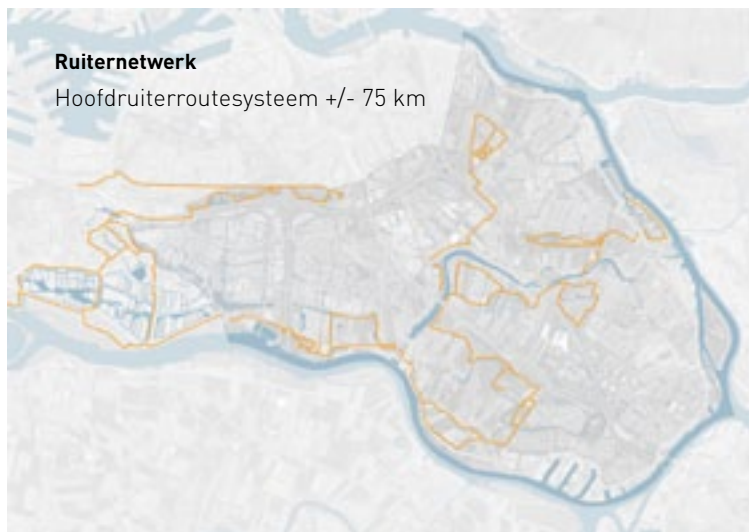
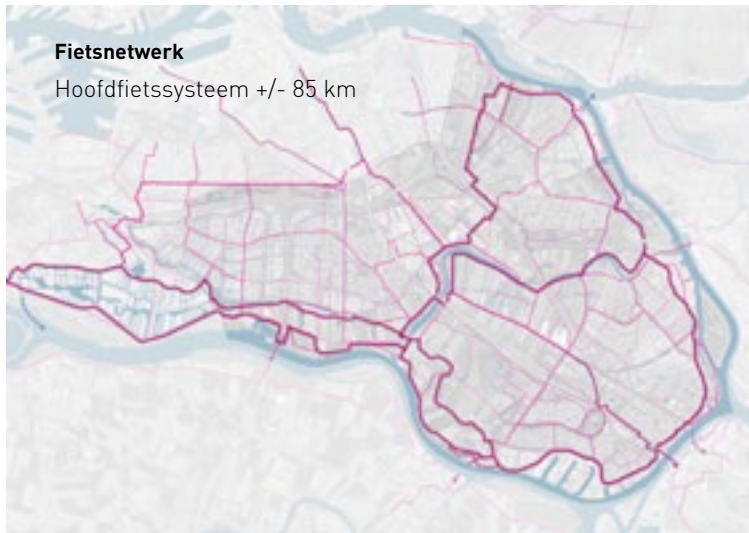
Als bordjes niet nodig zijn worden ze niet toegepast. De bordjes zijn vooral ondersteunend, dat wil zeggen het hoofdrouthenet moet zonder bordjes eigenlijk ook gefietst kunnen worden. Een eenduidige wijze van signing is van groot belang en moet voor een lange periode worden vastgesteld. De principes worden hier gepresenteerd, deze dienen echter nader uitgewerkt te worden, alvorens de signing over het gebied kan worden 'uitgerold'. Bij de signing hoort het ontwikkelen van een logo, een marketing slogan ('route park Deltapoort') en een eigen steunkleur. Dit alles dient geïnspireerd te zijn op het kenmerkende van Deltapoort: het water en de dijken. Als steunkleur wordt een opvallende blauwtint voorgesteld, vanwege de duidelijkheid in verkeer en associatie met veiligheid (bijv. woonerf) en met water. Een eerste uitwerking is in het achtergrond document opgenomen.

Ambitie nieuw aan te leggen hoofdroute: voldoende ruimte voor alle modaliteiten, vrijliggend in het groen, op afstand van reguliere infrastructuur

Het in de markt zetten van het routenetwerkpark kan naast recreanten ook ondernemers enthousiasmeren

Hoofdstuk A2 - Samenvatting van de inzet en ontwikkelopgaven voor het vervolg

A2 Samenvatting van de inzet en ontwikkelopgaven voor het vervolg

Ambitie en ontwikkelopgaven voor het vervolg

Deze Gebiedsvisie richt zich vooral op de ruimtelijk-landschappelijke component, wat past bij de voorkeur die de Stuurgroep Deltapoort in 2010 heeft uitgesproken voor een groen/blauwe ontwikkeling in combinatie met een recreatieve ontwikkeling. Gerichte investeringen in de groenblauwe kwaliteiten van het gebied moeten leiden tot verbetering van de natuurlijke, landschappelijke en recreatieve kwaliteiten van het gebied en daarmee de woonkwaliteit verhogen en de regio een economische impuls geven.

Wat gaan de gezamenlijke overheden doen?

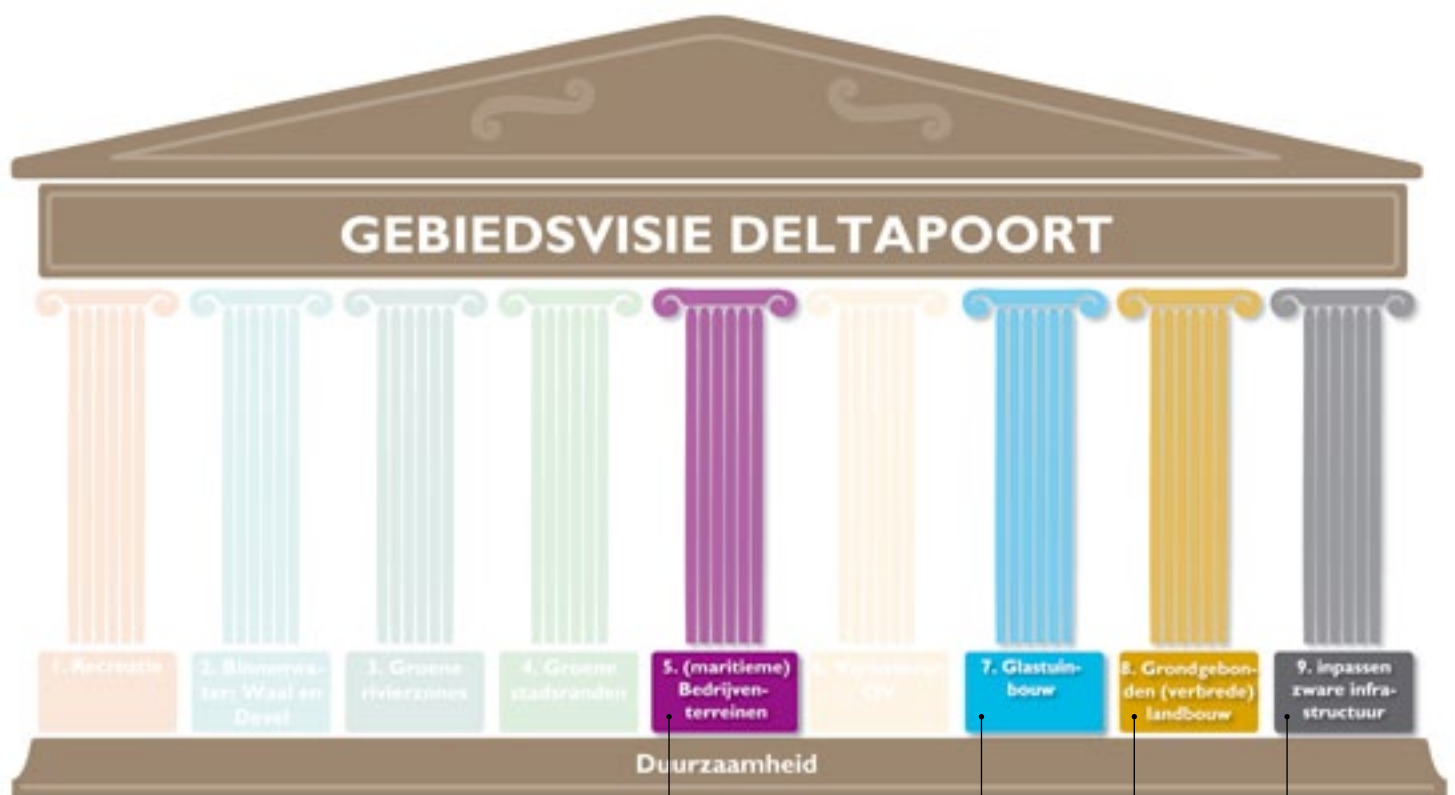
Voorliggende gebiedsvisie is de ruimtelijke uitwerking van de geformuleerde opgaven in het integratiekader Deltapoort. Voor de onderscheiden opgaven betekent dat het volgende als samenvatting van de ambitie:

- bij de routestructuur: de overheid neemt het voortouw bij aanleg en beheer van het basisroutenetwerk en faciliteren/ontwikkelen PPS. De overheid geeft sturing op de ontwikkeling van knooppunten (poorten/TOP's) aansluitend op het basisroutenetwerk, ze bevordert de waterrecreatie en aansluiting van de Blauwe Verbinding op de Waal en Devel en biedt voldoende mogelijkheden voor ontwikkeling van de groene rivierzones.

- voor de glassanering (saneren/clusteren/innoveren): ambitie is het gezamenlijk organiseren en uitvoeren van herstructurering/sanering van ca. 50 hectare door middel van toepassen Ruimte-voor-Ruimte en Glas-voor-Glas. Een ambitie tussen de 35 hectare in 4 jaar (2016) is fors maar gezien de situatie niet onrealistisch.
- voor de grondgebonden landbouw: stimuleren ontwikkelingsmogelijkheden richting verbrede landbouw. Uitvoeren verdere verdieplingslag naar verbreding en onderzoek naar kosten en baten van mogelijkheden voor landbouwkundige structuurverbeteringen (kavelruil). Verder in de Bestemmingsplannen

Buitengebied maatwerk leveren t.b.v. autonome groei grondgebonden landbouwbedrijven en verbredingsactiviteiten.

- voor de bedrijventerreinen: inzetten op de voorgestelde economische ontwikkelingsrichting en creëren ruimtelijke randvoorwaarden t.b.v. herstructurering (verbeteren ruimtelijke kwaliteit).
- voor het OV: stimuleren en verbeteren van de bereikbaarheid over water van de toegangen van het basisroutenetwerk en de recreatiegebieden aan de rivierzones (Oude en Nieuwe Maas). Bij het oplossen van evt. fileproblematiek door woon-werkverkeer, nader onderzoeken naar de bijdrage van verschillende modaliteiten.

De 4 ontwikkelopgaven

A.

Ontwikkelopgave economie

B.

Ontwikkelopgave glastuinbouw

C.

Ontwikkelopgaven grondgebonden (verbrede) landbouw

D.

Regionale bereikbaarheid als studieopgave

- Voor de (inpassing van) grootschalige infra/bereikbaarheid: uitwerking van de opgaven hoofdinfrastructuur zien in relatie met onderliggende wegennet. Uitvoeren bereikbaarheidsstudie in 1e fase om te komen tot agendering op rijksagenda (MIRT).
- Instemmen met de voorgestelde karakterisering

van de themagebieden en deze doorvertalen in lokale en intergemeentelijke visies en plannen (inclusief Bestemmingsplan).

Daarnaast bevat de gebiedsvisie een aanzet voor een viertal ontwikkelopgaven voor het gebied. Deze ontwikkelopgaven hebben

betrekking op de aandachtsvelden bereikbaarheid, economie, de grondgebonden landbouw en de glastuinbouw. Deze opgaven worden hieronder nader geduïd. Op deze terreinen zal de komende jaren een verdere verdiepingsslag moeten worden gemaakt. De 4 ontwikkelopgaven zijn:

A. Ontwikkelopgave economie

In de ontwikkelopgave economie zal het komende jaar samen met de ondernemers de randvoorwaarden voor ontwikkeling preciezer worden geagendeerd.

De keuze voor 'juiste bedrijf op juiste plaats' vraagt om een aantal randvoorwaarden:

- Bereikbaarheid van bedrijventerreinen en het wegnemen van knelpunten voor de omgeving. Het belangrijkste knelpunt is de ontsluiting van Nieuw Reijerwaard. Ook zijn er knelpunten bij de afslag van de A16 bij Hendrik-Ido-Ambacht en de brug richting Alblasserdam. Bereikbaarheid wordt als aparte studie opgepakt door het programmabureau Deltapoort.
- Ruimtelijke kwaliteit: in de gebiedsvisie wordt ingezet op het versterken van de ruimtelijke kwaliteit van bedrijventerreinen. Dit vergroot de economische vitaliteit en vergroot de synergie tussen landschap en bedrijfsterreinen, waardoor medegebruik mogelijk wordt. Referentiebeelden bieden houvast voor een goede inpassing van de bedrijventerreinen. Langs de routestructuur kunnen informatieborden over toonaangevende bedrijven in het gebied worden geplaatst.
- Milieuruimte voor bedrijvigheid: Deltapoort agendeert voor de

regio's Rotterdam en Drechtsteden de volgende aandachtspunten: welke ontwikkelmogelijkheden zijn er nog voor bedrijvigheid in hoge milieucategorieën? Hoe kunnen we ruimte op bestaande bedrijventerreinen beter benutten voor de functie waarvoor ze bedoeld zijn, juiste functie op de juiste plaats? Dit geldt met name voor de watergebonden bedrijvigheid.

- Heroriëntatie profilering verouderde leegstaande natte bedrijventerreinen.
- Het verkennen van de mogelijkheden om een koppeling te maken tussen een aantal leegstaande natte terreinen in Deltapoort en de noodzakelijke uitplaatsing van bedrijvigheid in grootstedelijke transformatiegebieden elders in de regio. De vraag is of er inderdaad sprake is van tot nu toe onbenutte kansen. Welke bedrijventerreinen hebben leegstand. Welke bedrijvigheid uit transformatiegebieden is geschikt voor hervestiging op deze locaties.
- Er wordt een schets gemaakt van de huidige situatie en de gewenste ontwikkelrichting per bedrijventerrein.
- Gemeenten en bedrijfsleven initiëren een vervolgaanpak vanaf februari 2012 waarin indien de huidige situatie afwijkt van de gewenste situatie, (een)

ontwikkelopgave(n) wordt(en) geformuleerd ten aanzien van Ruimtelijke kwaliteit, Milieuruimte, Heroriëntatie profilering verouderde leegstaande natte bedrijventerreinen en Bereikbaarheid. Voor wat betreft het oppakken van een ontwikkelopgave Bereikbaarheid zijn hiervoor de uitkomsten van het Bereikbaarheidsonderzoek vertrekpunt.

B. Ontwikkelopgave glastuinbouw

De stuurgroep Deltapoort werkt een scenario uit waarin 35 ha Glas gesaneerd wordt tot 2016 door middel van Ruimte-voor-Ruimte (45 woningen) en Glas-voor-Glas (16 ha nieuw glas). In dit scenario wordt in 2021 tot maximaal 50 ha Glas gesaneerd door middel van Ruimte-voor-Ruimte (35 woningen). De gemeenten zullen de risico's van deze variant in beeld brengen en vragen subsidies aan bij de provincie. De innovatievoorstellen voor het bouwen van kassen op nieuwe bedrijfsgebouwen worden ter verdere uitwerking meegegeven aan de Gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard.

C. Ontwikkelopgaven grondgebonden landbouw

Uit de gesprekken die met de agrarische ondernemers gevoerd zijn over hun ambities voor de grondgebonden landbouw in Oost-IJsselmonde is prominent naar voren gekomen dat een rendabele bedrijfsvoering de sleutel is voor duurzaam beheer van het agrarische cultuurlandschap. Zonder rendabele bedrijven zal ongewenste verrommeling optreden. Er zijn zeker nog agrarische ondernemers die toekomst zien voor hun bedrijf met akkerbouw, vollegronds tuinbouw en veeteelt. De rentabiliteit van deze bedrijven wordt echter sterk beïnvloed door de hoge grondprijzen (veel ruimteclaims door nabijheid van de stad en aanleg nieuwe natuur), de verouderde bestemmingsplannen, het hoge percentage pachtgronden en de slechte verkavelingssituatie (die niet verbeterd wordt door de landinrichting).

De lopende en voorgenomen herzieningen van de bestemmingsplannen Buitengebied in Oost-IJsselmonde bieden de mogelijkheid om meer ontwikkelingsgerichte plannen op te stellen waarin ruimte geboden wordt voor autonome groei van de gevestigde agrarische bedrijven en de ontwikkeling van nevenactiviteiten die de recreatieve

waarde van het gebied vergroten. Cruciaal is dat maatwerk wordt geboden voor duurzame ontwikkeling van grondgebonden bedrijven.

Daarnaast worden twee ontwikkelingsopgaven gezien die door de Stuurgroep Deltapoort opgepakt worden om de positie van de grondgebonden landbouw te versterken: nader onderzoek naar de verkaveling voor de bestaande bedrijven en nader onderzoek naar de verbredingskansen en vermarkting van de producten van de grondgebonden landbouw.

1. Onderzoek naar verkaveling bestaande bedrijven

Door de ruimtelijke ontwikkelingen van afgelopen jaren hebben veel bedrijven hun grond en gebouwen verspreid liggen in het gebied Oost-IJsselmonde. Concentratie van gronden en bedrijfsgebouwen op één (huis-)kavel zou wenselijk zijn. Een lastig gegeven is dat veel gronden gepacht worden van eigenaren van elders. Sommige grondeigenaren hebben deze grond gekocht uit speculatieve overwegingen, omdat er de verwachting was dat op termijn functieverandering naar woningbouw of bedrijventerrein mogelijk zou worden. Zij hebben geen binding met het gebied en zijn niet bij voorbaat overtuigd van de noodzaak om verbetering in de

verkaveling aan te brengen. Daardoor is deze gegroeide situatie moeilijk te doorbreken. Een kavelruil zou kunnen bijdragen aan het verbeteren van de landbouwkundige situatie. Ook de inzet van ruilgronden van DLG zou de mogelijkheid bieden om meer ruimte te geven aan agrarische ondernemers die willen doorgroeien.

De eerste ontwikkelopgave bestaat uit een verkenning van de mogelijkheden om de verkavelingssituatie te verbeteren. Een eerste stap is inventarisatie van de mate van versnippering van de grond over de verschillende bedrijven en de verdeling tussen pacht en eigendom. In een tweede stap zou verkend moeten worden welke kosten en baten er samenhangen met vrijwillige kavelruil in de delen van Oost-IJsselmonde waar grondgebonden landbouw op lange termijn gehandhaafd blijft. Daarbij hoort een indicatie van de mate

waarin grondeigenaren zouden willen meewerken aan vrijwillige kavelruil. Ook wordt de haalbaarheid verkend van aanvullende mogelijkheden om de landbouwkundige structuur te verbeteren zoals de inzet van DLG-gronden.

2. Onderzoek naar verbredingskansen en vermarketing producten

In Oost-IJsselmonde zijn verschillende ondernemers actief die hun producten rechtstreeks afzetten in de stad (bijvoorbeeld door directe levering aan de supermarkt) of recreatie op de boerderij aanbieden. Anderen hebben aangegeven te overwegen om dergelijke verbredingsactiviteiten op te starten of daar al concrete plannen voor te hebben. Een aantal ondernemers staat open voor nader onderzoek naar lokale afzetmogelijkheden en het opzetten van een programma voor voorlichting en educatie over de land- en tuinbouw in het gebied.

De tweede ontwikkelopgave bestaat uit een nadere verkenning van kansen voor verbreding voor de agrarische bedrijven waarbij het uitgangspunt is dat deze activiteiten moeten bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van Deltapoort. In de verkenning zal daarnaast bekeken worden welke kansen er zijn om samen met de ondernemers een programma met voorlichting en educatie op te zetten. Bij beide aspecten zal ingegaan worden op de wijze waarop de overheden de ondernemers m.b.t. verbreding en vermarketing kunnen steunen.

D. Regionale bereikbaarheid als studieopgave

Regionaal

Naast de opgave voor de inpassing van zware infrastructuur is uit diverse gesprekken duidelijk naar voren gekomen dat de infrastructuur niet overal voldoet aan de eisen voor een goede verkeersafwikkeling. Er is congestie op het hoofdwegennet en afritten kunnen het aanbod niet goed verwerken.

Van belang is dat voor Deltapoort duidelijk wordt of de veronderstelling klopt, dat de geplande groei van de havengebonden vervoersbewegingen (zoals aangegeven in de Havenvisie 2030) leidt tot (extra) knelpunten op het (lokale, regionale en rijks-) infrastructuurnetwerk van Oost IJsselmonde. Knelpunten die vervolgens een nadelig effect hebben op de economische groei van de haven. Met het scherp krijgen van dergelijke knelpunten is er aansluiting op het rijksbeleid. Immers de Mainport Rotterdam is (naast

Amsterdam/Schiphol en Eindhoven) een van de drie prioritaire gebieden die het rijk heeft benoemd.

Deze elementen zijn de aanleiding voor een studie naar bereikbaarheid op bovenregionaal niveau.

Dit inventariserende onderzoek heeft opgeleverd dat in het Deltapoortgebied sprake is van een bijzondere (weg) verkeersstructuur. De landschappelijke structuur met dijken en grote rivieren heeft er voor gezorgd dat er bijna geen regionale verkeersstructuur bestaat.

Er is het lokale en het landelijke systeem, maar een volwaardig functionerend onderliggend wegennet - zoals dat in andere delen van Zuid-Holland gebruikelijk is - ontbreekt in de Deltapoort. Kenmerkend is dat het lokale en het hoofdwegennet samenkomen bij de passage van de grote rivieren. Dit heeft als gevolg dat het lokale en het landelijke wegennet meer dan in andere gebieden met elkaar verbonden zijn en dat het aanpakken van knelpunten nog meer dan elders in directe samenhang

van lokaal en nationaal te nemen maatregelen moet gebeuren.

Het onderzoek laat verder zien dat op veel gedeelten van het hoofdwegennet en de toeleidende wegen knelpunten ontstaan. Naar de relatieve omvang van die knelpunten is evenwel een verdieppingsslag nodig alvorens oplossingsrichtingen kunnen worden uitgewerkt.

De vraag kan worden gesteld wat eventuele oplossingen betekenen voor de houdbaarheid van de streefbeelden voor ruimtelijke kwaliteit in de Gebiedsvisie. Allereerst is het een gegeven dat - bij gebrek aan alternatief regionaal netwerk - het hoofdwegennet voor de regionale verplaatsingsbehoefte gebruikt zal blijven worden. Het doel van behoud en versterking van gebiedskwaliteit staat niet toe dat oplossingen voor knelpunten op het hoofdwegennet worden gezocht in (nieuwe) aanleg van een regionaal netwerk. Grootschalige ingrepen zijn hier dus uitgesloten. Hetzelfde geldt voor

oplossingen voor knelpunten op het onderliggend wegennet: deze zullen in de sfeer van aanpassing binnen de bestaande wegenstructuur gezocht worden (optimalisatie van bestaande structuur, minimale aanleg van nieuwe structuren). De houdbaarheid van de streefbeelden voor ruimtelijke kwaliteit in de Gebiedsvisie is derhalve niet in het geding.

Voor nieuwe infrastructurele maatregelen in het gebied geldt dat deze Gebiedsvisie-proof moeten zijn, anders gezegd: 'de streefbeelden van de Gebiedsvisie zijn randvoorwaardelijk voor nieuwe infrastructuur.'

Lokaal

Lokaal kan de bereikbaarheid van bedrijventerreinen worden geoptimaliseerd. Bewoners ervaren overlast door onder meer sluipverkeer, files en vrachtverkeer in de polder.

Daarnaast zal de ontsluiting van bedrijventerreinen in relatie tot het ontwikkelen van een recreatief hoofdrouthenetwerk op een aantal plaatsen nadere uitwerking vragen. Uitkomsten kunnen leiden tot aanpassingen bij aansluitingen met lokale plannen. Uitgangspunt voor de oplossing van deze knelpunten is dat ze passend zijn met de visie en de ruimtelijke kwaliteit niet verslechteren door bijvoorbeeld extra doorsnijdingen, versnippering etc.

B Uitvoerings- strategie

Gebiedsvisie Deltapoort 2025

B1 Uitvoeringsstrategie 'op weg naar uitvoering'

Uitvoeringsstrategie

Met een integrale Gebiedsvisie voor Deltapoort willen we een passend antwoord geven op hoe ruimtelijke ontwikkelingen in dit gebied op een logische wijze kunnen worden verbonden met het landschap en de lokale cultuur(historie). De visie zet daarvoor de hoofdlijnen uit. Op weg naar de uitvoering moet vervolgens samen met de bewoners en ondernemers de visie vertaald worden naar het uitvoeringsprogramma Deltapoort. Vooruitlopend daarop wordt in 2012 al een tiental Quick Wins in uitvoering gebracht. Deze Quick Win projecten zijn vrij gemakkelijk snel uit te voeren en maken het programma Deltapoort voor onder andere bewoners een stuk tastbaarder.

Opgaven

Het programma Deltapoort speelt zich af op twee niveaus: regionaal en bovenregionaal. Zoals in het voorwoord aangegeven worden de bovenregionale opgaven (o.a. economie, bereikbaarheid en water) allereerst geagendeerd. Per onderwerp bepaalt de stuurgroep of deze verder wordt opgepakt en uitgewerkt binnen het programma Deltapoort of dat deze beter elders, in een ander gremium, kan worden opgepakt. De regionale opgaven hebben een plek gekregen in de gebiedsvisie.

In de gebiedsvisie zijn themagebieden onderscheiden waarvan de karakteristiek en ontwikkelrichting is beschreven. In deze gebieden zijn 5 (regionale) ontwikkel- en

uitvoeringsopgaven benoemd, nl. bereikbaarheid, herstructurering bedrijventerreinen, glastuinbouw, grondgebonden landbouw plus het routenetwerk. Het is nu zaak om deze opgaven richting uitvoering te brengen, zodat er daadwerkelijk veranderingen plaatsvinden ten gunste van het gebied, de bewoners en hun leefomgeving.

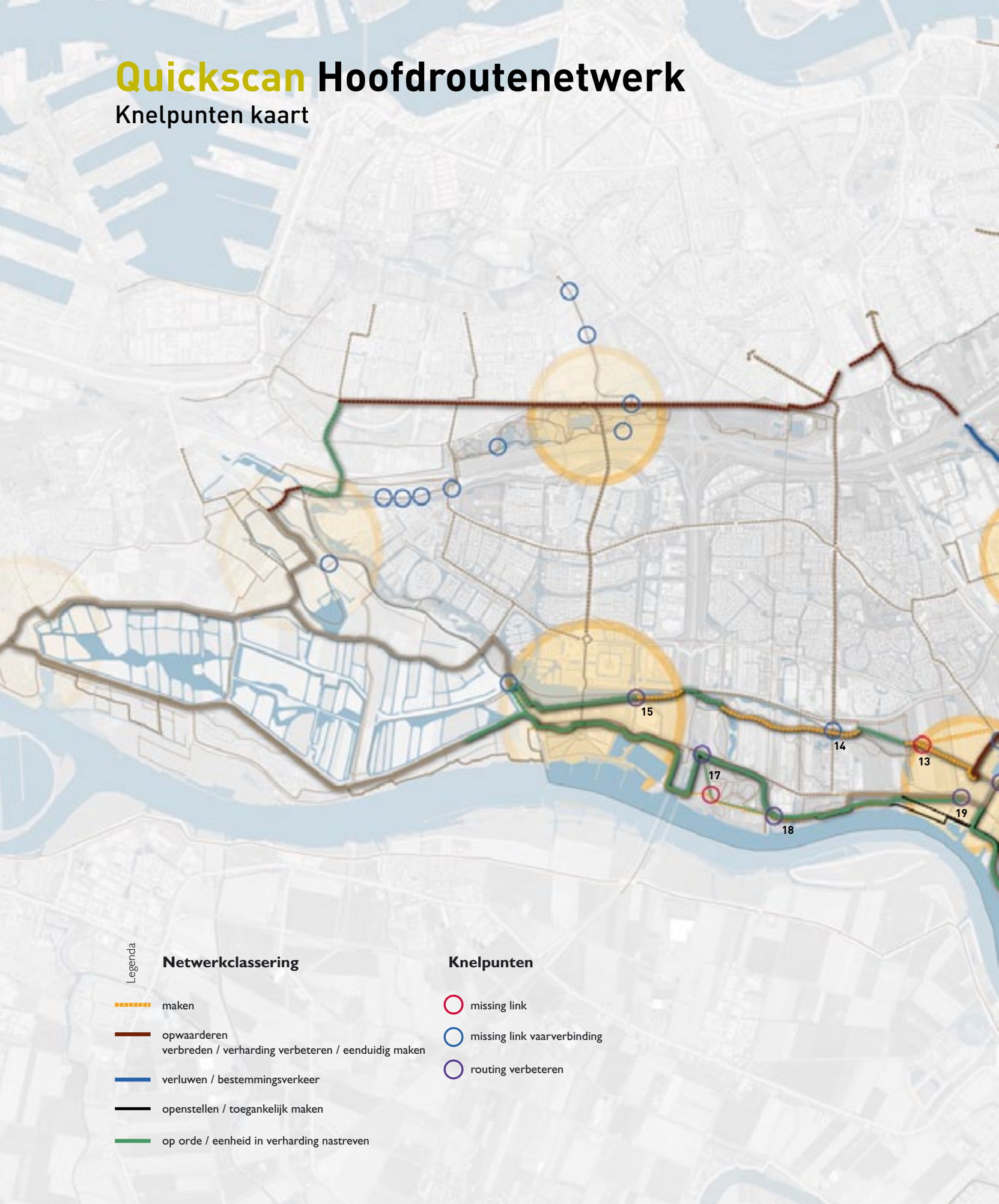
De eerste stap om te komen van een gebiedsvisie naar daadwerkelijke uitvoering is het uitwerken van deze 5 opgaven in plannen van aanpak. Hierin staat beschreven wat de probleemstelling is van de opgave, de doelstellingen die worden nagestreefd en de aanpak om de opgave aan te pakken en op te lossen. Dit zorgt o.a. voor een goed doordachte

strategische aanpak, inzicht in de beoogde organisatiestructuur en een werkwijze voor het genereren van financiering voor de uitvoering. Alles bij elkaar moet dit leiden tot een goed inzicht in de haalbaarheid van de gestelde doelen.

Vervolgens moet het operationeel maken van de plannen van aanpak gaan leiden tot een lijst met concrete projectvoorstellen, als input voor het uitvoeringsprogramma Deltapoort.

Quickscan Hoofdroutenetwerk

Knelpunten kaart

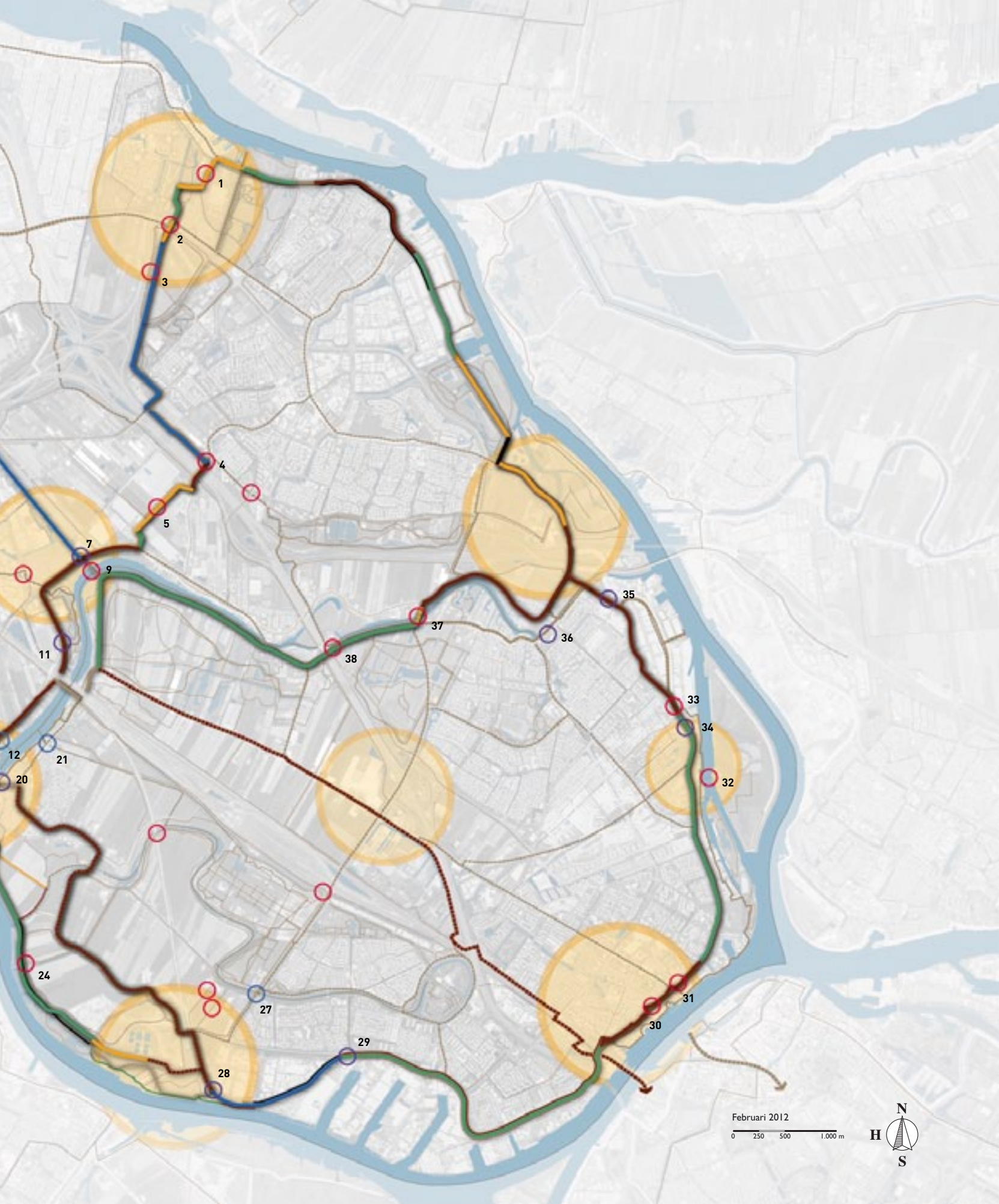
Legenda

Netwerkclassering

- maken
- opwaarderen
verbreden / verharding verbeteren / eenduidig maken
- verluwen / bestemmingsverkeer
- openstellen / toegankelijk maken
- op orde / eenheid in verharding nastreven

Knelpunten

- missing link
- missing link vaarverbinding
- routing verbeteren

Februari 2012
0 250 500 1.000 m

Uitvoeringsorganisatie

Bij de uitwerking van de gebiedsvisie naar een uitvoeringsprogramma wordt een 'bottom-up' benadering gehanteerd voor wat betreft de uitvoeringsorganisatie. Er is geen vraag naar een zware organisatie, maar wel naar gezamenlijkheid. Een bottom-up benadering draagt hieraan bij. Deze houdt in dat de uitwerking van de opgaven en de invulling van het uitvoeringsprogramma zoveel mogelijk door de Deltapoortpartners in het gebied wordt opgepakt. Concreet is voorgesteld om het projecteigenaarschap van de vijf onderscheiden opgaven onder de Deltapoortpartners te verdelen. De uitvoering wordt daarmee (en dus ook de verantwoordelijkheid daarvoor) zoveel mogelijk op lokaal niveau georganiseerd.

Samenwerkingsprincipes

Om de doelstellingen van Deltapoort te kunnen realiseren is naast de inzet van de publieke Deltapoortpartners, ook inzet noodzakelijk van de private partijen in het gebied. Een goede samenwerking zal een wezenlijke bijdrage leveren aan het realiseren van de ambities van Deltapoort.

Private aanvullingen bij de diverse opgaven zijn daarom gewenst. Voor het routenetwerk wordt een basis gelegd voor een recreatieve routestructuur, waar private

partijen gebruik van kunnen maken (bijv. horeca, toerisme). Ook voor de uitwerking voor de opgave herstructurering bedrijventerreinen, maar ook voor grondgebonden landbouw en glastuinbouw, is een samenwerking met private partijen van belang.

Voorbeelden van samenwerkingsprincipes in de uitvoering zijn projecten die:

1. door de overheid zelf worden uitgevoerd (m.n. de 'hardware', zoals het routenetwerk),
2. samen met private partijen (in PPS-verband) worden gerealiseerd (bijv. de Hoge Nesse), al dan niet door de overheid geïnitieerd,
3. door private partijen worden geïnitieerd en door middel van subsidies en faciliteiten actief worden ondersteund en gestimuleerd door de overheid, of
4. door privaten partijen worden geïnitieerd en via (aanpassing van) het RO-beleid door de overheden worden gefaciliteerd.

In de plannen van aanpak van de verschillende ontwikkelopgaven volgt een beschrijving van de beoogde uitvoeringsorganisatie en samenwerkingsprincipe(s).

Instrumentarium - Doorwerking en (plano-logische) vertaling in beleid

Beleid als basis voor bestemmingsplannen

De gebiedsvisie vormt voor de gemeenten in het Deltapoortgebied een beleidstuk dat, samen met onder meer de eigen structuurvisie, de basis vormt bij het opstellen van bestemmingsplannen.

De gebiedsvisie biedt aanknopingspunten voor veranderingen in het planologische regime, omdat dit immers ruimtelijk beleid is dat op sommige plekken duidelijk afwijkt van de bestaande ruimtelijke situatie. Op sommige plekken zijn glastuinbouwbedrijven niet langer gewenst, maar zonder meer wegbestemmen is niet mogelijk, al was het maar om een planschadeclaim te voorkomen. Voor dit soort gevallen en andere zou een ontwikkelaar met de gebiedsvisie in de hand moeten kunnen zien waar zijn kansen liggen.

Gemeenschappelijk bestemmingsplan In de Tuin van Deltapoort; op de kruising van de Langeweg en de Rijksstraatweg, komen de gemeenten Zwijndrecht, Ridderkerk en Hendrik-Ido-Ambacht bij elkaar (vgl. 'drielandpunt').

Het is raadzaam dat de betrokken gemeenten samenwerken bij het doorvertalen van de visie naar een bestemmingsplan. Doel van de samenwerking is te komen tot juridisch en stedenbouwkundig samenhangend beleid en een gelijkkluidend ruimtelijk regime in het gebied .

Op dit moment lopen er in het Deltapoortgebied verschillende bestemmingsplanprocedures, van belang is om hierbij tijdig aan te haken en/of te besluiten om een gemeenschappelijk bestemmingsplan op te stellen.

Financiering

Recente ontwikkelingen in onder andere het groen beleidsveld vragen om een andere aanpak en slimme vormen van financiering. Rekening houdend met een bescheiden inzet vanuit de overheid zijn andere vormen van financiering en creativiteit in het ontwikkelen van financieringsscenario's aan de orde. Gebiedsontwikkeling in zijn algemeenheid zal in toenemende mate afhankelijk worden van de samenwerking tussen overheid en private partijen. Het gesprek moet worden gevoerd over de individuele belangen binnen Deltapoort om te komen tot realisatie van gemeenschappelijke doelen.

Communicatie

Bij de uitwerking van de opgaven op sectoraal niveau is het voor het programma Deltapoort van belang de samenhang en de integraliteit van het programma te waarborgen. Gerichte inzet van communicatiemomenten en mijlpalen draagt daaraan bij, daarbij gebruikmakend van bestaande communicatiemiddelen.

Een communicatieplan wordt voor de uitvoering opgesteld, die vervolgens ook ingezet wordt bij de uitwerking van de plannen van aanpak voor de diverse ontwikkelopgaven.

Risico's

Risicomanagement draagt bij aan de borging van het programma voor o.a. proces, kwaliteit, tijd en financiën. De risico's moeten in kaart worden gebracht op zowel programmaniveau als op opgavenniveau.

Uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma wordt opgebouwd uit een projectenlijst die voortkomt uit de uitwerking van de 5 opgaven. De projectenlijst levert een duidelijke ruimtelijke vertaling op van de ambities en doelen van Deltapoort op kaart en in concrete projecten in het gebied.

Flexibel uitvoeringsprogramma

De uitwerking van de opgaven zal voor de ene opgave meer tijd vergen dan voor de andere. De uitwerking van de opgave glastuinbouw loopt al vooruit op de andere opgaven. Om te voorkomen dat de verschillende opgaven op elkaar gaan wachten, voordat deze tot uitvoering kunnen overgaan, wordt het uitvoeringsprogramma in meerdere fases opgedeeld.

Om het programma flexibel te houden voor nieuwe ontwikkelingen en nieuwe projecten wordt dit jaarlijks geëvalueerd. Na de uitwerking van een ontwikkelopgave, wat resulteert in een aantal projectvoorstellen, kan de balans worden opgemaakt of er, en zo ja welke, nieuwe projecten aan het programma worden toegevoegd.

Prioritering van projecten

Voordat projecten een plek krijgen in het uitvoeringsprogramma worden ze allemaal kwantitatief gedefinieerd in locaties, oppervlaktes, meters fietspad, aantallen etc. Deze definiëring is niet star, maar wel concreet. Per project wordt een grove financiële verkenning uitgevoerd om de investeringsbehoefte te ramen.

Voor projecten waar nog geen middelen beschikbaar voor zijn moet een werkwijze worden afgesproken waarin wordt aangegeven waar middelen naar toe gaan op het moment dat die beschikbaar komen.

Een volgende stap is een objectieve rangschikking van projecten, door het uitwerken van een (beperkt) aantal criteria waar de projecten op beoordeeld cq. getoetst gaan worden. Te denken valt aan criteria zoals typisch Deltapoort qua inhoud en qua schaalniveau, financiële middelen, co-financiering, planning van uitvoering en draagvlak.

Na rangschikking van projecten wordt het mogelijk om gezamenlijk investeringsalternatieven af te wegen en de toedeling van middelen aan verschillende projecten te verantwoorden. Toebedelen betekent in deze werkwijze dat op het moment dat er geld beschikbaar komt voor (onderdelen van) het uitvoeringsprogramma de keuze voor welke projecten worden uitgevoerd reeds met elkaar is besproken en verantwoord. Hierdoor kan sneller worden doorgepaktd naar daadwerkelijke uitvoering.

Deze werkwijze ondersteunt de integraliteit van het programma en het samenwerkingsproces van partijen door transparant en in overeenstemming te komen tot een lijst met uitvoerbare projecten als onderdeel van het uitvoeringsprogramma Deltapoort.

Quick Wins

Vooruitlopend op het uitvoeringsprogramma is een eerste lijst met projecten al in uitvoering gebracht: de Quick Wins. In het voorjaar van 2011 is geconstateerd dat een tiental projecten, geheel in lijn met de Gebiedsvisie Deltapoort, al kon worden uitgevoerd. Het gaat daarbij vooralsnog met name om recreatieve voorzieningen zoals de aanleg van wandel-, fiets- en ruiterspaden, vissteigers, een ecologische oever en de aanleg van parkeervoorzieningen. De Quick Wins zijn in 2012 klaar.

Gebruikte bronnen

Deltapoort 2025 - Literatuurlijst

- Analyse + Werkboek Visie Stedelijk Netwerk (Provincie Zuid-Holland / 2011)
- Agenda Landbouw (Provincie Zuid-Holland, 2010)
- Agenda vrije tijd 2006 - 2010 - Kunst Cultuur Water (Provincie Zuid-Holland / 2005)
- Beleidsplan Groen, Water en Milieu 2006 - 2010 (Provincie Zuid-Holland / 2006)
- Bouwen aan een groene metropool; een duurzaam mobiliteitsplan voor de regio Rotterdam – Den Haag (Milieudefensie, 2011)
- De Onbebouwde Kom; Advies over de ruimtelijke kwaliteit van stads- en dorpsranden in Zuid-Holland (Eric Luiten - Provinciaal adviseur ruimtelijk kwaliteit / 2011) Gebiedsvisie Zuidrand (Gemeente Barendrecht, 2008)
- Deltapoort 2040 - Ambitiedocument (Stuurgroep Deltapoort / 2009)
- Dijkenatlas - Eiland IJsselmonde (Lola Landscape Architects, WUR Alterra / 2011)
- Gemeente Zwijndrecht, Structuurvisie 2020; De ondernemende tuinstad (Gemeente Zwijndrecht, Inbo Amsterdam / 2010)
- Glastuinbouwstudie De Tuin van Deltapoort; Zuidvleugel Deltapoort (Bosch Slabbers, Mentink / 2010)
- Groenstructuurplan Gemeente Zwijndrecht (Gemeente Zwijndrecht, PlanCompagnons / 2007)
- Grondwaterplan Zuid-Holland 2007 - 2013 (Provincie Zuid-Holland / 2007)
- GWM in beeld (Provincie Zuid-Holland / 2010)
- Handreiking molenbiotopen; Leve de molens! (Bosch Slabbers Landschapsarchitecten, Provincie Zuid-Holland / 2011)
- Inrichtingsvisie voor een groen verbinding tussen het rood; inrichtingsvisie voor de groene verbinding tussen de gemeenten Hendrik-Ido-Ambacht en Graafstroom (Ingenieursbureau BCC / 2008)
- Integrale inrichtingsvisie; ecologische verbindingzone nr. 69 Kijfhoek – Kinderdijk (Ingenieursbureau BCC / 2004)
- IJsselmonde, recreatie mooi dichtbij; concept-Schapsplan 2012 - 2020 (NRIJ / 2011)
- La Loire à Vélo; 800 km d'itinéraire au coeur d'un environnement exceptionnel (www.loire-a-velo.fr / 2011)
- Landgoed Vredebest (RBOI, atelier R / 2009)
- Landschapsvisie Buitengebied Zwijndrecht (Gemeente Zwijndrecht, EnnoZuidemaStedebouw / 2010)
- Landschappelijk wonen; 34 voorbeelden in en om de stad. Een studie van FARO architecten, Palmbout Urban Landscapes en H+N+S Landschapsarchitecten (uitgeverij Blauwdruk / 2011)
- Lijnennetkaart Drechtsteden (Arriva / 2010) Openbaar Vervoer Stadsregio Rotterdam (Conexxion, RET, Qbuzz / 2011)
- Mooi Glaslandschap; inspiratieboek voor ruimtelijke kwaliteit van de glastuinbouw (uitgeverij Blauwdruk, Stichting Innovatie Glastuinbouw Nederland / 2011)
- Nadere uitwerking haalbaarheidsstudie inrichting polders het buitenland en de Lage Nesse (Dienst Landelijk Gebied / 2011)
- Nota Wervelender, (Provincie Zuid-Holland, 2010)
- Nota Wandelroutenetwerk Zuid-Holland 2010-2020 (Provincie Zuid-Holland / 2010)
- Ontwikkelstrategie buitengebied Zwijndrecht (Gemeente Zwijndrecht / 2011)
- Parels in het landschap; Ruimtelijke kwaliteit in glastuinbouwgebieden (InnovatieNetwerk, Stichting Innovatie Glastuinbouw Nederland / 2009)
- PARK DELTAPOORT; het waarom, de ideeën en het vervolg (DN Urbland, Stuurgroep Deltapoort / 2009)
- Poort van Venlo - Parels in het landschap in de praktijk (InnovatieNetwerk, Except en Gipmans / 2010)
- Principe-verzoek transformatie Hofstede De Paradijshoeve (architectenbureau Roos en Ros / 2010)
- Provinciaal Waterplan 2010 - 2015 (Provincie Zuid-Holland, 2009)
- Reflectie in de Zuidpolder; Inrichtingsvisie Regiopark Midden-IJsselmonde - Zuidpolder Barendrecht (SLAG, Gemeente Barendrecht / 2009)
- Recreatie groen stedelijke netwerken (Stichting recreatie / 2008)

- Recreatiekaart IJsselmonde (NRIJ / 2011)
- Recreatief Routenetwerk Randstad; Een inventarisatie van voorzieningen en knelpunten in het recreatief routenetwerk in de Randstad. Eindrapport (Stichting recreatie / 2008)
- Regionaal GroenBlauwe Structuurplan 2; naar een groene regio aan de delta (DS+V Gemeente Rotterdam, Provincie Zuid-Holland / 2005)
- Ruimte voor Stadslandbouw in Rotterdam – samenvatting (Eetbaar Rotterdam, 2011)
- Ruimtelijke Structuurvisie Ridderkerk 2020-2030 (Gemeente Ridderkerk, BVR / 2009)
- Ruimtelijke visie lint Oude Leede (Gemeente Pijnacker – Nootdorp / 2006)
- SGR-compensatie HSL-Zuid (Provincie Zuid-Holland / 2009)
- Sophiapolder; een bijzonder natuureiland in het hart van de Drechtsteden (Rijkswaterstaat / 2010)
- Stadsrandenatlas van de zuidvleugel (Lola landscape architects / 2011)
- Structuurvisie Albrandswaard; De hoofdlijnen van beleid (Gemeente Albrandswaard, BRO / 2004)
- Structuurvisie Hendrik-Ido-Ambacht; Waar de Waal stroomt (Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht, BRO / 2009)
- Subsidieaanvraag fiets Filevrij!; F16 Route Rotterdam – Dordrecht (Stadsregio Rotterdam, 2010)
- Schetsontwerp Blauwe Verbinding Zuidelijk Randpark (NRIJ / 2011)
- Uitvoeringsplan Waalbos fase 2; versie vastgesteld door de Landinrichtingscommissie (Dienst Landelijk Gebied / 2011)
- Verkenning Ruiterroutenetwerk IJsselmonde (Grontmij, Route IV / 2009)
- Verordening Ruimte: Nationale landschappen en rijksbufferzones (Provincie Zuid-Holland, 2010)
- Visie op de glastuinbouw - de tuin van Deltapoort (Bosch Slabbers, Mentink / 2009)
- Voorontwerp Structuurvisie Barendrecht; deel A Visie + deel B Toelichting & verantwoording (RBOI, Gemeente Barendrecht / 2011)
- Waar gebeurt het? Over hot-spotgebieden, transitiegebieden, luwtegebieden en agrarische gebieden in Nederland (Alterra / 2008)
- Waterplan 2 Ridderkerk; planperiode 2008-2012 (Gemeente Ridderkerk, Oranjewoud / 2008)
- Waterstructuurplan Gemeente Zwijndrecht; Beleidsnotitie (Gemeente Zwijndrecht / 2007)
- Waterbeheerplan Waterschap Hollandse Delta (Waterschap Hollandse Delta / 2009)
- Watersysteemrapportage 2009 (Waterschap Hollandse Delta / 2009)
- Zuid-Holland méér op de fiets - fietsplan 2008 (Provincie Zuid-Holland / 2008)

C Achtergrond- document

Gebiedsvisie Deltapoort 2025

C1 Samenvatting van de analyse

Analyse

Met het opstellen van de Gebiedsvisie is niet gestart bij nul. Er lag bij aanvang letterlijk een forse stapel aan plannen en visiedocumenten, grotendeels opgesteld door de het programmabureau Deltapoort, onder meer in samenwerking met bureau DN Urbland. De hierin opgenomen informatie is natuurlijk bij de voorliggende Gebiedsvisie benut. Daarin ligt echter niet de grootste winst van het verrichte werk.

Welkom... Metropolitaaan Parkgebied!

De winst van de afgelopen jaren is dat er bij de gebiedspartijen een gevoel is ontstaan dat het belangrijk is om samen te werken. In het verleden stonden steden als Rotterdam, Barendrecht, Ridderkerk, Zwijndrecht en Dordrecht met 'de ruggen tegenover elkaar', het landschap ertussen werd vermalen. Nu zien deze partijen in dat het belangrijk is zich 'om te draaien', zich op elkaar en het landschap te richten en samen zorg te dragen voor een goede inrichting van het tussenliggende buffergebied. Deze ontwikkeling is cruciaal en sluit aan bij de analyse in het Jubileumboek 50 jaar Rijksbufferzones, een speciale uitgave van het Min. van VROM die H+N+S landschapsarchitecten eind 2008 in opdracht van VROM opstelde.

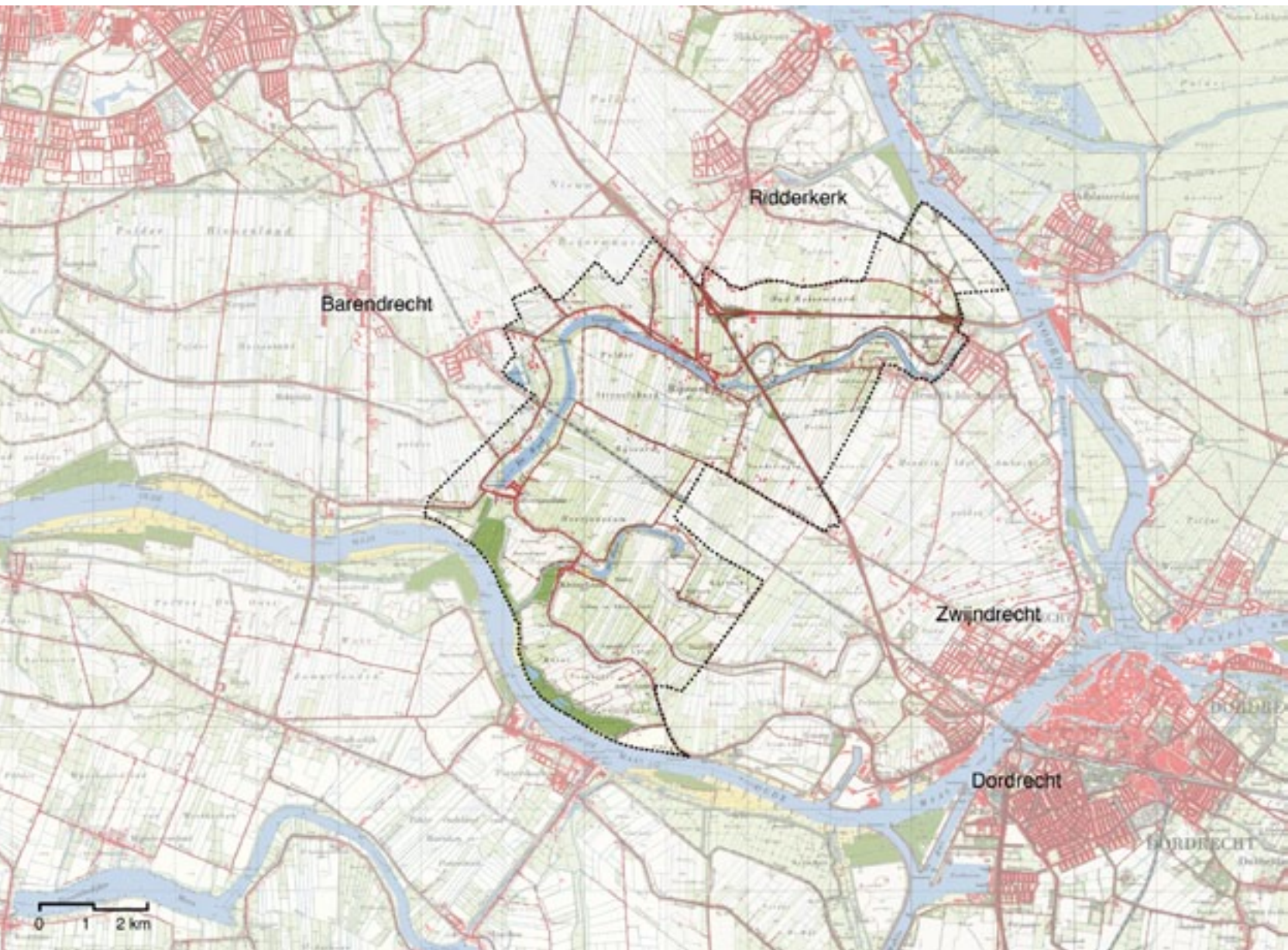
In het Jubileumboek stelt H+N+S dat het na 50 jaar bufferzonebeleid tijd is de defensieve benadering van groengebieden als buffers tussen de steden in te ruilen voor een meer offensieve benadering, wat een verschuiving in het denken vereist. Na 50 jaar restrictief denken waarin de bufferzones iets 'tegen de stad' waren, om de verstedelijking een halt toe te roepen, worden de bufferzones nu iets 'voor en van de stad', als aantrekkelijke groene regionale of zelfs metropolitane parkgebieden te ontwikkelen, conform de in Randstad 2040 geformuleerde ambities. Het denken in oude termen als tegenhouden van de stad is niet meer aan de orde: het bufferen sec is verleden tijd. De ouderwetse

verbodsplanologie verdwijnt niet maar wordt ingezet ter ondersteuning van moderne ontwikkelingsplanologie. Na 50 jaar is het tijd de planologen-hartenkreet 'Halt...Bufferzone' te vervangen door de slogan 'Welkom... Metropolitaaan Parkgebied.' Dit is winst en deze moet nu verzilverd worden, het momentum moet gepakt worden. De seinen staan nu op groen. Werk aan de winkel!

Vertrekpunt Buffergebied Oost-IJsselmonde

Situatie omstreeks 1958: Agrarisch polderlandschap

De begrenzing van de bufferzone is min of meer gelijk gebleven. Aan de oostzijde is een kleine uitbreiding gemaakt. In de bufferzone zijn de dorpen Heerjansdam en Rijsoord flink uitgebreid. Er is ten noorden van het spoor veel glastuinbouw bijgebouwd. Op een aantal plekken zijn recreatiebosjes aangelegd.

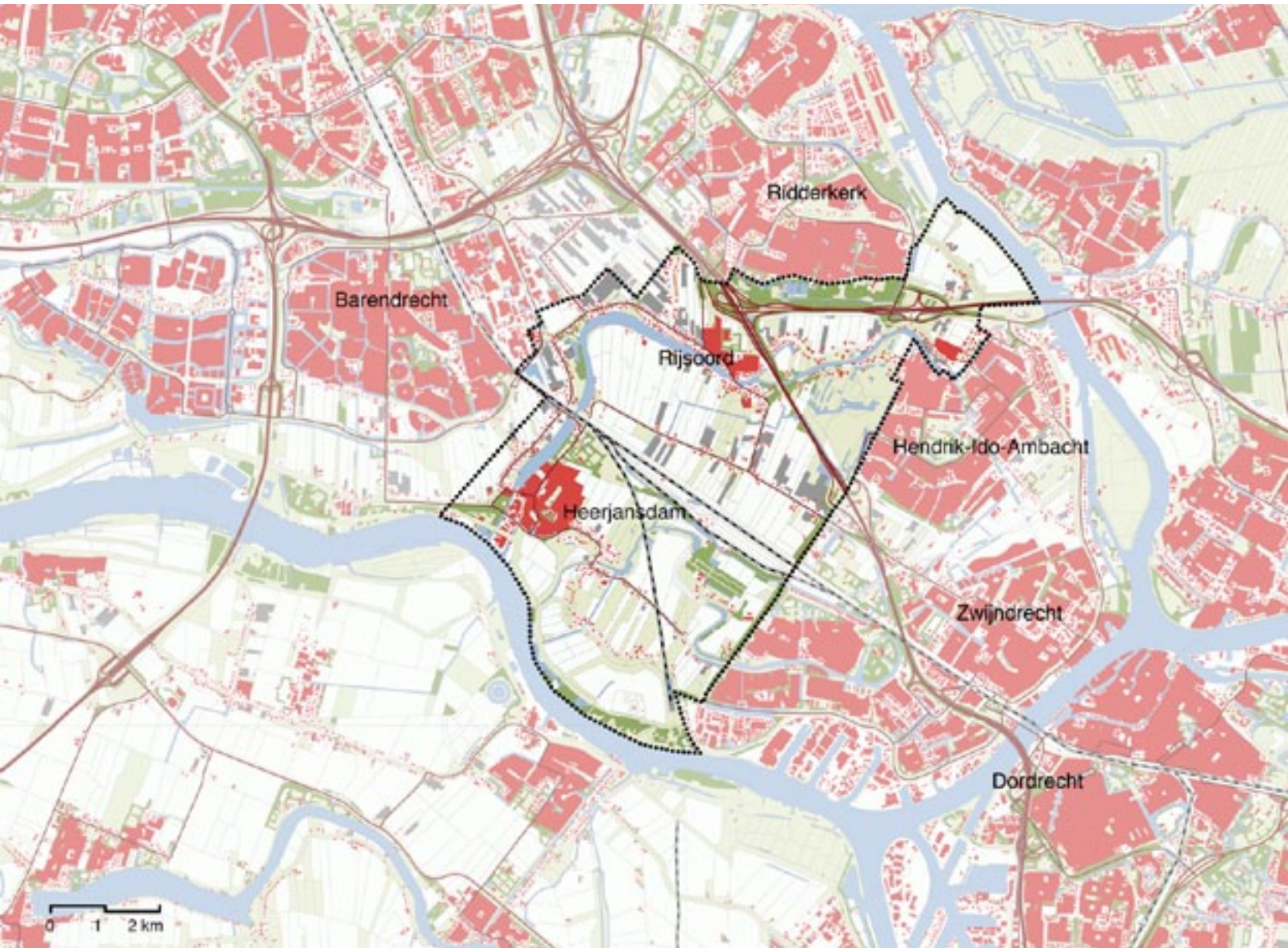
Historische kaart Oost-IJsselmonde, begrenzing conform de kaart in het boek 'Atlas Bufferzones', 1984
bron: 50 jaar Rijksbufferzones (Ministerie van VROM, 2008)

Situatie omstreeks 2008: Gefragmenteerd stads(rand)landschap

Vanuit alle kanten is de bebouwing flink uitgebreid.

De bufferzone ligt aan drie zijden volledig omgeven door verstedelijking: de verstedelijkingsdruk eromheen is heel groot.

In deze bufferzone is in verhouding veel gebouwd (woningen, kassen, infrastructuur) en nog weinig aangekocht en ingericht.

Huidige kaart Oost-IJsselmonde conform de Nota Ruimte, 2005

Dijken van verschillende ouderdom als structuurbepalende elementen - historische kaart 1900

Werk aan de winkel

Maar wat moet er nu precies gebeuren: waar is nu behoefte aan? IJsselmonde Oost is - zoals blijkt uit de analyse in het VROM-Jubileumboek - het buffergebied dat het sterkst is aangepast en aangetast in de 50 jaren sinds de buffergebiedsbescherming van kracht werd. In deze bufferzone is, ondanks de bescherming, toch flink gebouwd en is de nodige extra infrastructuur gerealiseerd. Dit heeft - als gevolg van de barrièrewerking - de versnippering van het gebied enorm doen toenemen. Daartegenover staat het gegeven van een van oorsprong vrij kwetsbare landschappelijke structuur gecombineerd met het feit dat in de groene kwaliteit weinig is geïnvesteerd.

Er is in vergelijking met de andere buffergebieden weinig gebied aangekocht en als groengebied ingericht. Wat wel als groen-/recreatiegebied is ontwikkeld heeft veelal een lokaal en kleinschalig karakter, hiermee de versnippering in de hand werkend. Dit moet anders: het gebied heeft een krachtig plan, een gebiedsperspectief dat zicht biedt op een sterke gebiedsidentiteit (van achterkant naar voorkant, van buffergebied als amorfe tussenzone naar metropolaan park) en waarin samenhang wordt georganiseerd (aanhaken op stad en omgeving, kwaliteit zoeken in sterke ecologische, recreatieve en waternetwerken).

Hoe krijgen we dit voor elkaar? Hoe voorkomen we dat mooie ambities - zoals al eerder geformuleerd onder meer in regionale groenstructuurplannen - bij papier blijven? Niemand zit te wachten op een nieuwe papieren tijger. Er is echt dringend behoefte aan 'een plan dat werkt', een heldere visie vertaald in een krachtige gebiedsperspectief als centraal beeld, gekoppeld aan uitvoerbare, haalbare deelplannen/projecten. Tom Poes verzint een list...

Valkuil

De gebiedsproblematiek is complex: er is inhoudelijk een enorme inhaalslag te maken om het landschap op orde te krijgen, wat in zichzelf al complex genoeg is. Daarnaast is echter de context ook complex (ruimtelijk-stedenbouwkundig maar ook bestuurlijk). De eigendomssituaties, gemeentegrenzen en verschillende betrokken gebiedspartijen maken het extra complex. Deze complexiteit kan heel gemakkelijk 'verlamdend' werken in RO-processen. Dit verklaart mede waarom het gebied er nu zo gefragmenteerd/versnipperd bij ligt. Het devies is hiervan te leren, niet in dezelfde valkuil te stappen, en vanuit dit besef dan ook de complexiteit van het Gebiedsvisie-proces te verkleinen. Dit impliceert niet alles aan elkaar te verknopen: natuurlijk moeten zaken financieel wel worden gekoppeld (verevening) maar ruimtelijk moet niet

alles met alles worden gekoppeld. Door delen ook te ontkoppelen van elkaar is niet alles van alles afhankelijk, met als risico dat wanneer een onderdeel niet doorgaat of anders loopt de gehele planvorming stilvalt of zelfs als een kaartenhuis ineen stort. Het voorstel is om de groenblauwe, grijze, rode en paarse deeltwerkingen in de Gebiedsvisie onderling inhoudelijk wel goed af te stemmen maar uitdrukkelijk niet geheel te vervlechten, in de uitvoering deels los te houden, omwille van de complexiteitsbeheersing.

Belangrijk ook in dit verband is het grijpen van kansen om snel tot realisatie te komen (de zogenaamde 'quick wins'). Mits deze goed passen binnen de ontwikkelde Gebiedsvisie moeten dergelijke kansen met beide handen worden aangegrepen. Wel is daarbij een goede inhoudelijke afstemming tussen de werkgroep Quick-wins en projectgroep Gebiedsvisie noodzakelijk.

Historisch-landschappelijke analyse

Het plangebied wordt ondanks de verstedelijking en doorsnijding door grootschalige infrastructuur nog altijd gekenmerkt door een landschap bestaand uit rivieren, dijken, oude kreken en polders. Deltapoort in de huidige situatie is niet te begrijpen zonder kennis van het onderliggende landschap.

14e eeuw

15e eeuw

16e eeuw

17e eeuw

18e eeuw

21e eeuw

Deltapoort is – de naam zegt het – een deltalandschap, voorheen gekenmerkt door een grote dynamiek onder invloed van getijdenwerking. Het landschap in de vroege middeleeuwen werd gekenmerkt door een marien kuststelsel met open zeearmen tevens de monding van rivieren, en land bedekt door een dikke laag veen behorend tot het Hollandveen dat grote delen van West-Nederland bedekte.

Het landschap van Deltapoort is gevormd door een groot aantal stormvloed, resulterend in grote doorbraken in kustlijn van de Lage Landen.

Bij de Stormvloed van 1214 werd heel Nederland getroffen. Niet alleen overstromden grote delen van Zuid-Nederland, maar ook werd het noorden van Nederland getroffen. Dit resulteerde in een grote afslag van veengebieden in heel Nederland. Ook in de nacht van 9 op 10 oktober 1375 werd Nederland getroffen door een stormvloed en later datzelfde jaar opnieuw (op 13 november). Als gevolg van deze stormvloeden werden vele gebieden getroffen: de Grote of Zuidhollandse waard loopt grote averij op en ook de Riederwaard, met de daarin gelegen nederzettingen Ridderkerk, Pendrecht, Donkersloot en Rhoon loopt onder.

De bekendste stormvloed is evenwel de Sint Elisabethsvloed, een watersnoodramp die meerdere keren plaatsvond op of rond 19 november, de naamdag van Sint-Elisabeth. De eerste Sint-Elisabethsvloed vond plaats in 1404. De overstromingen vonden vooral plaats in Vlaanderen en Zeeland. Het landverlies in Zeeuws-Vlaanderen en West-Vlaanderen bedroeg een enorm groot oppervlak (circa 3.000 ha.).

De tweede Sint-Elisabethsvloed (1421) was een watersnood die ook plaatsvond rond de 19e november. Vermoedelijk werd de ramp veroorzaakt door een bijzonder zware noordwesterstorm, gevolgd door een zeer hoge stormvloed. Van springvloed zoals bij de Watersnood van 1953 (toen springtij en een noordwesterstorm het water in de trechtervormige Noordzee tot recordhoogte op stuwden) was in 1421 geen sprake, maar het natte weer was er de oorzaak van dat het oppervlaktewater afkomstig van de rivieren nog zeer hoog stond. De dijkdoorbraken en overstromingen richtten in Zeeland en Holland grote verwoestingen aan. Het aantal slachtoffers is in de loop van de tijd door mythevorming opgelopen tot 100.000. Het zijn er zoveel niet geweest maar latere schattingen geven aan dat mogelijk nog altijd zo'n tweeduizend mensen de dood vonden.

Een hardnekkig misverstand is dat de Biesbosch door deze grote stormvloed in één nacht is ontstaan. Bij deze vloed in de nacht van 19 op 20 november braken weliswaar de dijken van de toenmalige Grootte of Hollandsche Waard, maar het duurde nog enige tientallen jaren voor het gehele gebied onder water stond en de Biesbosch met zijn kreken en riet vormde. De derde Sint-Elisabethsvloed vond plaats van 18 op 19 november 1424. Hij trof vooral Zuidwest-Nederland. Deze stormvloed had vooral effect op de wilskracht van veel mensen. Bij de tweede Sint-Elisabethsvloed van 1421 waren grote gebieden in Zuidwest-Nederland onder water gelopen. Na deze stormvloed was men vol goede moed begonnen aan het herdijken van ondergelopen polders. Door de derde Sint-Elisabethsvloed werden veel van deze herstelwerkzaamheden ongedaan gemaakt. Zo was de Grootte of Hollandsche Waard na de tweede Sint-Elisabethsvloed eindelijk weer geheel bedijkt. Als gevolg van de derde Sint-Elisabethsvloed werden deze herstelwerkzaamheden in een klap vernietigd.

Daarna heeft men ook niet meer geprobeerd de Hollandse Waard te herstellen, en ontstond de Hollandse Biesbosch en op hoofdlijnen het huidige verloop van dijken en polders.

Als gevolg van de invloed van zee en rivieren is het landschap van Deltapoort nog altijd een betrekkelijk dynamisch landschap, alhoewel de invloed tegenwoordig beperkt is. De rivieren worden door dijken in toom gehouden, de buitendijkse grienden zijn opgehoogd met havenslib. Niettemin vormt het systeem van rivieren-dijken-kreken nog altijd de belangrijke dragers van het landschap, in zowel ruimtelijk (oriëntatie!), ecologisch als mentaal opzicht.

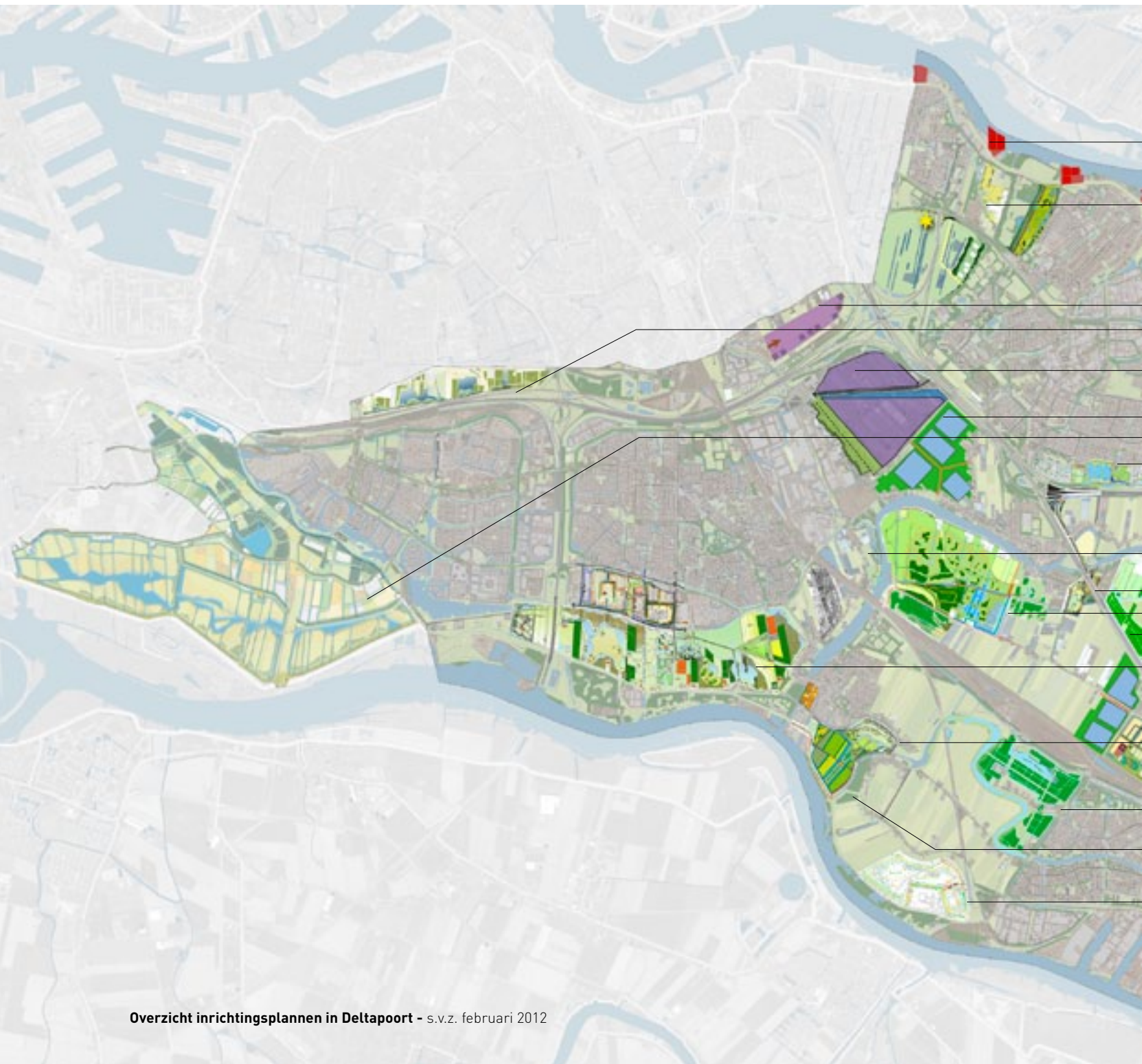
In het kader van het programma Deltanatuur wordt gewerkt aan het vergroten van de kwaliteit van de buitendijkse natuur. Binnendijks zijn – door de polders – geen grote natuurgebieden of ecologische verbindingzones voorzien. Het gaat binnendijks dus vooral over integrale landschapsontwikkeling, waarbij de ontwikkeling van natuur gelijk op gaat met landschapsontwikkeling, recreatieontwikkeling, realisatie van de wateropgave, enzovoorts.

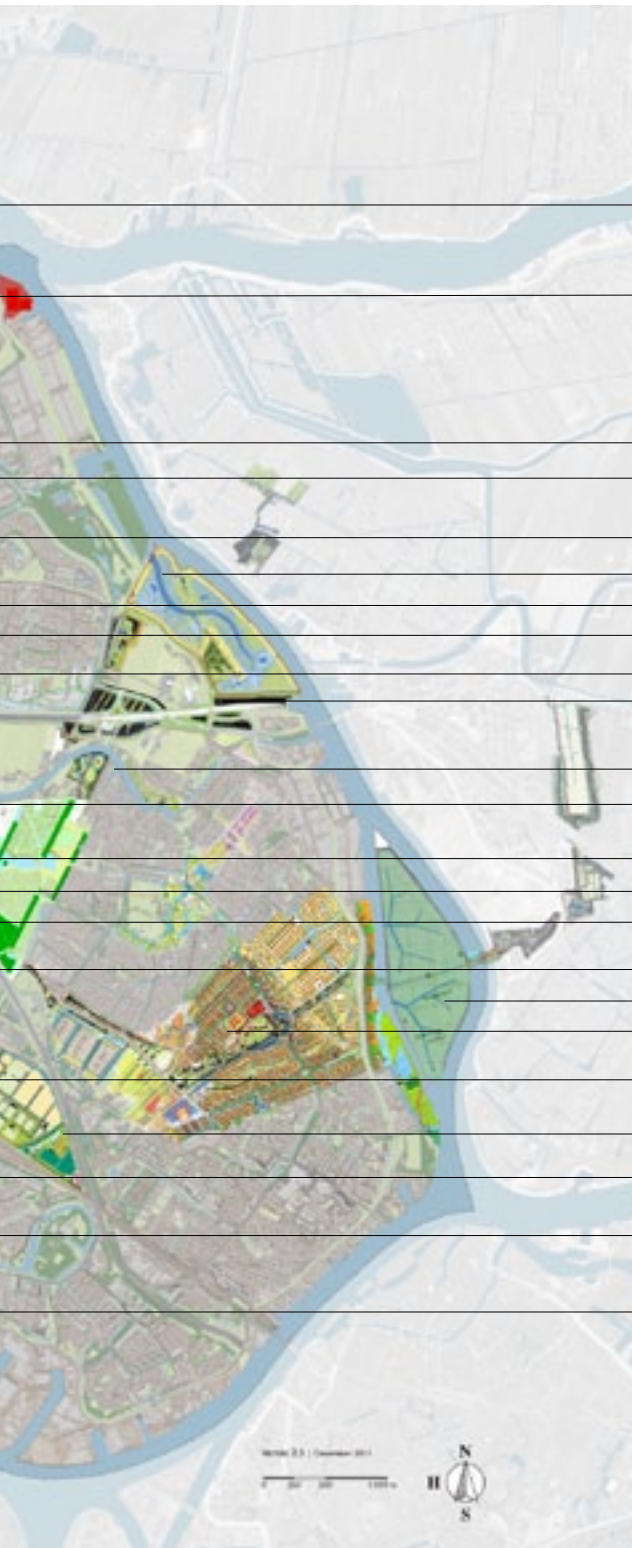
Naar een krachtig en wervend gebiedsperspectief - Uitbreidingsplan van Verhagen en Molière voor IJsselmonde (1921) met een sterke samenhang tussen stad en Ommeland

Typering huidige situatie

versnippering op alle niveau's

Overzicht inrichtingsplannen in Deltaport - s.v.z. februari 2012

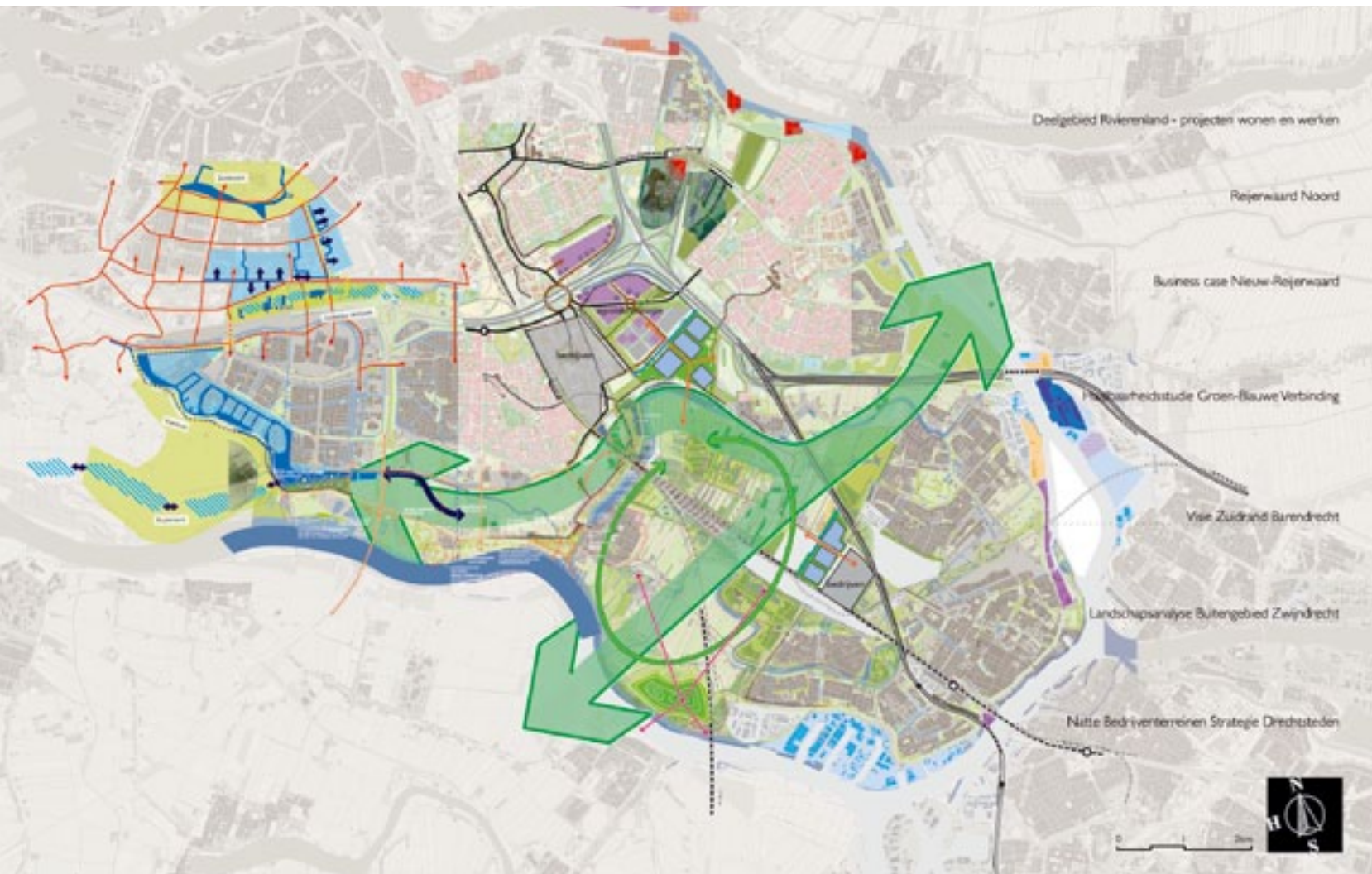

- Deelgebied Rivierenland - projecten wonen en werken
- Donckse Velden
- Reijerwaard Noord
- Blauwe verbinding Zuidelijk Randpark
- Nieuw-Reijerwaard
- Crezéepolder
- Visie op de Glastuinbouw
- Buytenland van Rhoon (buiten plangebied)
- Maatregelen Oosterpark
- EVZ 69 Kijfhoek - Kinderdijk
- Landgoed Vredebest
- Uitbreiding Wevershoek
- Bos Rijsoord
- Waalbos
- Sandelingen Ambacht
- Zuidpolder
- Sophiapolder
- De Volgerlanden
- Landgoed Buiteland
- Bakestijn
- Develbos
- Polders Buiteland en Lage Nesse
- Hooge Nesse

Typering huidige situatie

Deltapoort is een bijzonder gebied. Onder de rook van grote steden als Dordrecht en Rotterdam ligt een gebied dat gekenmerkt wordt door een grote menging van stedelijke (woningbouw, bedrijvigheid, industrie, glastuinbouw, infrastructuur) en landschappelijke functies (natuur, water, recreatiegebieden, enz.). Ten opzichte van een eeuw geleden heeft het gebied een enorme ontwikkeling doorgemaakt, zoals hiervoor is getoond. Met name de verstedelijking is sterk toegenomen. Het relatief open, agrarisch polderlandschap is rigoureus getransformeerd. In het gebied is veel grootschalige infrastructuur gerealiseerd, de aanwezigheid van de Rotterdamse haven en de strategische ligging tussen Rotterdam en Antwerpen doet zich duidelijk in het gebied gelden, met onder andere drie rijkswegen, diverse spoorlijnen en een groot spooreplacement, die voor grote doorsnijdingen zorgen. Veel landschappelijke relaties zijn hierdoor verloren gegaan of in ieder geval ernstig gemankeerd.

De laatste jaren wordt ook behoorlijk voortvarend aan de aanleg van nieuwe groen- en recreatiegebieden gewerkt. De wijze waarop is echter behoorlijk gefragmenteerd. Het is tijd voor een verschuiving van 'losse' projecten (Develbos, Waalbos, enz.) naar een samenhangende (groen)structuur. Het bewerkstelligen van afstemming is dus de centrale opgave. Daarnaast gaan deze projecten veelal uit van

'De Intenties': er wordt gezocht naar samenhang... ..maar het ontbreekt aan precisie!
 (Overzicht gebiedsvisies, s.v.z. december 2010)

een vrij radicale transformatie van het landschap en grondgebruik en wordt top-down gepland. Voor zittende ondernemers is veelal geen plaats. En ook de verankering in het landschap en lokale cultuur(historie) laat te wensen over. Hierdoor dragen ook de goedbedoelde groenprojecten soms bij aan de ruimtelijke versnippering en het gevoel van 'ontheemding'. De streek transformeert wel erg snel.

Als alle plannen en initiatieven in het Deltapoortgebied bijeen worden getekend ontstaat een op zichzelf fascinerend beeld. Er staat veel op stapel... maar sluiten zaken wel goed op elkaar aan?

Veel plannen die de afgelopen periodes gemaakt zijn, zijn sterk projectmatig en uitvoeringsgericht. Het risico is dat de plannen niet op elkaar aansluiten. Dat blijkt ook zo te zijn. De hoofdpoging is ervoor zorgen dat de plannen onderling goed aansluiten; inhoudelijk (programmatisch) en ruimtelijk (wat betreft de verbindingen). Dit geldt niet alleen tussen bijvoorbeeld de 'rode', 'paarse', 'blauwe' en 'groene' ontwikkelingen maar ook binnen de 'groene ontwikkelingen'. Veel groenontwikkelingen staan op zichzelf, zijn lokaal georiënteerd, zowel ruimtelijk als programmatisch. Daarnaast geeft de huidige economische situatie nieuwe randvoorwaarden. Dit maakt de weg

vrij voor een conceptuele verschuiving van de 'vlakgroen'-benadering naar een 'routenetwerk'-benadering. Hiervoor is coördinatie nodig, een bindend plan en stevige afspraken over regie.

Gezien de ligging van het Deltapoort gebied en de aanwezige open ruimte heeft het een belangrijke (potentiële) functie voor recreatie als uitloopgebied vanuit de omliggende steden. Er is vanuit Ridderkerk, Barendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Zwijndrecht, Rotterdam en in mindere mate Dordrecht, veel behoefte aan 'groene' recreatiemogelijkheden in Deltapoort. Maar over wat voor soort recreatie hebben we het dan? En voor wie? En hoe komen die mensen er? Uit recent onderzoek naar de groene recreatieve vraag en kwaliteit van het aanbod blijkt dat er op IJsselmonde weliswaar redelijk veel natuur- en recreatiegebieden voorhanden zijn, maar dat het aanbod sterk versnipperd is en dat er veel fysieke en mentale barrières zijn. Belangrijkste constatering is dat er al veel gebeurt, maar dat dezelfde inspanning meer kan opleveren als meer aandacht wordt geschonken aan het onderling verbinden en aansluiten van de diverse projecten. Daarnaast geldt dat het aanbod vrij vlak is, waarbij bepaalde doelgroepen (bijvoorbeeld jongeren) er vrij bekaaid vanaf komen. Ten opzichte van andere regio's is in

Deltapoort een gemankeerd recreatief routenetwerk aanwezig. Het verdient met nadruk aanbeveling in te zetten op het verbinden van natuur- en recreatiegebieden met elkaar en met de stedelijke kernen.

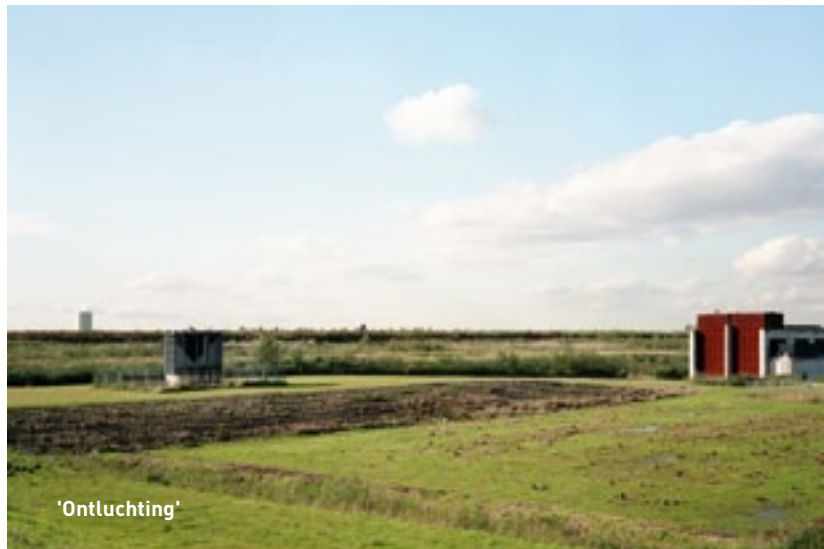
Daarnaast zou een vergroting van het palet aan recreatieve voorzieningen de beleving en waardering van het gebied enorm vergroten en daarmee de concurrentiepositie als woonmilieu en vestigingsklimaat verbeteren. Zoals Riek Bakker het eerder formuleerde: 'De A15 is belangrijk voor deze regio, maar niemand wil op de A15 wonen'.

Dit raakt direct aan de in de inleiding geformuleerde centrale opgaven voor Deltapoort: het versterken van de economische structuur en het verbeteren van de leefkwaliteit. Door in te zetten op versterking van de structuur en samenhang van de verschillende ontwikkelingen rondom bedrijvigheid, woningbouw en recreatie zal ook het vestigingsklimaat verbeteren.

Daarnaast vormen bijvoorbeeld aanpak van de verrommeling en de versnippering (door bijvoorbeeld glas te saneren) en verbetering van de bereikbaarheid en toegankelijkheid belangrijke speerpunten in de uitwerking van de gebiedsvisie. Deze inzet komt hierna – geordend naar de pijlers uit het Integratiekader – uitgebreid aan de orde.

'Skatebaan'

'Ontluchting'

'Nieuwe natuur'

'IJsbaan'

Buffergebied Oost-IJsselmonde door de ogen van fotograaf Bas Princen
bron: 50 jaar Rijksbufferzones (Ministerie van VROM / 2008)

Afstemming

De centrale opgave die vanuit de analyse naar voren komt (bovenop de lopende agenda's/actiepunten) betreft het realiseren van verbinding en afstemming tussen de diverse sectoren: rood, groen, blauw, grijs en paars. Het gebied mist nu samenhang en is uit balans. Verdere versnippering dreigt, als gevolg van goedbedoelde gebiedsprojecten en programma's op het gebied van groen, windenergie, enzovoorts.

Belangrijke uitdaging is om in de komende periode het accent te verschuiven van het ontwikkelen van 'losse' groenprojecten naar een samenhangende groenblauwe structuur. Een conceptuele verschuiving naar de realisatie van samenhang en verbinding van 'vlakgroengebieden' door het ontwikkelen van een 'routenetwerk' en sterke groene verbindingen wordt voorgestaan. Daarbij is het belangrijk om afstemming te realiseren tussen oud en nieuw en het aanbrengen van een heldere structuur en een leesbaar landschap door de inpassing van reeds bestaande kwaliteiten en het

ontwikkelen van nieuwe kwaliteiten. Juist in een gebied als Deltapoort waarin de afgelopen decennia een enorm grote hoeveelheid ruimtelijke ontwikkelingen heeft plaatsgevonden is het belangrijk om bestaande kwaliteiten beter te gebruiken. De identiteit van Deltapoort bestaat al en ligt voor het oprapen... maar je moet de diverse bestaande kwaliteiten,

groot en klein, wel onderkennen en op waarde schatten. Die identiteit is gekoppeld aan de grote landschappelijke elementen die het gebied al eeuwen haar eigen karakter geven: rivieren, grienden en dijken, krekens en dijklintjes.

Deltapoort ontleent haar identiteit aan de grote landschappelijke structuren (rivieren, dijken, krekens en dijklintjes) en vormt de schakel tussen omliggende landschappen

De Gebiedsvisie Deltapoort wordt gedragen door 10 pijlers

C2 De pijlers uitgewerkt - ambitie tot 2025

Opgaven

In het bestuurlijk vastgestelde Integratiekader Deltapoort 2010 zijn tien opgaven aangeduid. In dit hoofdstuk zijn deze opgaven verder gedefinieerd waarbij twee opgaven, maritieme bedrijventerreinen en droge bedrijvenparken in deze Gebiedsvisie zijn samen genomen. Dat resulteert in de volgende negen opgaven die samen de pijlers vormen voor de uitwerking van de gebiedsvisie:

1. Recreatie;
2. Binnenwater (Waal en Devel);
3. (Groene) rivierzones;
4. Groene stadsranden
5. Grondgebonden landbouw/verbrede (stads)landbouw;
6. Glastuinbouw;
7. (Maritieme) Bedrijventerreinen;
8. Verbeteren openbaar vervoer (OV);
9. Inpassing zware infrastructuur en bereikbaarheid.

Per pijler wordt hieronder de belangrijkste ambitie geformuleerd; deze ambitie komt terug in ontwikkeling van de themagebieden en het routenetwerk. Voor de pijlers grondgebonden landbouw, glastuinbouw (deelstudie glas) en bedrijventerreinen (economische visie) is de inzet uitgebreider geformuleerd in een separaat document, opgesteld door een aparte werkgroep.

Er is veel behoefte aan recreatie mogelijkheden in Deltapoort. Uit recent onderzoek naar de recreatieve vraag en de kwaliteit van het aanbod blijkt dat er redelijk wat natuur- en recreatiegebieden op IJsselmonde zijn of op het punt van uitvoering staan (Deltanatuur, landinrichting IJsselmonde), maar dat elk deelgebied veelal sterk op zichzelf staat, dat het aanbod sterk versnipperd is en dat er veel fysieke en mentale barrières zijn.

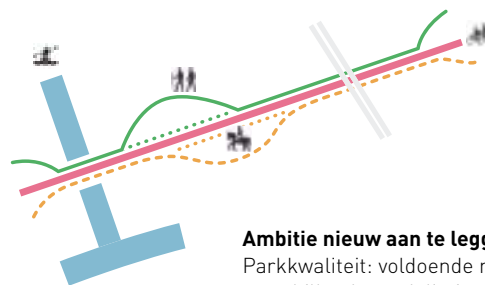
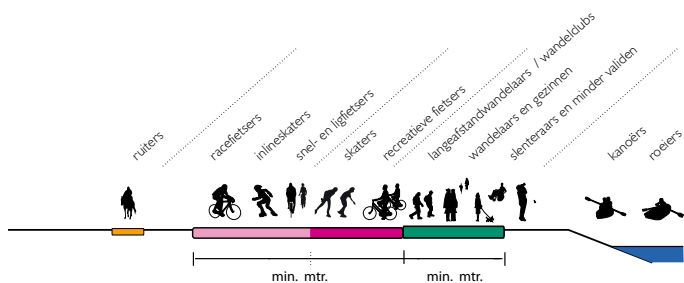
Pijler 1: Recreatie en leisure

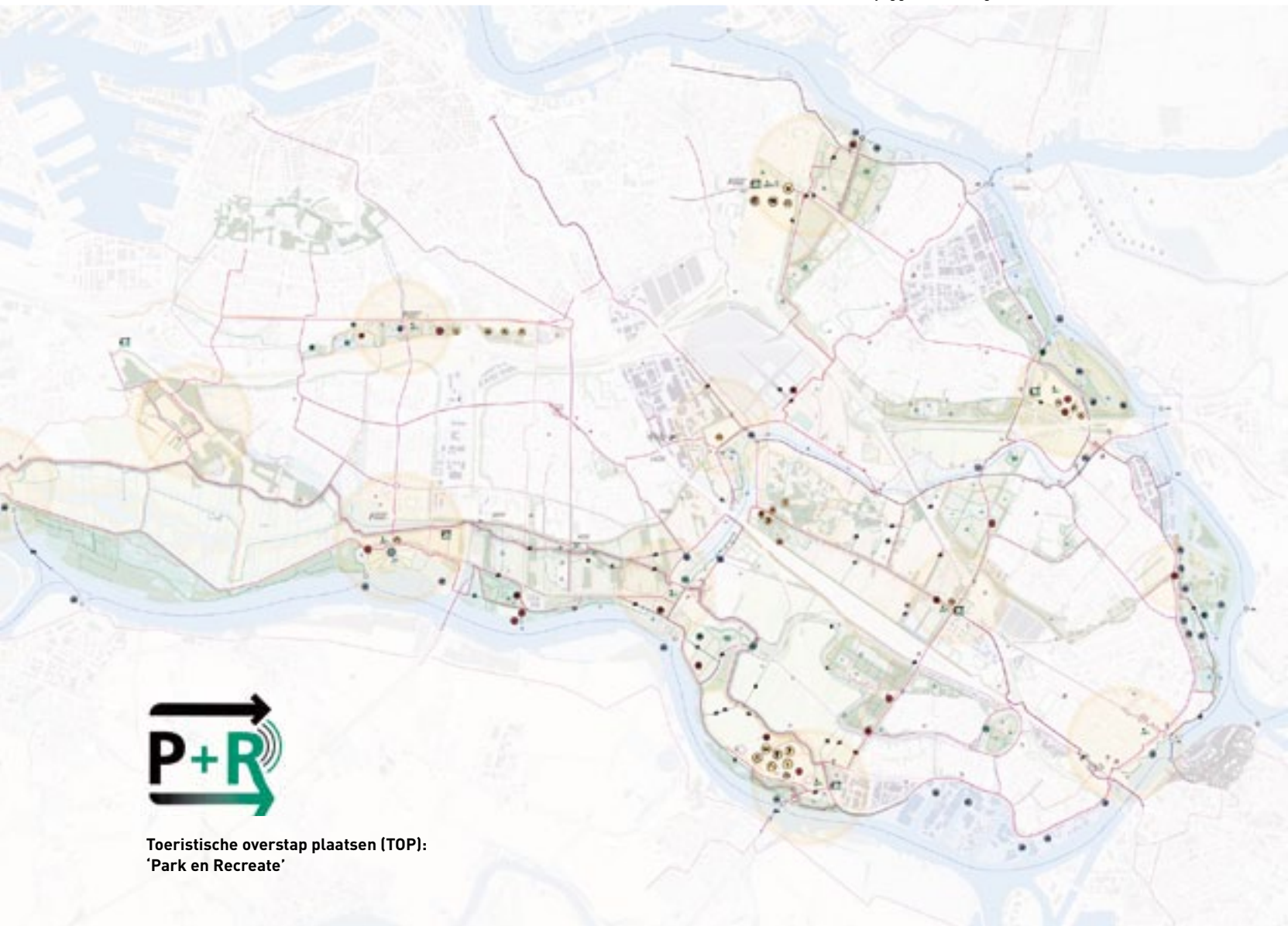

Inzet recreatie en leisure

Een wijdvertakt netwerk, voorzieningen geconcentreerd rond knooppunten

Ambitie nieuw aan te leggen hoofdroute:
Parkkwaliteit: voldoende ruimte voor verschillende modaliteiten en gebruikers, vrijliggend in het groen

Toeristische overstap plaatsen (TOP):
'Park en Recreatie'

Realiseren routenetwerk en knooppunten

Om samenhang tussen de gebieden en projecten te realiseren ligt in de Gebiedsvisie Deltapoort sterk de nadruk op het verbinden van bestaande en nieuwe natuur- en recreatiegebieden met elkaar en de aansluiting met de stad. De ambitie richt zich op een hoogwaardig routenetwerk voor Deltapoort. Daarnaast wordt ingezet op het ontwikkelen van knooppunten en entrees, zowel op regionale (poorten) als lokale schaal (toeristische overstappunten; TOP's).

In de verbetering van de toegankelijkheid en bekendheid van de landschappen spelen de 'poorten' en TOP's een grote rol. Een poort is een plaats, meestal in de stadsrand, waar verschillende fiets- en wandelroutes naar het landschap bij elkaar komen. Op dit knooppunt van routes ligt een parkeerplaats zodat recreanten van de auto op bijvoorbeeld de fiets kunnen overstappen. Dit is gecombineerd met een OV-halte, een informatiepunt waar gebiedsinformatie geboden wordt, een horecagelegenheid en een aantrekkelijk recreatief programma. De poorten kunnen onderling verschillen in hun verschijningsvorm en omvang. Een TOP is kleinschaliger

van karakter. Het is een locatie waar van de auto overstapt kan worden op de fiets. Ook hier komen fiets- en wandelroutes bij elkaar en in de nabije omgeving is horeca aanwezig. Een TOP is herkenbaar aan de gebogen groene palen.

Aan de basis van het idee voor het routenetwerk staat het streefbeeld dat de verschillende bestaande routes beter met elkaar verbonden moeten worden, zodat een groter netwerk

ontstaat en dat de routes voorzien in een aanbod voor verschillende groepen recreanten.

De verwachting is dat, door bestaande routes meer kwaliteit te geven en de herkenbaarheid te verbeteren, recreanten er meer gebruik van zullen maken. Door het concept van het routenetwerkpark dat ontstaat ook beter te communiceren ('in de markt te zetten' via marketing) wordt de gebruiksgroep vergroot.

Recreatielint Park Leidsche Rijn

bron: West 8, (Blauwe Kamer, 2010), foto: D. Nicolas

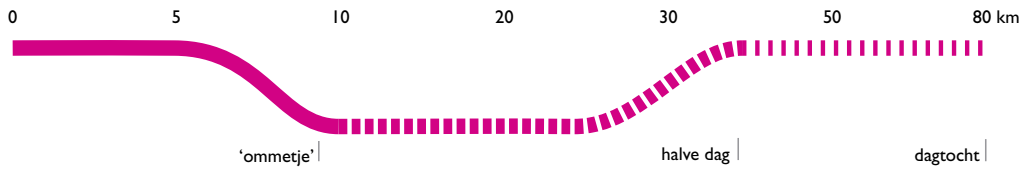
Fietsen: van gefragmenteerde stukjes fietspad...

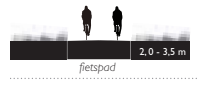
... naar een hoofdroute systeem met 4 lussen

... in een wijdvertakt netwerk

breed en formeel

smal, informeel en avontuurlijk

Van 3 geïsoleerde waterlopen...

...naar een netwerk van kanoroutes

... door het realiseren van twee 'connecties'

Kanobond:
ongeoefende kanovaarder
(vaak gezinnen met kinderen):
3 tot 8 kilometer

meer recreatief ingestelde
kanovaarder:
8 tot 20 kilometer

geoefende kanovaarder:
15 tot 30 kilometer

breed en formeel

smal, informeel en avontuurlijk

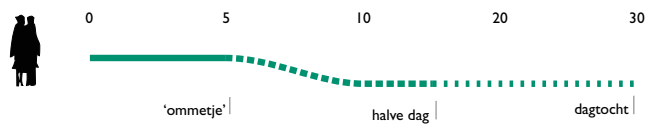

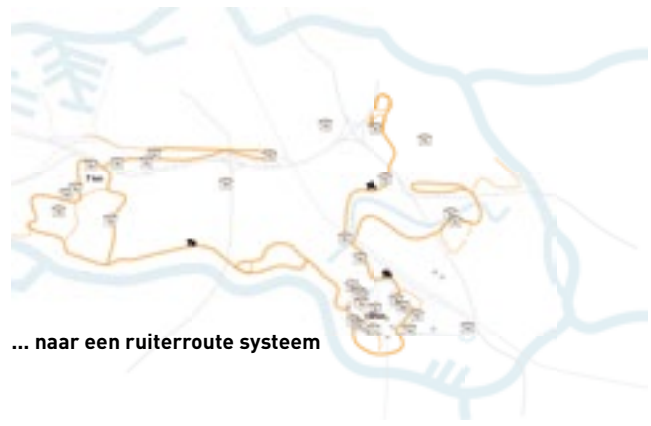
Wandelen: naast kleine 'blokjes om' en rondjes op bestemming...

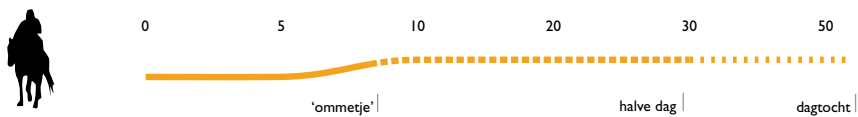
... naar een goed functionerend wandelsysteem

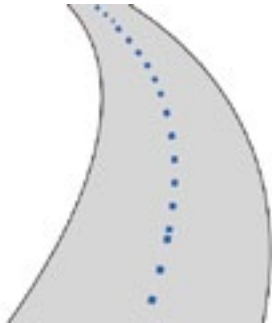

Paardrijden: van afzonderlijke circuits op maneges/pensions en langs de snelweg...

... naar een ruiterroute systeem

Voorstel signing Deltapoort

Signing

Hiervoor is een aantal zaken van belang. Allereerst wordt herkenbaarheid vergroot door een eigen beeldtaal te ontwikkelen voor Deltapoort. Voor deze signing van Deltapoort wordt een subtiel doch duidelijke toevoeging aan de reeds bestaande bewegwijzering voorgesteld. Signing bestaat voornamelijk uit markering op het wegdek, aangevuld door verschillende typen kleine bordjes. De bordjes geven achtergrondinformatie (bijv. afstanden) en staan bij keuzemomenten (aantakkingen, splitsing van hoofdroute). De wegmarkeringen geven visuele ondersteuning aan de gebruiker over wat de hoofdroute is. Belangrijk in de signing is het vinden van een goede balans tussen subtiliteit en duidelijkheid. Voorkomen moet worden dat het gebied vol komt te staan met een woud aan bordjes. Als bordjes niet nodig zijn worden ze niet toegepast. De bordjes zijn vooral ondersteunend dat wil zeggen het hoofdrouthenet moet zonder bordjes eigenlijk ook gefietst kunnen worden.

Een eenduidige wijze van signing is van groot belang en moet voor een lange periode worden vastgesteld. De principes worden hier gepresenteerd, deze dienen echter nader uitgewerkt te worden alvorens de signing over het gebied kan worden 'uitgerold'. Bij de signing hoort het ontwikkelen van een logo, een marketing slogan

('route park Deltapoort') en een eigen steunkleur. Dit alles dient geïnspireerd te zijn op het kenmerkende van Deltapoort: het water en de dijken. Als steunkleur wordt een opvallende blauwtint voorgesteld, vanwege de duidelijkheid in verkeer en associatie met veiligheid (bijv. woonerf) en met water.

Basismaterialisering en maatvoering fietsrouting

Naast de signing is ook de maatvoering en materialisering aan standaardisering onderhevig. In de looptijd van het programma (tot 2025) dienen de nieuwe toevoegingen aan het routesysteem, alsook de bestaande routes aan de ambitie te worden aangepast. Hierbij dient voor elke situatie maatwerk te worden geleverd. De bestaande situatie is uitgangspunt, waarin zoveel mogelijk de eisen van het routenetwerk ten aanzien van beeld en maatvoering worden ingepast (dat levert inspanningsverplichting op). Bijgaand zijn enkele voorbeelden hoe dit uitwerkt. Hierbij concentreert het zich op het fietsnetwerk, als meest uitgebreide en complexe systeem.

De keuzes ten aanzien van de basismaterialisering (inclusief onderhoudsafspraken) verschillen per type route en plek in het netwerk. Per route keren logo en steunkleur terug, in verband met de herkenbaarheid als onderdeel van het totaalsysteem. De principekeuzes voor de maatvoering (min. maat en gewenste maat) zijn afhankelijk van de plek in het routesysteem en de exacte situatie (en mogelijkheden) in het veld.

Om structuur te geven aan de hoofdkeuzes worden 3 hoofdtypen fietsroutes onderscheiden:

- de vrije route in het landschap;
- de gedeelde route in het landschap ;
- de gedeelde route in de stad.

Bij de vrije route in het landschap kan met een heel eenvoudige en subtiële wegmarkering (rond schildje o.i.d.) worden volstaan – zie ontwerp. Alleen op bepaalde keuzemomenten in het hoofd- of subsysteem wordt met (kleine) bordjes in combinatie met wegmarkeringen (in blauw) gewerkt. Het recreatief fietspad bestaat uit asfalt, eventueel ingestrooid met schelpen, en plaatselijk voorzien van een opdruk/print.

Park Leidsche Rijn

The Greenway, London

Park Lingezegen, Arnhem / Nijmegen

Iedereen heeft recht op zijn eigen illusie, er moet ook ruimte zijn voor verstilling...
bron: Strootman Landschapsarchitecten (Blauwe Kamer, 2005), foto: H. Kok

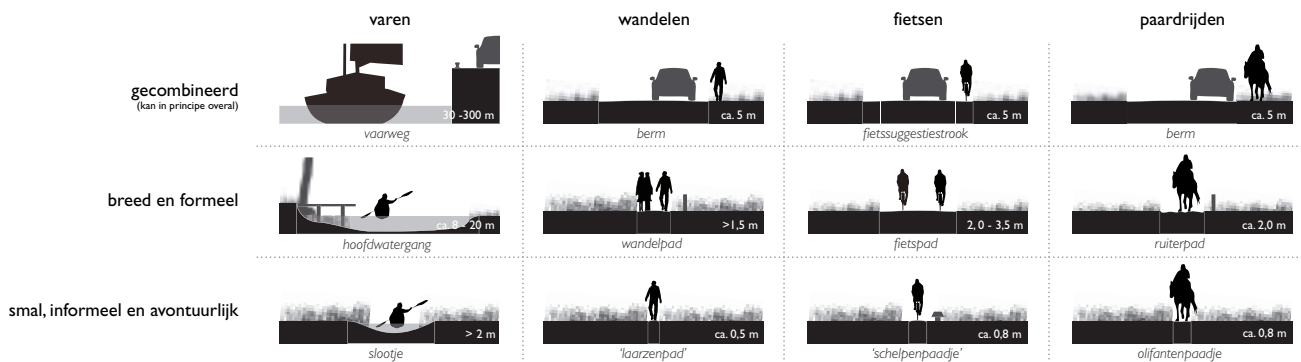
Bij de gedeelde route in het landschap – waar ook gemotoriseerd (bestemmings)verkeer gebruik van maakt – is meer visuele ondersteuning van de route nodig. Hier wordt gewerkt met een doorgaande baan (blauwe print/toevoeging aan het asfalt), in combinatie met wegmarkeringen en (plaatselijk)bebording.

Bij de gedeelde route in de 'stad' wordt niet gewerkt met een baan of print; dit is al snel te druk en past niet in het beeld (bijv. in een historisch dijkdorp). Hier wordt – net als de vrije route in het landschap – gewerkt met aanduiding met schildjes, subtiel maar duidelijk. Wellicht is het wel nodig de schildjes hier in een hogere dichtheid te plaatsen. Alleen op bepaalde keuzemomenten in het hoofd- of subsysteem wordt met (kleine) bordjes, soms in combinatie met wegmarkeringen gewerkt (alleen in niet historische omgevingen).

Ontwikkeling breed recreatief palet

De ambitie is dat met name het groene middengebied van Deltapoort zich ontwikkelt tot een aantrekkelijk gebied, waar met plezier en naar tevredenheid gewoond en gewerkt maar ook gerecreëerd wordt. In het plangebied zijn deelgebieden aanwezig die zich voor verschillende vormen van recreatie lenen, qua sfeer, laadvermogen en ontwikkelingspotentie. In sommige gebieden wordt het landschapsbeeld bestendig en blijft het agrarisch cultuurlandschap het beeld bepalen. Hier is recreatie ondergeschikt en gericht op medegebruik. Aan de rand van bestaande kernen worden groene randen voorgesteld, niet om stad en ommeland te scheiden, maar juist als aantrekkelijk gebieden die stad en land verbinden. Het gaat hier om de ontwikkeling van interessante en

afwisselende parkgebieden met een inrichting gericht op extensief gebruik. Op andere plaatsen wordt ingezet op de ontwikkeling van intensievere recreatieve mogelijkheden. Dit leidt tot meer diversiteit in rustiger en drukker gebieden, deze laatste categorie kent ook op langere termijn een hoogdynamisch karakter. Kenmerkend voor de drukker zones is dat zij altijd goed zijn ontsloten, bij voorkeur met de auto, openbaar vervoer (zo mogelijk ook over water) en langzaam verkeer. Aldus ontstaat een breed aanbod aan groene recreatiemilieus, met voor elk wat wils.

Een hoogwaardig routenetwerk biedt voor elk wat wils en een keur aan verschillende route-typen

Pijler 2: Binnenwater (Waal en Devel)

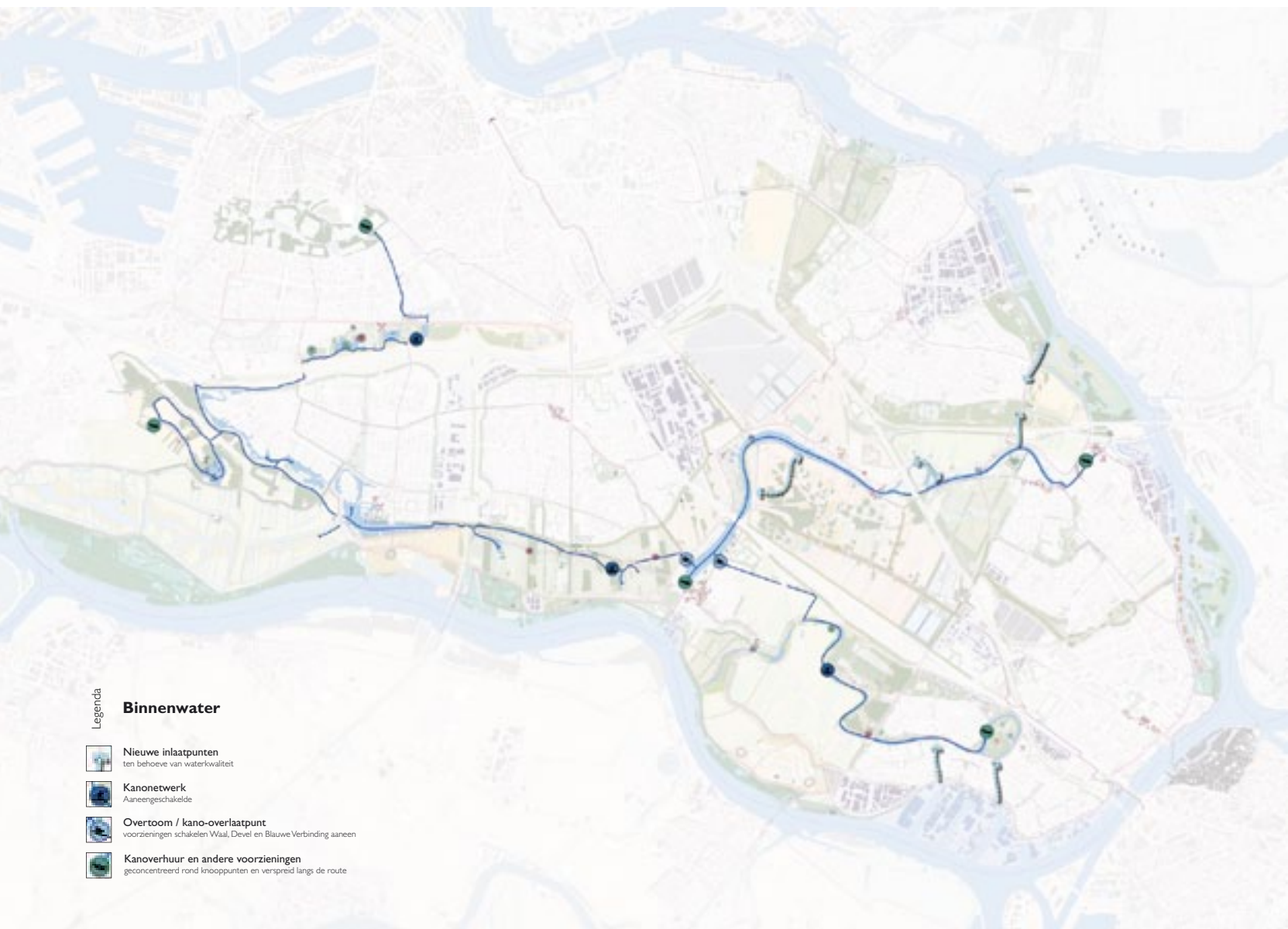

Foto Caudia Dohm

Inzet binnenwater (Waal en Devel): het goud van Deltapoort

Gekoppeld kano- /roeinetwerk en inlaatpunten t.b.v. waterkwaliteit

Pijler 2 Binnenwater

De Waal en Devel vormen het 'blauwe goud' van Deltapoort. De Waal kent een zeer goede (zwem)waterkwaliteit wat een grote kanskaart is voor recreatief gebruik. De waterkwaliteit van de Devel zou ook op dat niveau gebracht kunnen worden. Hiervoor is het nodig om een extra inlaat te realiseren in Zwijndrecht. Daarmee kunnen zowel Waal als Devel dienen als buffer voor schoon en zoet water. Water wordt alleen ingelaten als dit noodzakelijk is. Door ook aan de noordzijde van het gebied, bij Ridderkerk een waterkoppeling te realiseren met de Waal ter plaatse van de A15, kan de invloed van Waal en Devel uitgebreid worden. Nieuw water koppelen aan het hoofdwatersysteem, zoals bijvoorbeeld bij de verbinding tussen Waal en Devel, biedt zowel mogelijkheden voor recreatief gebruik, extra ruimte voor natuurvriendelijke oevers, als mogelijkheden voor waterberging. Hierdoor stijgt de zelfvoorzienendheid voor zoetwater in het gebied. Deltapoort wordt daardoor meer klimaatbestendig.

Zoetwatervoorziening, waterberging en waterkwaliteit

De verwachting is dat over ca. 50 jaar er regelmatig perioden zijn dat er geen zoetwater kan worden ingelaten vanuit de Oude Maas, vanwege een te hoog chloridegehalte van het water. Met name voor het stedelijk gebied, maar ook voor het

landelijke gebied, kan dit de nodige problemen opleveren. Door steeds bij de uitvoering van nieuwe projecten ruimte te creëren voor extra open water, dat als zoetwaterbuffer kan dienen, wordt nu al geanticipeerd. Deze visie ondersteunt het cascademodel van het waterschap. Dit model veronderstelt dat op verschillende niveaus zoetwater wordt vastgehouden zodat het gebied goed voorbereid is op de toekomstige toenemende vraag naar zoetwater en mogelijk verkoeling voor de stedelijke bevolking en het stedelijke gebied.

Waterrecreatie

Er zijn goede kansen om de verbetering en uitbreiding van het (binnen)watersysteem te combineren met de vergroting van de recreatieve en ecologische betekenis. Door de goede waterkwaliteit in de Waal en straks ook Devel biedt het water meer ecologische potentie en is het water zeer geschikt voor recreatie op, aan en in het water en op het ijs. De Waal heeft nu al uitstekende zwemwaterkwaliteit; de Devel kan dat krijgen. In beide gevallen kan sterker ingezet worden op het 'verzilveren' van de recreatieve potenties, bij de Waal intensievere recreatie en bij de Devel extensievere en meer natuurgericht van aard. Daarbij is door het realiseren van slechts een paar verbindingen of voorzieningen, zoals een overtoom of een overhaal,

een omvangrijk vaarnetwerk voor kano's te creëren. In aansluiting op de Blauwe Verbinding, die gerealiseerd wordt door de stadsregio Rotterdam en het waterschap, wordt de bestaande waterrecreatie rond de Waal gekoppeld aan de zuidrand van Rotterdam. Aan de zuidzijde van het Waalbos liggen ook kansen voor het verbreden van een hoofdwatgang, waardoor de kanoroute kan worden uitgebreid naar Devel mits hierbij voldoende rekening wordt gehouden met de bescherming van de ecologische waarde van de Devel. Hiervoor is grondaankoop noodzakelijk. Deltapoort biedt dan de mogelijkheid voor een dag kanovaren, van het Rotterdamse Zuiderpark tot aan bijvoorbeeld Park De Hoge Devel in Zwijndrecht.

Schoon water heeft een grote recreatieve betekenis

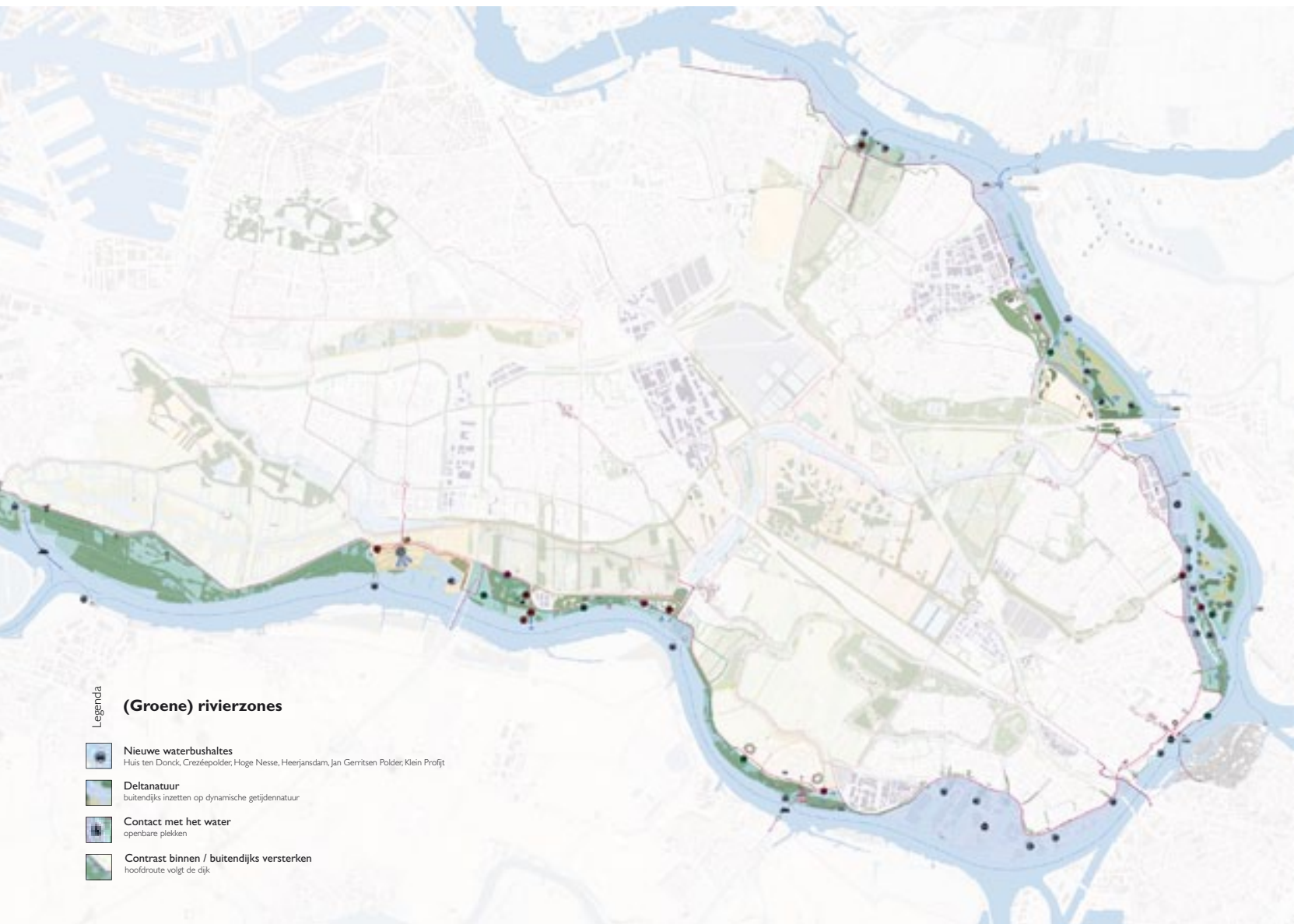
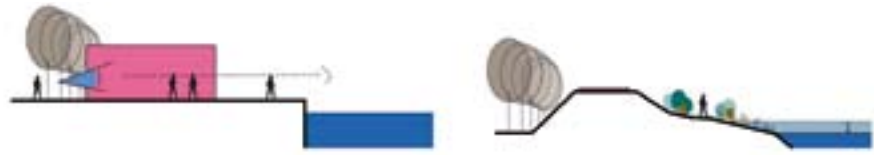
Pijler 3: (Groene) rivierzones: Deltalandschap

Inzet (groene) rivierzones: Deltalandschap

Openbare kades /zicht op het water en getijdennatuur

Pijler 3 (Groene) rivierzones: Deltalandschap

De rivierzones vormen de hartlijnen van het Deltapoort-gebied. In het programma Deltanatuur wordt gewerkt aan de ontwikkeling van extra areaal riviergebonden natuur in de Sophiapolder en de Crezéepolder. De buitendijkse gebieden zijn de dragers van de grootste natuurambities in het Deltapoortgebied. Voor de buitendijkse natuur wordt deels robuuste, dynamische natuur nagestreefd. De verbindende schakel is de rivier, het water.

Voor de beleving van een door- gaande groene rivierzone is het aaneenschakelen van recreatieve routes onderlangs en over dijken een wens. In de visie wordt hier inhoud aangegeven met het routenetwerk en de aanduiding van kleine recreatieve voorzieningen die komen op plaatsen waar zicht op de rivier is of kan ontstaan. Soms volstaat het openbaar maken van een parkeerplaats en het plaatsen van een bankje gekoppeld aan een zichtlijn.

Waterveiligheid

In het kader van het Deltaprogramma Rijnmond Drechtsteden (een samenwerkingsverband van rijk, regio en waterschappen) wordt onderzocht wat de gevolgen zijn van de klimaatverandering en de zeespiegelstijging in relatie tot waterveiligheid op de lange termijn. De huidige normering voor de

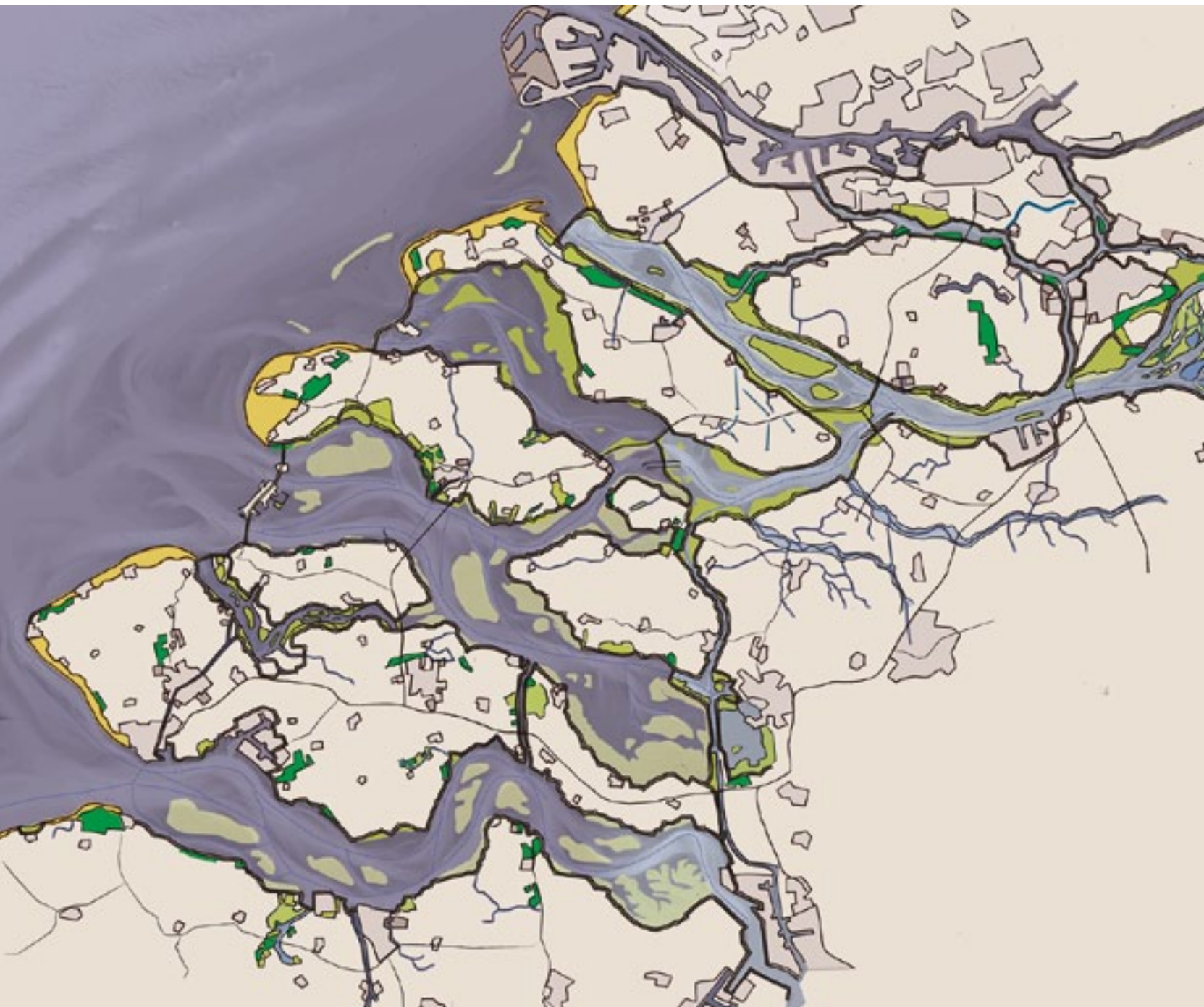
primaire waterkeringen wordt in het kader van het Deltaprogramma Veiligheid opnieuw onderzocht. De resultaten daarvan zullen worden opgenomen in de Deltabeslissing Veiligheid in 2014. Afhankelijk van deze uitkomsten kan mogelijk na de looptijd van de gebiedsvisie Deltapoort een andere normering worden toegepast. Het is nu nog de vraag of dat de komende jaren zal leiden tot nieuwe opgaven.

Het waterschap voorziet tot 2025 geen grote ingrepen met dien verstande dat de waterkeringen op de huidige locaties blijven en 'keringen op orde worden gebracht' na reguliere toetsing. Aandacht zal blijven uitgaan naar: voldoende ruimte voor het rivierbed en de scheepvaart, adaptief bouwen buitendijks en het voorkomen van ontwikkelingen die de waterafvoer belemmeren alsmede het uitwerken van het begrip meerlagige veiligheid voor dit gebied.

Het begrip van meerlagige veiligheid wordt in de periode tot 2025 voor Deltapoort ingevuld vanuit het standpunt dat het huidige beschermingsregime ongewijzigd blijft. Toekomstige knelpunten worden aangepast op plaatsen waar dat kan. Het loont de moeite om voor de toekomst ook voor behoud of verhoging van het veiligheidsniveau het principe van meerlagige veiligheid verder te onderzoeken. Er zit spanning tussen het handhaven van het huidige beschermingsregime, dat wil zeggen preventie, en de onwenselijkheid van het voortdurend ophogen en versterken van de dijken. In het licht van het nieuwe denken over veiligheid kunnen aanvullend op voortdurende preventie ook maatregelen uit de zogenaamde tweede en derde laag worden onderzocht. Het gaat dan om vragen als wat de mogelijkheden zijn van het compartimenteren en evacueren van gebieden.

Het contrast tussen het buiten- en binnendijks gebied kan sterker

De Zuidwestelijke Delta (bron: H+N+S Landschapsarchitecten)

Welke gebieden lopen de minste/meeste schade bij overstromingen? Welke gebieden kunnen een rol spelen in het beperken van schade door overstroming elders. En is er mogelijk synergie te bereiken bij het aanduiden en ontwikkelen van evacuatie routes en toegesneden voorzieningen om hoger gelegen plaatsen te verbinden. Dit is in deze Gebiedsvisie nog niet uitgewerkt.

Binnendijs gaat het vooral over landschapontwikkeling: de ontwikkeling van natuur zal hier gelijk op moeten gaan met andere ontwikkelingen, bijvoorbeeld de wateropgave en de ontwikkeling van het routenetwerk. Er zijn na realisatie van de natuurontwikkeling in de Sophiapolder en de Crezépolder geen transformaties tot nieuwe

reservaatgebieden of vrijliggende ecologische verbindingzones (EV) voorzien. Daardoor kunnen stapstenen worden gerealiseerd die de basis vormen voor EV69 (verbinding Kijfhoek-Kinderdijk) en EV 70 (verbinding Kijfhoek-Sophiapolder-Nes).

Op de plaatsen waar de stad de rivier ontmoet staat het verbinden van binnen- en buitendijs landschap centraal. Waar dat geen conflict met de veiligheid oplevert, wordt op zoveel mogelijk plaatsen direct contact nagestreefd (boulevard/balkons) of op z'n minst zicht op de rivier en riviergebonden bedrijvigheid. Dit moet meegenomen worden bij de herontwikkeling of transformatie van bijvoorbeeld havengebied tot woongebied of herstructurering van een buitendijs bedrijventerrein.

In de aansluiting met het landelijk gebied wordt het contact tussen binnendijs en buitendijs nagestreefd door realisatie van de route langs het water (over of langs de dijk). Het personenvervoer over water kan de komende jaren meer aandacht krijgen. Door het benutten van de toenemende recreatieve mogelijkheden langs de Oude Maas en via een snelle bootverbinding wordt ook de relatie met de Hoekse Waard verbeterd.

Pijler 4: Groene stadsranden

Inzet groene stadsranden

Groene verbindingen en uitloopgebieden

variatie in karakter

Pijler 4 Groene stadsranden

De stadsranden hebben een functie als uitloopgebied dichtbij huis en als aantrekkelijke, groene verbindingroute vanuit het stedelijk gebied richting buitengebied (het 'ommeland'). Op veel plaatsen vormen de stadsranden barrières in plaats van verbinding met het omliggende gebied. Toegankelijkheid en uitstraling verdienen meer aandacht.

De stadsranden van de verschillende kernen rondom het buffergebied zijn gevarieerd van karakter. In algemene zin geldt dat de randen niet ontworpen zijn als overgang naar het ommeland. Ze zijn veeleer organisch gegroeid of

ontstaan. Vaak is sprake van een groot contrast, op de overgang tussen de harde rand, met stedenbouwkundige achterkanten en het ommeland. Het zijn moeilijk toegankelijke overgangen tussen stad en land. De grote infrastructuur in het gebied werkt helaas vaak ook als blokkade. Bij de aanleg van de rijkswegen en spoorlijnen zijn de kansen gemist om doorgangen voor het lokale verkeer en recreanten te maken. Het contact tussen stad en ommeland kan concreet – op de laagste schaal en op heel directe wijze – worden gerealiseerd door tunneltjes en bruggen voor langzaam verkeer te maken.

Veel van de bestaande kernen keren zich in stedenbouwkundige zin af van het ommeland of "negeren" het. Het idee is de stadsrandzones te zien als aantrekkelijke contactzones tussen stad en buitengebied en daarmee stad en ommeland ruimtelijke en functioneel verbinden en niet scheiden. Bij herstructurering en nieuwbouw is het zaak de stadsranden in dit licht te transformeren. Dit is een zaak van lange adem. Als zich kansen voor doen om de overgang stad-land te verbeteren moeten die op dat moment verzilverd worden.

Pijler 5: Grondgebonden / verbrede landbouw

Inzet grondgebonden / verbrede landbouw

Stadslandbouw als hoeder van het landschap! Niet langzaam wegpesten maar koesteren

Landbouw en recreatie, sla de handen ineen

Er wordt flink bezuinigd op natuur. Maar het is minder bekend dat er ook wordt gekort op landelijke gebieden.

Gezins van Wierkum
beeld: Mirella S.W.V.

Per direct is het budget voor 'Recreatie om de stad' afgeschaft. Er is geen geld meer voor groene gebieden in de buurt van woonwijken, waar de stedeling kan wandelen, fietsen en varen. Ook wordt er flink bezuinigd op de inrichting en beheer van de Nationale Landschappen en Nationale Parken. Gemeenten en particulieren mogen nu zelf zorgen voor de recreatie rondom de steden en de bijzondere cultureel-historische landschappen in stand houden.

Volgens het kabinet kan dit prima door maar zulke te laten voor werking. Daarvoor zijn twee voorwaarden belangrijk. Marktpartijen moeten de verwachting hebben dat ze op redelijke termijn rendement kunnen halen uit hun investering. En de overheid moet een snelle financiële partner zijn. Als het gaat om landbouw en natuur wordt aan beide voorwaarden niet voldaan.

Nederland is wereldwijd een van zijn afgelegen ruimtelijke ordening. Dit staat ook met zwaarte worden in het regeringskabinet. Het is zelfs een grondwettelijke plicht, artikel 17 van de Grondwet stelt dat de overheid moet zorgen voor een evenwichtige ruimtelijke ordening. Daarbij worden recreatie en het behoud van landschappelijk schoon en de natuur expliciet benoemd. Een wijz artikel.

Juk een dichtbebouwd land heeft een goed doordacht ruimtelijk beleid nodig om ervoor te bewaren, maar de dynamiek van de stedelijke gebieden en de waarde van het landelijk gebied. Dat vereist bewustzijn, moed en visie. Maar het kabinet kent liever voor bezuinigingen op de korte termijn.

Het meest eigenzinnige idee van het nieuwe kabinet is de verplichting dat Staatsbosbeheer nu 15.000 hectare natuur moet verkopen. Dat bedrag waarschijnlijk ongeveer 50 miljoen euro. Wat je er voor terug krijgt zijn het en der commissie van een ruimtelijk gebied waarbij de behoud van natuur als paradijs het regeringskabinet niet kan laten in en juist niet zo dicht mogelijk plaatsvindt bij degenen die het aanpak. Het kabinet wil meer zich ontdoende van de grondgebonden zijn voor het leefmilieu.

Mensen wonen nu al dicht op elkaar in de grote steden en gaan in de toekomst nog dicht op elkaar wonen omdat er meer in de steden wordt gebouwd. Samen maken ze elk jaar ongeveer een miljard dagtochten om te genieten van het Nederlandse landschap - wat nu 30 miljard euro omzet genereert.

Het gaat dus ook om de economie. Nederland heeft unieke natuur- en landschapswaarden die, ook in vergelijking met het buitenland, zeer

waarschijnlijk zijn. De nabijheid van landelijke gebieden is een unieke uitdaging voor de Staat, in vergelijking met andere naturopalen. Daarbij investeren is ook investeren in een gezond vestigingsklimaat voor het (internationale) bedrijfsleven.

Al jaren worden plannen voor meer groen in en om de stad afgevoerd. Op veel plaatsen kocht de overheid grond aan. Grote delen zijn al ingericht, juist nu is de uitvoering goed op gang gekomen. Goedkeuring vergt nu er maar een lange adem. Daarom zijn twee voorstellen nu het Rijk ook prestatiecontracten afgesloten concrete afspraken om langdurig beleid te realiseren. Die contracten kunnen niet eenzijdig verboden kunnen worden. Al sprak hij af.

Bevestigingen pakken vaak duur uit als je de maatschappelijke kosten en de uitvoeringskosten erbij rekent. Maar met het kortwieken van budgetten hoef je nog niet de maatschappelijke kosten uit het oog te verliezen. Je bent bijvoorbeeld evenwigen bestaande subsidies voor agrarisch en particulier autobehoud te verbeteren naar parkies recreatiegebieden.

Het gaat dan om (openbare) recreatievoorzieningen die kunnen worden aangeboden door de landbouwsector van de stad. Dit kan variëren van een eenvoudige recht van overpad tot de realisatie van bijvoorbeeld een waterpartij met strandje. De sector kan zich op die manier inzetten met een extra bedrijfstactiviteit zonder dat er automatisch landbouwgrond verloren gaat. In de praktijk betekent dat er dan gezocht wordt naar multifunctionele oplossingen. Niet om bij de stad, recreatie in beschermde natuurgebieden, bijvoorbeeld in de greet van de Grondwet.

Artikel uit Trouw, 29-11-2010

Pijler 5 Grondgebonden / verbrede landbouw

Ambitie van deze Gebiedsvisie is om ruimte te houden voor grondgebonden landbouw op Oost-IJsselmonde.

De productie-omstandigheden voor deze landbouw moeten op een aantal plaatsen worden verbeterd. Verbrede landbouw wordt in de agenda Landbouw van de provincie Zuid-Holland gezien als mogelijkheid om extra inkomsten te genereren naast de hoofdtak. Hierdoor kan de landbouw een belangrijke speler blijven in het gebied als belangrijke beheerder van het landschap.

In de Agenda Landbouw is tevens geconcludeerd dat Deltapoort zich leent voor verbreding van de landbouw omdat het zich kenmerkt door de nabijheid en invloed van de stad. De agrarische sector in het gebied heeft potentie voor een wisselwerking met het stedelijk netwerk. Daarbij sluit het goed aan op de tuinbouwcultuur en de oorspronkelijke functie van het gebied als 'tuin'. De inzet van de gebiedsvisie is daarom gericht op het 'vergroten' (dat wil zeggen beter benutten) van de lokale en regionale markt van de land- en tuinbouw. De verbreding van de bedrijfsvoering kan worden gericht op directe verkoop, recreatie, educatie, kinderopvang en zorg. Van belang is het vergroten van de afzetmogelijkheden voor

de producten en de organisatie van de keten. De overheid is vooral voorwaardenscheppend en stimuleert en faciliteert deze ontwikkeling (in planologisch-juridische zin). Om grip te kunnen houden op de ruimtelijke kwaliteit is het belangrijk om de spelregels hiervoor vast te leggen en de maatschappelijke winst te definiëren, zonder overigens het privaat initiatief bij voorbaat in de kiem te smoren en creativiteit op voorhand uit te sluiten.

De Gebiedsvisie voorziet in de ontwikkeling van verbrede vormen van landbouw in het hele gebied, ter ondersteuning van het landschapsbeeld. Voor de ontwikkeling van het beoogde recreatief profiel kan in deelgebieden (de groene kamers) specifiek worden ingezet op kamperen bij de boer of B&B.

In het centrale gebied (de tuin van Deltapoort) wordt de ontwikkeling van stadslandbouw/verbrede landbouw in het bijzonder gestimuleerd. Hier wordt ingezet op de ontwikkeling van een interessant woon-, werken en recreatiemilieu met hot-spots bij onder meer de Boomgaard in Barendrecht en langs de Langeweg in Zwijndrecht, mede in aansluiting op de te ontwikkelen nieuwe glastuinbouwclusters (zie pijler 6).

In de tuin van Deltapoort wordt een organische groei beoogd van een kleinschalig mozaïeklandschap met een breed aanbod van volkstuinen, nutstuinen, pluktuinen, showtuinen, boomgaarden, akkertjes, enzovoorts met hier en daar een camping of beeldentuin. Door groen en rood gelijk op te laten gaan, wordt dit alles ingebed in een groen raamwerk. Zo ontstaat een interessant coulisselandschap dat het 'groene jasje' vormt voor deze ontwikkelingen. De nu wat karige en kale Langeweg wordt een groene dreef, de Rijksstraatweg een mooie laan.

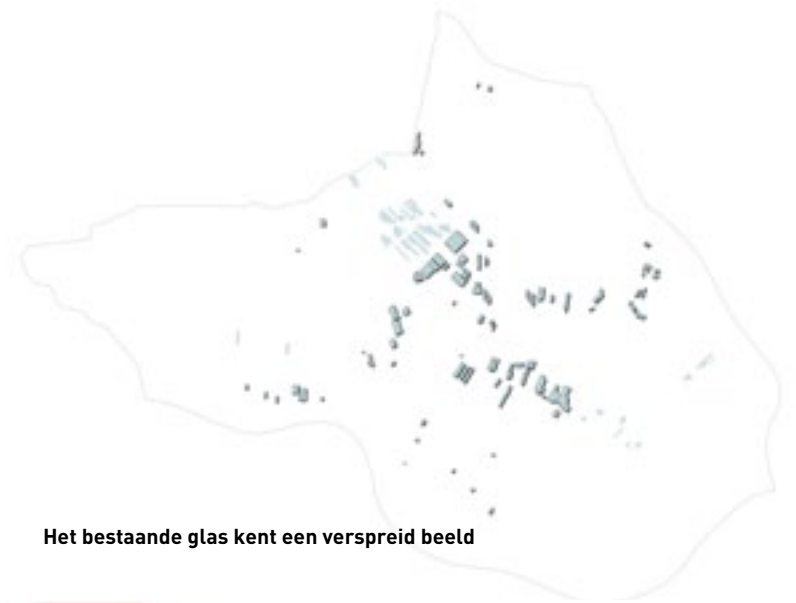

Pijler 6: Glastuinbouw

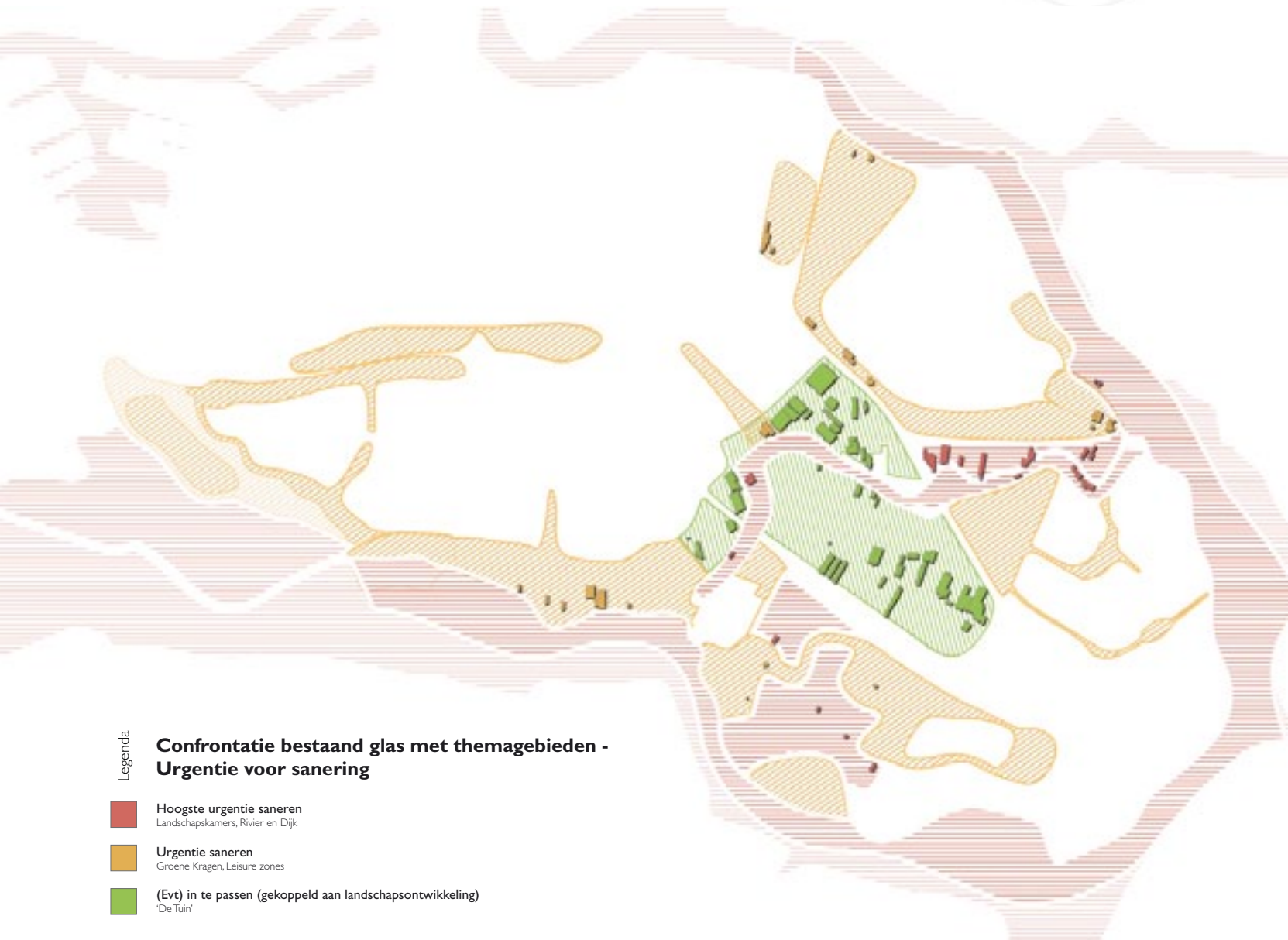

Inzet glastuinbouw

Het bestaande glas kent een verspreid beeld

Legenda

Confrontatie bestaand glas met themagebieden - Urgentie voor sanering

- Hoogste urgentie saneren
Landschapskamers, Rivier en Dijk
- Urgentie saneren
Groene Kragen, Leisure zones
- (Evt) in te passen (gekoppeld aan landschapsontwikkeling)
'De Tuin'

Pijler 6 Glastuinbouw

In de bestaande situatie staat verspreid in het plangebied circa 100 ha (oud) glas. Het betreft, naar moderne maatstaven, veel kleine bedrijven zonder uitbreidingsmogelijkheden. De bedrijven zijn slecht ontsloten, niet toekomstbestendig, weinig duurzaam. Dit verspreide glas draagt bij aan het verrommelde beeld en beïnvloedt de landschapsbeleving en de landschappelijke kwaliteit.

Glas-voor-Glas

De inzet van de Gebiedsvisie is het verwijderen (saneren) van het glas op die plaatsen waar het de landschappelijke kwaliteit in het bijzonder ten goede komt. De vraag vanuit de sector om tot sanering te komen is groot. De noodzaak voor herstructurering wordt in een recente inventarisatie aangetoond. Verplaatsing van kassen (Glas voor Glas) vindt plaats naar twee locaties, waar het verspreid glas wordt geclusterd/geconcentreerd. Binnen een cluster kan meer worden gewerkt aan een duurzamer bedrijfsvoering. Het wordt eenvoudiger om gezamenlijk te investeren in milieuwinst, waterberging en uitwisseling van energie. Bij de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit richt de inspanning zich ook op goede inpassing van bestaande bedrijven. Deze inspanning maakt deel uit van een strategie waarbij volleggrondstuinbouw en kassenteelt

(Barendrechtse teelt), biologische en verbrede landbouw samengaan. Hiervoor wordt het principe van 'de Tuin' geïntroduceerd.

De ambitie komt er kort gezegd op neer om in 10 jaar tijd een sanering van ca. 50 ha verspreid glas te bewerkstelligen. Tegelijkertijd wordt de mogelijkheid onderzocht van het ontwikkelen van een innovatief glascluster in aansluiting op de bedrijven van Nieuw Reijerwaard. Dit betekent ook dat zo'n 50 hectare behouden blijft in het gebied, zoveel mogelijk binnen de twee clusters. Buiten de clusters blijft het huidige restrictieve beleid van kracht. Een ambitie van 35 hectare in 4 jaar (2016) is fors maar gezien de situatie niet onrealistisch.

Ruimte-voor-Ruimte

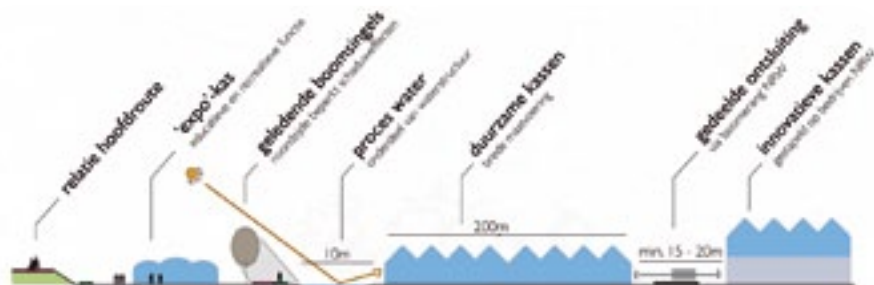
Om deze schuifoperatie en de sanering financieel mogelijk te maken wordt ingezet op een combinatie van twee regelingen: Glas-voor-Glas (in de twee clusters) en Ruimte-voor-Ruimte (RvR-woningen) in de plaats van de te verwijderen kas. Overwogen kan worden om extra ontwikkelingsruimte te bieden zodat extra 'schuifruimte' ontstaat waarmee de sanering op gang gebracht kan worden en extra kwaliteit gerealiseerd kan worden van a) de woningen, b) de glasclusters zelf en c) de landschappelijke inpassing ervan. Zo kan de beoogde ruimtelijke kwaliteitswinst daadwerkelijk worden gerealiseerd. Vrijwilligheid blijft uitgangspunt bij de sanering van het verspreid glas.

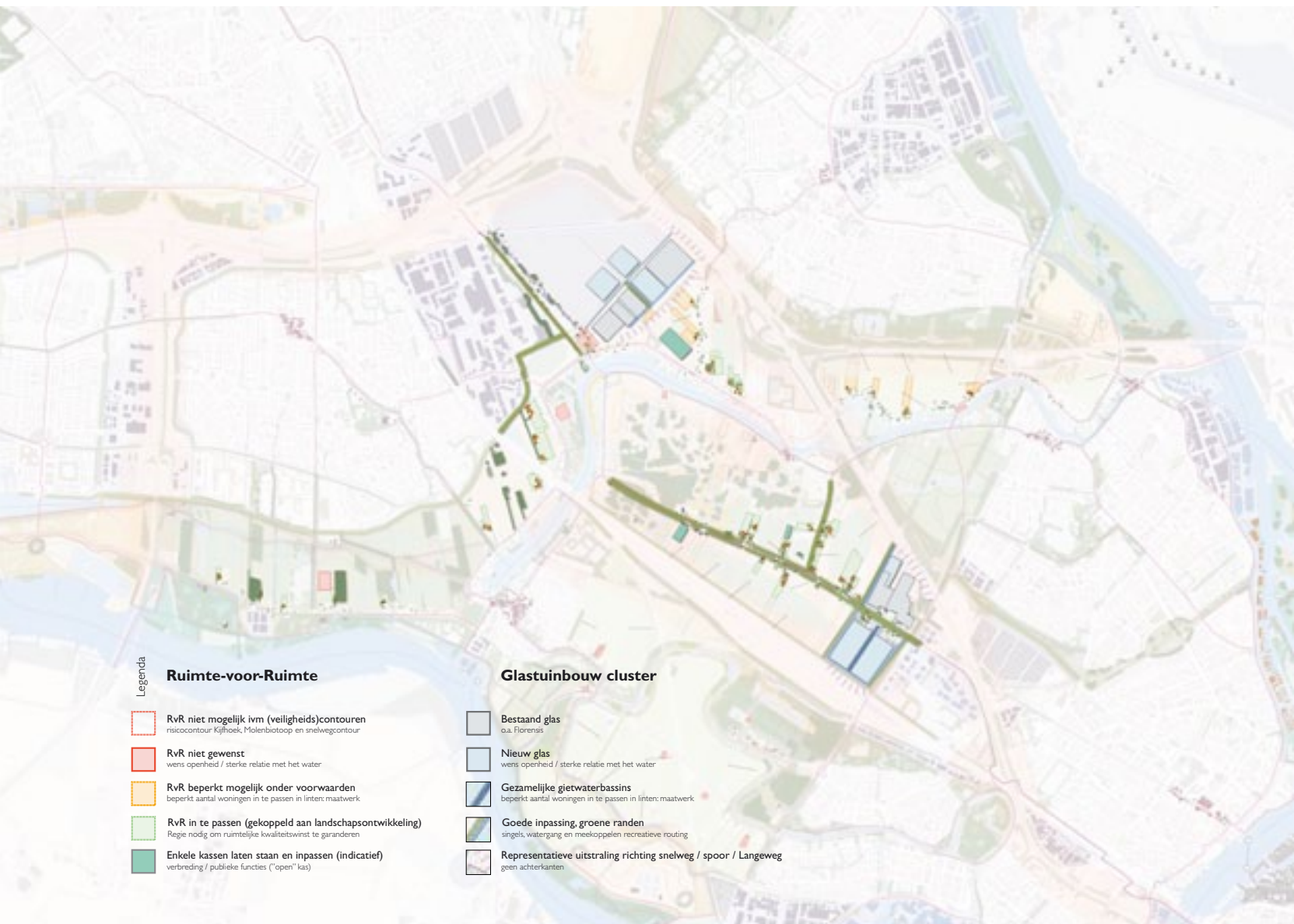
Inzetten op kwalitatieve inpassing glastuinbouw-cluster: spelregels noodzakelijk!

bron: Poort van Venlo - Parels in het landschap in de praktijk (InnovatieNetwerk, Except en Gipmans, 2010)

Glastuinbouw Strategiek kaart

Innovatieve en duurzame glastuinbouw

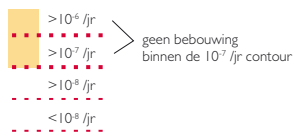
Om te voorkomen dat de ontwikkeling van een grote hoeveelheid RvR-woningen en extra glashectares opnieuw tot beperking van het zicht van de gewenste openheid leiden, zijn goede spelregels, regie en maatwerk nodig. Het gaat immers om de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Middelen die hiervoor ingezet kunnen worden zijn het op stellen van een 'hand- en inspiratieboek' en een 'kavelcoach' die het proces tussen tuinder/ ondernemer en gemeente in goede banen leidt. Vanzelfsprekend dient bij de uitwerking ook met andere randvoorwaarden rekening te worden gehouden (o.a. milieubelemmeringen, eigendomsgrenzen, e.d.).

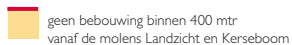
Menging van zwaar transport en lokaal en langzaam (recreatief) verkeer levert conflictsituaties op

Restrictie contouren

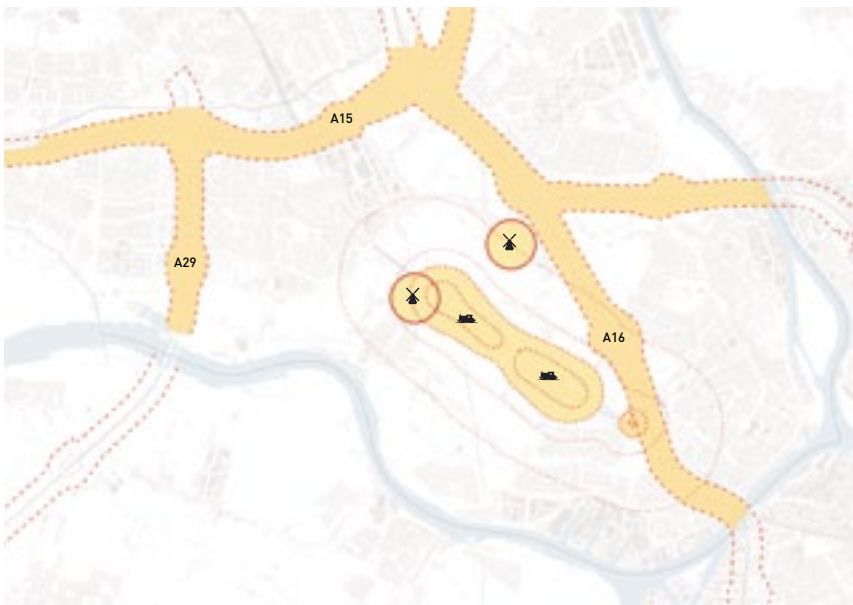
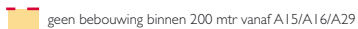
Veiligheidscontour Kijfhoek

Molenbiotop

Milieucontouren snelweg

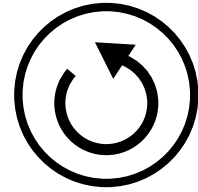
Bij ontwikkelen van principes voor de situering en inpassing van de RvR woningen is rekening gehouden met externe veiligheid, molenbiotopen en geluids-contouren rond A15/A16.

Pijler 7: (Maritieme) bedrijventerreinen

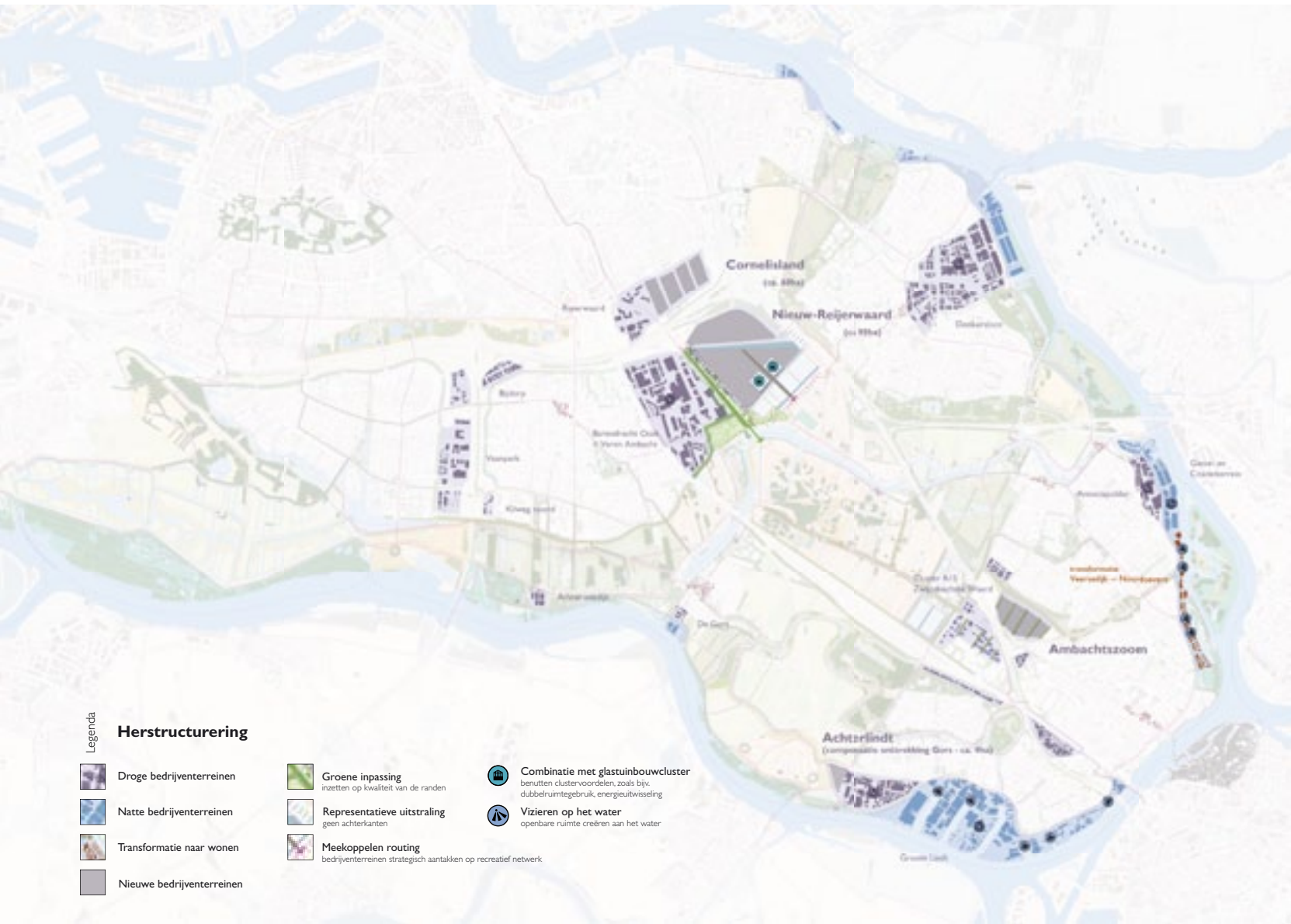

Inzet (maritieme) bedrijventerreinen

(Voornamelijk) herstructuren

Pijler 7 (Maritieme) bedrijventerreinen - economisch profiel

Bedrijvigheid is een belangrijk onderdeel van de economische kracht en daarmee vitaliteit van de regio. Deltapoort ligt in het hart van de maritieme en logistieke topregio en de economische kansen voor dit gebied hangen nauw samen met de toekomstige ontwikkeling van het Haven Industrieel Complex. Deltapoort wordt gezien als economische schakel tussen het gebied Maasvlakte 2 en West Brabant. Daarbinnen wordt gekozen voor een focus op de stuwende economisch sectoren (aansluitende op topsectoren Rijk en Schaalsprongprogramma provincie). Voor Deltapoort gaat het om: maritieme industrie, maritieme logistiek, agrofood/-logistiek.

Uit behoeferamingen komt een grote vraag naar nieuwe bedrijventerreinen naar voren, met name in de logistieke sector (stadsregio Rotterdam) en maritieme industrie (Drechtsteden). De vraag is groter dan het aanbod. Juist voor Deltapoort wordt ingezet op het tegengaan van verdere versnippering van het landschap en worden naast de reeds geplande bedrijventerreinen Nieuw Reijerwaard en Dordtse Kil IV (buiten Deltapoort in Dordrecht) geen nieuwe terreinen aangelegd. De grootste opgave ligt hier dus in de herstructurering.

Voor bestaande terreinen gaat het adagium 'het juiste bedrijf op de juiste plaats' niet altijd op. Zo zijn er

vaak niet-watergebonden bedrijven gevestigd op natte bedrijventerreinen. De herstructureringsplannen zijn vooral gericht op revitalisering. Tegelijkertijd is er relatief weinig uitgeefbare grond en daardoor weinig schuifruimte voor het optimaliseren van de segmentering op bedrijventerreinen. Ook zitten grote delen van de regio fysiek op slot en is uitbreiding op bestaande locaties vrijwel onmogelijk, onder meer door groeibeperkingen van milieuzoneringen en toenemende congestie. Dit betekent een verhoogde druk op een scherpere herstructureringsopgave met 'juiste functie op de juist plaats' als uitgangspunt. Het is de bedoeling een duidelijke segmentering aan te brengen en waar mogelijk het ruimtegebruik te intensiveren.

Voor Deltapoort wordt op dit moment – samen met het bedrijfsleven - voor de diverse in het gebied gelegen bedrijventerreinen een 'visitekaartje' voor de ruimtelijke inrichting en een ontwikkelingsrichting uitgewerkt. Hier komt de dubbele doelstelling van Deltapoort samen: het versterken van de economische structuur en het verbeteren van de leefkwaliteit. Hierbij is een onderscheid tussen de droge, logistieke terreinen aan de Noordzijde van Deltapoort rondom Barendrecht en Ridderkerk en de natte terreinen in het zuiden en oosten rondom Hendrik-Ido Ambacht, Zwijndrecht en

Ridderkerk aan de orde. Dit vraagt om een gedifferentieerde strategie.

Landschappelijke inpassing

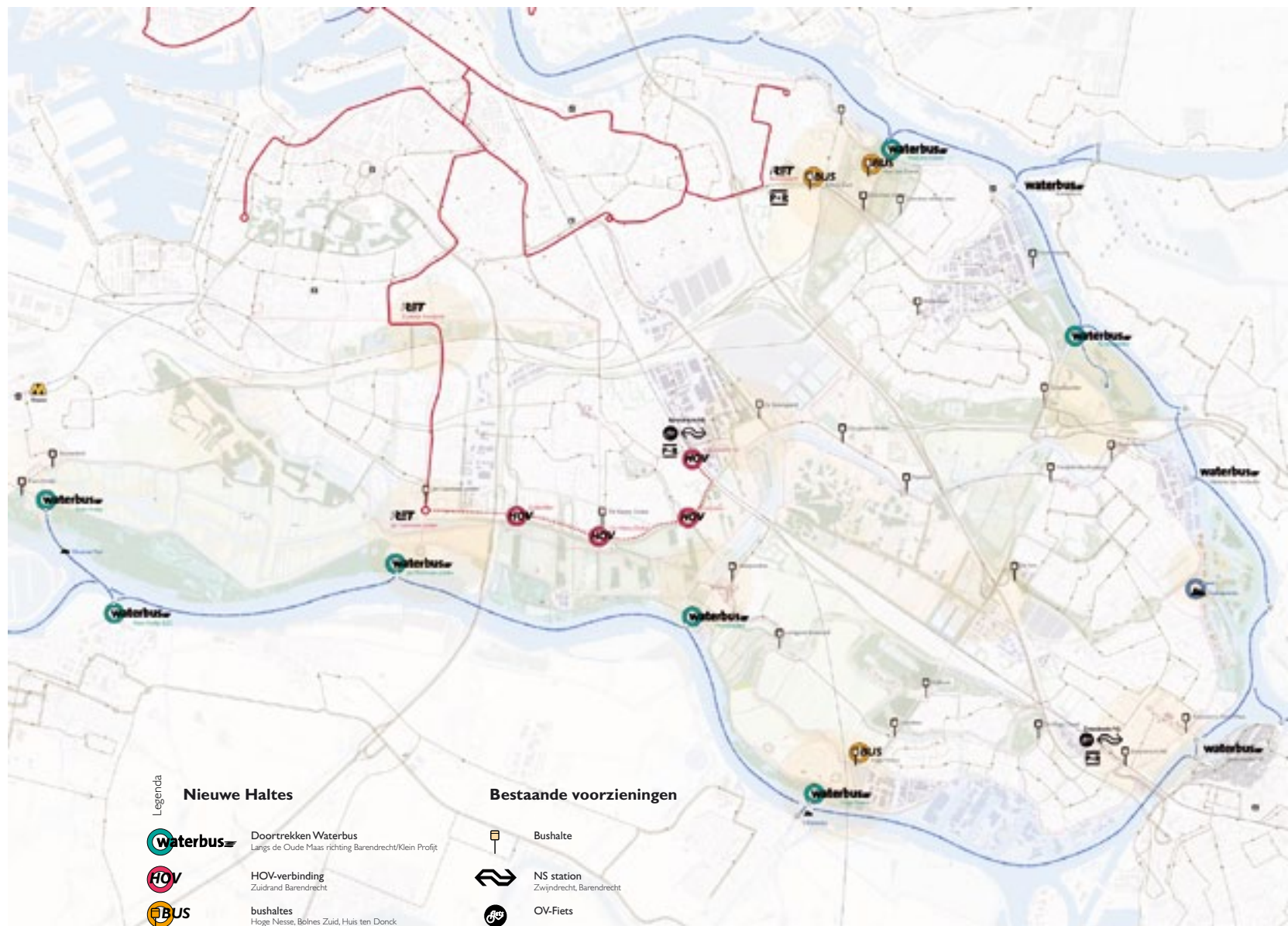
Bij herstructurering en inpassing van nieuwe terreinen moet gelet worden op de relatie met het landschap zoals het realiseren van voldoende openbaarheid en beleving/zichtbaarheid van de rivier. Bij Zwijndrecht betekent dit bijvoorbeeld op een enkele locatie het deels vrijspelen van de kop van een insteekhaven, zodat zicht op het water ontstaat. Bij voorkeur wordt op een dergelijke locatie openbaar groen of een parkje aangelegd, waar inwoners van de aanliggende stadswijken en passanten even kunnen verpozen aan het water en genieten van het decor van havenbedrijvigheid en de rivier. Voor Nieuw Reijerwaard wordt ingezet op een heldere structuur die de polderstructuur respecteert. In de landschappelijke inpassing van Nieuw Reijerwaard wordt vooral op de kwaliteit van de randen ingezet. Voor het terrein wordt intensief ruimtegebruik voorgestaan en een verweving (ruimtelijk/functioneel) met het aangrenzende glastuinbouwgebied. De ontsluiting van de beide terreinen is gecombineerd; de bestaande linten worden daarbij ontzien.

Pijler 8: Verbeteren openbaar vervoer

Inzet verbeteren openbaar vervoer 'halte Deltapoort'

Pijler 8 Verbeteren openbaar vervoer

Er is een groot scala aan OV modaliteiten op IJsselmonde. Tegelijkertijd zijn delen van Deltapoort slecht bereikbaar per openbaar vervoer. Er is veel winst te bereiken door heel gericht te kijken waar verbetering mogelijk is. Kleine verbeteringen en aanvullingen kunnen grote effecten hebben. Kansen voor personenvervoer over water zijn er door haltes te plaatsen langs de Oude Maas. Het is van belang met deze optie rekening te houden bij de ontwikkeling van Groote Lindt. Zo kan een rondje Deltapoort worden voltooid. Zowel via de west- als de oostzijde richting Rotterdam centrum.

Op sommige plekken kan het waternetwerk verder worden uitgebouwd door extra waterbushaltes of toeristische verbindingen (Splash-bus) te introduceren, bijvoorbeeld bij Huis ten Donck en bij de Crezéepolder. Een andere kans is een afname van de verkeersdruk op de snelwegen (A15, A16, A4) door de automobilisten bij Dordrecht van de weg te halen en per waterbus te vervoeren.

De opgave tot het verbeteren van het OV is ook bedoeld om meerdere modaliteiten in beeld te brengen voor woon-werk verkeer. Uitbreiding van snelle OV verbinding Ridderkerk en Hendrik-Ido-Ambacht leek een deel van het woon-werkverkeer voor zijn rekening te kunnen nemen.

Dit onderdeel is gezien de huidige economische situatie bestuurlijk niet opportuun; deze optie blijft voor de toekomst als fysieke mogelijkheid behouden in deze gebiedsvisie.

Binnen de Drechtsteden en tussen Dordrecht en Rotterdam, via de rivier de Noord, bestaat een fraai netwerk van personenvervoer over water. De voortzetting van dit netwerk is van het grootste belang. De beleving van het landschap vanaf het water biedt vaak fraaie panorama's.

Tevens is het wenselijk om ook over de Oude Maas een vergelijkbare vervoersmodaliteit te ontwikkelen. Als bovendien recreatiegebieden aan beide oevers (Hoekse Waard en IJsselmonde) met watertaxi of waterbus bereikbaar zijn, nodigt dat uit tot een intensiever gebruik van het recreatieve achterland. Door het benutten van meerdere modaliteiten voor woon-werkverkeer kan een deel van de congestie, die een gevolg is van woon-werkverkeer op de weg, worden verminderd. Uitbreiding van snelle OV verbinding naar Ridderkerk en Hendrik-Ido-Ambacht biedt inwoners een alternatief voor de auto. De bestaande tramhaltes en treinstations kunnen beter benut worden, dan nu het geval is. Ook de ontsluiting met de bus kan verbeterd

worden door een iets andere routing of een extra halte, waarmee een aansluiting op het routenetwerk kan worden gerealiseerd. Door een koppeling met een belangrijke recreatieve voorziening, een horecavoorziening of bijvoorbeeld een fietsverhuur, ontstaat een toeristische overstapplaats (TOP). Dit is bijvoorbeeld aan de orde bij Bolnes-Zuid en bij de Hoge Nesse. Ook is het aan te bevelen de haltes die toegang geven tot Deltapoort apart aan te duiden. Dit alles vereist overleg met en samenwerking tussen de vervoersbedrijven.

Pijler 9: Inpassing grootschalige infrastructuur

Foto 's Claudia Dohm

Inzet inpassing zware infrastructuur en bereikbaarheid

Creëren doorzicht en groen inpassen

Legenda

Zware infrastructuur

- **Groene inpassing Kijfhoek**
stoere landschapsbeplanting
- **Verbeteren landschapsbeleving snelwegpanorama A15**
verwijderen onderbegroeiing
- **Herstel openheid en zichtlijnen**
samening van verspreid glas
- **Beleving Kijfhoek**
realiseren uitzichtpunt, openstellen fietspad, zichtpunt viaduct
- operstellen fietspad
- zichtpunt viaduct

Inpassing zware infrastructuur

Voor de looptijd van deze visie staan geen grote infrastructuurprojecten (na de verbreding van de A15 tussen de Botlektunnel en het Vaanplein) op stapel en er is ook geen sprake van groot onderhoud of andere investeringen waarop kan worden meegelift. Dit betekent niet dat er geen opgaven zijn. Vermindering van de doorsnijdende werking van de infrastructuur blijft een opgave, niet alleen in kwantitatieve maar vooral ook in kwalitatieve zin. De kwaliteit van de bestaande onderdoorgangen verdient extra aandacht juist bij de ontwikkeling van het hoofdrouthenetwerk in Deltapoort. Andere opgaven zijn het voorkomen van sluisverkeer, het scheiden van verkeersstromen, het garanderen van de bereikbaarheid van de stedelijke functies, de verkeersveiligheid en de luchtkwaliteit.

Zicht op landschap (panorama's)

Voor de grootschalige infrastructuur geldt dat op een paar plaatsen wordt ingezet op het vrijhouden van panorama's, zowel vanaf de snelweg A15 (bij de Pruimendijk) als de spoorlijn Rotterdam-Dordrecht (Kijfhoek). Kijfhoek wordt landschappelijk ingepast, waarbij op het bestaande landschapsplan wordt

voortgeborduurd, met een stoere bomenstructuur. Op sommige plekken kan het complex bekeken worden (voor de liefhebber is het een ware attractie) vanaf een viaduct, fietspad en uitkijktoren. Voor de mensen in de omgeving is het echter groen ingepast.

Regionale bereikbaarheid als studieopgave

Naast de opgave voor de inpassing van zware infrastructuur is uit diverse gesprekken duidelijk naar voren gekomen dat de infrastructuur niet voldoet voor een goede verkeersafwikkeling. Er is congestie op het hoofdwegennet. Bewoners ervaren overlast door onder meer sluisverkeer, files en vrachtverkeer in de polder. Rijkswegen kampen met congestie, bedrijventerreinen zijn niet optimaal bereikbaar en afritten kunnen het aanbod niet goed verwerken. Daarnaast zal de ontsluiting van bedrijventerreinen in relatie tot het ontwikkelen van een recreatief hoofdrouthenetwerk op een aantal plaatsen nadere uitwerking vragen. Deze elementen zijn de aanleiding voor een studie naar bereikbaarheid. Uitkomsten kunnen leiden tot aanpassingen bij aansluitingen met lokale plannen.

Van belang is dat voor Deltapoort duidelijk wordt of de veronderstelling

klopt, dat de geplande groei van de havengebonden vervoersbewegingen (zoals aangegeven in de Havenvisie 2030) leidt tot (extra) knelpunten op het (lokale, regionale en rijks-) infrastructuurnetwerk van Oost IJsselmonde. Knelpunten die vervolgens een nadelig effect hebben op de economische groei van de haven. Met het scherp krijgen van dergelijke knelpunten is er aansluiting op het rijksbeleid. Immers de Mainport Rotterdam is (naast Amsterdam/Schiphol en Eindhoven) één van de 3 prioritaire gebieden die het rijk heeft benoemd.

Colofon

De **Gebiedsvisie Deltapoort** is opgesteld door **H+N+S Landschapsarchitecten** in opdracht van de **stuurgroep Deltapoort** in samenwerking met het **Programmabureau Deltapoort** (projectleider: Annet ten Cate) en de ambtelijke **begeleidingsgroep Deltapoort**.

Ambtelijke begeleidingsgroep:

- Gemeente Ridderkerk, Ron Boom
- Gemeente Barendrecht, Marc Vink
- Gemeente Zwijndrecht, Nanneke Hendriks/Lisette Louwman
- Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht, Rens van den Berg
- Stadsregio Rotterdam, Gemeente Rotterdam, Kees van Oorschoot/Lidewij Schellevis/José Besselink
- Provincie Zuid-Holland, Lucas Mutsaers/Sjoukje van Heesch/Alex Peters
- Waterschap Hollandse Delta, Ad Vermeulen
- Natuur- en recreatieschap IJsselmonde, Nora Kösters/Bernadet Keijsper
- Ministerie van EL&I, Bea van Golen
- Regio Drechtsteden, Gemeente Dordrecht, Irma Zanders

Partners Deltapoort

De samenwerkende partners van Deltapoort zijn: de gemeenten Rotterdam, Dordrecht, Ridderkerk, Hendrik-Ido-Ambacht, Zwijndrecht en Barendrecht, de Stadsregio Rotterdam, de Regio Drechtsteden, het Havenbedrijf Rotterdam, het Waterschap Hollandse Delta, de ministeries van IenM en EL&I en de provincie Zuid-Holland. Deze visie is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde.

Ontwerpteam H+N+S landschapsarchitecten:

Hank van Tilborg
Jaap van der Salm
Jasper Hugtenburg

Amersfoort, februari 2012

© H+N+S (2012) Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en / of openbaar gemaakt mits de bron wordt vermeld.

Themagebieden

	De open landschapskamers		Bestaand beplanting
	Zone Rivier en Dijk		Beplanting in bestaand plan
	De Tuin van Deltapoort		Beplanting gebiedsvisie
	De groene stadsranden		Moeras/rietlanden
	De leisure zones		Deltanatuur
	Droge werklocaties		Nieuw glas
	Natte werklocaties		Bestaand glas
			Gesaneerd glas

Bestaande voorzieningen

	NS station		Restaurant
	OV-fietsverhuur		Hotel
	RET tramhalte		Koffiehuis
	Hoogwaardig OV		Bar/Cafe
	Metro Halte		Theetuin
	Bushalte		Landwinkel
	Waterbushalte		Bakkertje/buurtwinkel
	Pontje		Snackbar

Bestaand programma

	Landgoed		Wandelen
	Kinderboerderij		Natuureducatie
	(Natuur)speeltuin		Vogelspotten
	Ligweide		Natuurbeleving
	Parkruimte		Verblijfsrecreatie
	Hondenzwemplaats		Golf
	Zwemstrandje		Wellness
	Visplek		Uitzichtpunt
	Zeilen		Zwemwater
	Kanosteiger		Museum
	Kano/bootverhuur		Begraafplaats
	(Baan)schaatsen		Hobbytuinen

